

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN WEB 2.0 ARAÇLARININ
ÖĞRENCİLERİN KARIYER VE YETENEK GELİŞİMİ ÖZ-YETERLİKLERİNE,
GİRİŞİMCİLİKLERİNE VE AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIVILCIM BALÇIN

DANIŞMAN
PROF. DR. HÜSEYİN ÇALIŞKAN

AĞUSTOS 2023

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN WEB 2.0 ARAÇLARININ
ÖĞRENCİLERİN KARIYER VE YETENEK GELİŞİMİ ÖZ-YETERLİKLERİNE,
GİRİŞİMCİLİKLERİNE VE AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIVILCIM BALÇIN

DANIŞMAN
PROF. DR. HÜSEYİN ÇALIŞKAN

AĞUSTOS 2023

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez-Proje Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırladığım bu çalışmada:

- Tezde yer verilen tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi ve sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak

sunmadığımı beyan ederim.

Kıvılcım BALÇIN

İTHAF

Sevgili oğlum Demir'e...

ÖN SÖZ

Gelişen teknolojinin toplumun vazgeçilmez bir parçası olmasıyla eğitim alanında da dijital dönüşümün yaşanması ve bu bağlamda öğretim programlarının güncellenmesi, bireylerde istenen bilgi ve becerilerin gün geçtikçe farklılaşması çalışmanın çıkış noktası olmuştur. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yaşanan güncellemeler ile bireylerde akademik başarının yanında bireylerin gelecek kariyerlerine ilişkin kariyer bilinçlerinin ve girişimcilik becerilerinin gelişmesi istenmektedir. Sosyal bilgiler dersinin üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının 5. sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmanın sosyal bilgiler eğitimi alanına faydalı olmasını dilerim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca engin bilgi ve tecrübelerini eksik etmeyen, karşılaştığım bütün güçlükleri yol gösterici tutumu ile aşmamı sağlayan ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli hocam ve danışmanım Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN'a,

Tez savunması sürecinde verdikleri dönütlerle çalışmanın son halinin oluşturulmasında katkı sağlayan değerli jüri üyeleri Doç. Dr. Turgay ÖNTAŞ ve Dr. Öğr. Üyesi Selçuk URAL'a,

Tez çalışması sürecinde değerli düşüncelerini esirgemeyen ve çalışmaya katkı sağlayan Dr. Ragıp ÇAVUŞ'a,

Hayatımın her döneminde desteklerini hissettiğim sevgili aileme,

Ve son olarak tez çalışmam süresince her türlü bilgisini ve desteğini benimle paylaşan, hayatımı kolaylaştıran sevgili eşim Muhammed Doğukan BALÇIN'a teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE KULLANILAN WEB 2.0 ARAÇLARININ ÖĞRENCİLERİN KARIYER VE YETENEK GELİŞİMİ ÖZ-YETERLİKLERİNE, GİRİŞİMCİLİKLERİNE VE AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Kıvılcım Balçın, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan

Sakarya Üniversitesi, 2023

Bu araştırmada sosyal bilgiler dersinin “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının beşinci sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Nicel araştırma yöntemine göre tasarlanmış araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma grubunu, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılının ikinci döneminde İstanbul ili Küçükçekmece ilçesindeki bir ortaokulda öğrenim gören 33’ü deney, 30’u kontrol grubundan toplam 63 beşinci sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği”, “Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeği” ve “Akademik Başarı Testi” kullanılmıştır. Bu veri toplama araçları, uygulama süreci öncesinde öğrencilere ön test olarak uygulanmıştır. Daha sonra deney grubunda bulunan öğrenciler sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçları ile yapılan etkinliklere dâhil olmuştur. Deney grubuna sekiz hafta ve 25 ders saati süren bir işlem uygulanmıştır. Kontrol grubunun sosyal bilgiler dersi ise güncel müfredat bağlamında yürütülmüştür. Sürecin bitiminde veri toplama araçları öğrencilere son test olarak yeniden uygulanmıştır. Süreç içerisinde ön test ve son test olarak toplanan veriler IBM SPSS 25 istatistik paket programı kullanılarak araştırmanın alt problemleri bağlamında analiz edilmiştir. Ölçme araçlarından elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Normal dağılan değişkenlerin analizinde tekrarlı ölçümlerde çift yönlü varyans analizi kullanılmıştır.

Araştırmada deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Araştırma da diğer bir sonuç ise deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğudur. Son olarak, deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin

akademik başarı toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı; ancak öğrencilerin akademik başarı testi ön-son test toplam puan sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerini, girişimcilik becerilerini ve akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler dersi, web 2.0 araçları, kariyer bilinci, girişimcilik becerisi.

ABSTRACT

THE EFFECT OF WEB 2.0 TOOLS USED IN THE SOCIAL STUDIES COURSE ON THE STUDENTS' CAREER AND TALENT DEVELOPMENT SELF- EFFICACY, ENTREPRENEURSHIP AND ACADEMIC SUCCESS

Kıvılcım Balçın, Master Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Hüseyin Çalışkan

Sakarya University, 2023

In this research, it is aimed to investigate the effects of web 2.0 tools used in the production, distribution and consumption used in the learning area of social studies course on the career and talent development self-efficacy, entrepreneurship and academic success of 5th grade students. The research was designed according to the quantitative research method designs. The quasi-experimental design with pretest-posttest control group was used as pattern of the research. The research group consists of fifth grade students, 33 of whom are in the experimental group and 30 in the control group, studying at a secondary school in the Küçükçekmece district of Istanbul in the second term of the 2021-2022 academic year. The data collection tools of the research are “The Career and Talent Development Self-Efficacy Scale”, “The Entrepreneurship Skill Assessment Scale for Secondary School Students”, and “The Academic Achievement Test”. Data collection tools were applied to the students as a pre-test before the application process. Then, the students in the experimental group were included in the activities carried out with web 2.0 tools in the social studies course. A process lasting eight weeks and 25 lesson hours was applied to the experimental group. The social studies course of the control group was carried out in the context of the current curriculum. At the end of the process, the data collection tools were re-applied to the students as a post-test. IBM SPSS 25 statistical package program was used in the analysis of the data. It was determined that the data obtained from the measurement tools showed normal distribution. In the analysis of normally distributed variables, Two-Way Repeated Measures ANOVA was used for repeated measurements.

In the research, it was determined that there was a statistically significant difference between the career and talent development self-efficacy total scores of the experimental group students and the control group students. As another result, it was determined that there was a statistically significant difference between the total entrepreneurship skills

scores of the experimental group students and the control group students. Finally, there was no statistically significant difference between the academic achievement total scores of the experimental group students and the control group students; however, it was determined that there was a statistically significant difference according to the students' academic achievement test pre-post test total score results. In addition, it was concluded that the web 2.0 tools used in the social studies course positively affected the career and talent development self-efficacy, entrepreneurial skills and academic success of the students.

Keywords: Social studies course, web 2.0 tools, career awareness, entrepreneurship skills.

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
İTHAF	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem durumu	1
1.2. Araştırmanın amacı ve önemi	4
1.3. Problem cümlesi	5
1.4. Alt problemler	5
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Sınırlılıklar	7
1.7. Tanımlar	7
BÖLÜM II	9
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
2.1. Eğitim ve teknoloji ilişkisi	9
2.2. Sosyal bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımı	11
2.2.1. Sosyal bilgiler öğretim programında teknolojinin yeri	13
2.3. Web 2.0 teknolojisi	15
2.3.1. Eğitimde kullanılan web 2.0 araçları	17

2.3.2. Sosyal bilgiler eğitiminde kullanılan web 2.0 araçları	19
2.4. Sosyal bilgiler dersinde akademik başarı	23
2.5. Girişimcilik	24
2.5.1. Sosyal bilgiler eğitiminde girişimcilik	28
2.6. Kariyer bilinci	30
2.6.1. Sosyal bilgiler eğitiminde kariyer bilinci	33
2.7. İlgili araştırmalar	34
2.7.1. Web 2.0 aracı ile ilgili yapılmış araştırmalar	34
2.7.1.1. Web 2.0 aracı ile ilgili yapılmış yurt içi araştırmalar	35
2.7.1.2. Web 2.0 aracı ile ilgili yapılmış yurt dışı araştırmalar	37
2.7.2. Web 2.0 aracının akademik başarı üzerindeki etkisi ile ilgili yapılmış araştırmalar	38
2.7.3. Girişimcilik ile ilgili yapılmış araştırmalar	40
2.7.3.1. Girişimcilik ile ilgili yapılmış yurt içi araştırmalar	40
2.7.3.2. Girişimcilik ile ilgili yapılmış yurt dışı araştırmalar	43
2.7.4. Kariyer bilinci ile ilgili yapılmış araştırmalar	47
2.7.4.1. Kariyer bilinci ile ilgili yapılmış yurt içi araştırmalar	47
2.7.4.2. Kariyer bilinci ile ilgili yapılmış yurt dışı araştırmalar	49
BÖLÜM III	53
YÖNTEM	53
3.1. Araştırma modeli	53
3.2. Araştırma grubu	53
3.3. Veri toplama araçları	56
3.3.1. Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği	56
3.3.2. Ortaokul öğrencilerinde girişimcilik becerisi değerlendirme ölçeği	57
3.3.3. Akademik başarı testi (ABT)	58
3.4. Deneysel işlem	63

3.5. Grupların denkleştirilmesi	68
3.5. Verilerin toplanması ve veri analizi	69
BÖLÜM IV	72
BULGULAR	72
4.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular	72
4.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular	79
4.3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular	87
BÖLÜM V	90
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	90
5.1. Sonuç ve tartışma	90
5.1.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	90
5.1.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	92
5.1.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma	94
5.2. Öneriler	95
5.2.1. Öğretmenlere yönelik öneriler	95
5.2.3. Araştırmacılara yönelik öneriler	97
KAYNAKLAR	98
EKLER	118

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Gruplarına İlişkin Demografik Bilgiler	54
Tablo 2. Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinden Elde Edilen Verilerin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları	57
Tablo 3. Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeğinden Elde Edilen Verilerin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları	57
Tablo 4. Akademik Başarı Testine İlişkin Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik İndeksleri	59
Tablo 5. Akademik Başarı Testine İlişkin Madde Analizi Sonuçları	60
Tablo 6. Akademik Başarı Testi Maddelerinin Konulara Göre Belirtke Tablosu	62
Tablo 7. Çalışma Gruplarında Kullanılan Ölçme Araçlarının Şematik Gösterimi	63
Tablo 8. İşlemin Haftalara, Kazanımlara, Ders Saatine Göre Dağılımı	64
Tablo 9. Veri Toplama Araçlarının Ön Testlerine İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi ile Grupların Denkliğinin Belirlenmesine İlişkin Bulgular	64
Tablo 10. Normallik Testi Bulguları	70
Tablo 11. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümler İçin İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	72
Tablo 12. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Yetenek Gelişimi Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümler İçin İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	74
Tablo 13. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Çalışma Tutumları Ve İş Değerleri Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	76
Tablo 14. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Kariyer Keşfi Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	78

Tablo 15. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Girişimcilik Becerileri Ölçeği Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	80
Tablo 16. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Girişimcilik Becerileri Ölçeğinin Yaratıcı Düşünme Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	82
Tablo 17. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Girişimcilik Becerileri Ölçeğinin Azim Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	84
Tablo 18. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Girişimcilik Becerileri Ölçeğinin Profesyonellik Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	86
Tablo 19. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Akademik Başarı Ön-Son Test Puanlarına İlişkin Tekrarlı Ölçümlerde İki Yönlü Varyans Analizi Sonuçları	88

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen prototipi	53
Şekil 2. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	73
Şekil 3. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği yetenek gelişimi alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	75
Şekil 4. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	77
Şekil 5. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği kariyer keşfi alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	79
Şekil 6. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimcilik becerileri ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	81
Şekil 7. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimcilik becerileri ölçeği yaratıcı düşünme alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	83
Şekil 8. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimcilik becerileri ölçeği azim alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	85
Şekil 9. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimcilik becerileri ölçeği profesyonellik alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	87
Şekil 10. Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı testi ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması	89

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem durumu

Son yıllarda teknolojiye yaşanan hızlı değişim, internet teknolojilerinde de hızlı değişim ve gelişmelere yol açmıştır. Bu değişim ve gelişmelerden en fazla etkilenen sektörlerden biri de hiç kuşkusuzca eğitim sektörüdür. Çünkü gelişen teknolojinin her adımında, teknoloji ağının okullarda kullanımı gerek bakanlık faaliyetleri ile gerekse öğretmenlerin sahip oldukları yeterlikler ile eğitim-öğretim faaliyetlerine entegrasyonu sağlanmaktadır. Son yıllarda öğrencilerin günlük yaşamında ve öğretim sürecinde web 2.0 teknolojisi önemli hale gelmiş (Ajjan ve Hartshorne, 2008) ve kendinden oldukça söz ettirmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde internet teknolojilerindeki hızlı değişim ile ortaya çıkmış olan web 2.0 araçlarıyla interaktif bir öğrenme ortamı oluşmakta ve her ortamın öğrenme ortamı olabileceği vurgulanmıştır (Çelik, 2020a). Günümüzde web 2.0 araçları eğitim ortamlarında yaygın halde kullanılmaya başlanmıştır (Chiou, 2011). Web 2.0 araçları ile bireyler birbirleri ile etkileşim halinde olabildikleri gibi bilgi, içerik üretebilirler, aynı zamanda bunları paylaşabilirler (Alp ve Kaleci, 2018; Aşıksoy, 2018; Bozkurt, 2013; Durusoy, 2011; Kes Erkul ve Erkul, 2009; Horzum, 2010; Hulburt, 2008; Hung ve Yuen, 2010; Livingstone, 2015; McLoughlin ve Lee, 2007; O'Reilly, 2007). Eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi sürecinde web 2.0 teknolojileri; çevrimiçi kitap hazırlama, animasyon oluşturma, zihin/kavram haritaları geliştirme, dijital pano ve kelime bulutları hazırlama, poster ve infografik oluşturma, sunum araçları geliştirme, arttırılmış gerçeklik uygulamaları geliştirme, blog, wiki, dosya paylaşım servisleri, podcast servisleri, RSS yayınları, programlama ortamları, ölçme değerlendirme araçları geliştirme şeklinde ifade edilmektedir (Korkmaz, Vergili, Çakır ve Uğur Erdoğan, 2019). Bu bağlamda web 2.0 teknolojilerinin eğitim-öğretim sürecinde birçok amaç için kullanılabildiği görülmektedir. Web 2.0 teknolojileri üzerine yapılan çalışmalardan hareketle bu teknolojinin eğitim sürecinde etkili olduğu ve birçok avantaj sağladığı; aktif öğrenmenin kapılarını açtığı ve yaşam boyu gelişime katkı sağladığı ifade edilebilir (Klamma ve diğerleri, 2007).

Teknoloji, sosyal bilgiler alanına özgü hedeflere ulaşmaya yönelik bir araç olarak kavramsallaştırılmıştır (Berson ve Balyta, 2004). Çağa ayak uyduran sosyal bilgiler dersi öğretim programına değişen ve gelişen teknolojinin etkileri her zaman yansımaktadır (Çelik, 2020b). Daha önce ders kitaplarında ve yardımcı materyallerde çok az ele alınan uzmanlık alanları, artık güncel bilgileri ilgi çekici görsellerle birleştiren çevrimiçi kaynaklar aracılığıyla derinlemesine araştırılabilmektedir (Berson, 2000). Sosyal bilgilerdeki güncel olaylar ve gelişen ilgi alanları, bilgiye çevrimiçi erişimle daha kolay keşfedilebilir (Berson ve Berson, 1999). Dolayısıyla sosyal bilgiler dersi, web 2.0 teknolojisinin eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılabileceği en uygun derslerden biri olduğu düşünülmektedir. Sosyal bilgiler dersine web 2.0 araçlarının entegre edilmesiyle birlikte öğrencilerin derslerde aktif olmaları sağlanabileceği gibi onların kariyer ve yetenek gelişimlerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına da katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bilim ve teknolojideki meydana gelen değişimlerin toplumun ihtiyaçlarını da değiştirmesiyle nitelikli bireylerin yetiştirilmesi gerekliliği doğmuştur. Bu bakımdan sürekli rekabet halinde olan ülkeler yetiştirdiği bireylerin bazı özelliklere sahip olmasını hedeflemektedir. Gerçekleşen değişim ile bireylerin bilgiyi üretebilen, yaşantılarında kullanabilen, problem çözebilme becerisine sahip, eleştirel bakış açısına sahip, girişimci, kararlı, iletişim becerileri güçlü ve empati yapabilme özelliğine sahip, aynı zamanda topluma ve kültüre katkıda bulunabilen bireyler haline gelmesi istenmektedir [Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), 2018]. Okulların ise bu özelliklere sahip bireylerin yetiştirilebileceği yerler olduğu düşünülmektedir. Bu nitelikleri kazanan bireyler aslında meslek ve kariyer temellerini oluşturmaktadır. Çünkü bireylerin öğrenim çağlarının başları, gelecek kariyerlerine yönelik karar verme yeterlilikleri için kariyer odaklı bilgi, tutum ve davranışlar edindikleri dönemlerdir (Gottfredson, 2002). Bireyin yaşadığı toplum için gerekli olan meslek gruplarında kendini yetiştirmesi ve aynı zamanda buna ek olarak toplumun gelişimi için de aktif rol almaktadır (Yeşilyaprak, 2011). Meslek seçimi için bireyin mesleğe hazır oluşu, onların mesleğe yönelik ilgi ve yeteneklerinin keşfedilmesi, mesleklere ilişkin gerekli bilgiye sahip olmaları onların mesleki görevleri olarak bilinmektedir (Çoban, 2005). “Kariyer” kavramı ilk defa Super (1963) tarafından ortaya atılmış olup, ilk çalışmalarını küçük yaş gruplarından ziyade genellikle yetişkinler üzerinde gerçekleştirmiştir. Ancak daha sonraları Super (1990) çocukların da kariyer gelişiminin önemi üzerinde durmuş, bu durumun ise incelenmesi gerektiği ifade etmiştir. Deniz (2001)

tarafından ise ortaokul yıllarının öğrencilerin mesleklere ilişkin ilgilerinin ve bilgilerinin arttığı, aynı zamanda kararlarının daha net olduğu dönem olması açısından önemli olduğu vurgulanmıştır. Eğitim de toplumun ihtiyaçları çerçevesinde bireyler yetiştirmeyi hedeflediğinden öğrencilerin bilgi çağına uygun olarak yetiştirilmesi zorunluluğu doğmuştur (Aydın, 2003). Sosyal bilgiler dersi öğretim programında farklı mesleklere ve kariyer bilincine değinilmektedir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında, bireylerin yapılan meslekleri incelemelerini, kendi kişisel özelliklerini, yeteneklerini ve ilgi düzeylerini incelediği mesleklerin özellikleriyle kıyaslaması ve aynı zamanda bireyin kariyeri ile ilgili kararları alabilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (MEB, 2018). Bireyin sosyal bilgiler dersine yönelik kazanacağı olumlu tutum ise kariyer ve meslek seçimlerini doğrudan etkileyebileceği düşünülmektedir. Sosyal bilgiler dersi aynı zamanda gerçek yaşamla ilişkili bir ders olup öğrencilerin içinde yaşadıkları topluma bağlı olan, çevresinde yaşananlara karşı duyarlılığa, sorumluluğa sahip olan ve sorunlara yönelik çözüm üretebilen bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflemektedir (Demirkaya Gedik, 2008). Bu bağlamda yaşamın sosyal bilgiler dersinde öğretilmesinin çok önemli faydaları olacaktır. Önemli olan bu öğrenme alanlarından biri de “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanıdır. Bu öğrenme alanı bireylerin girişimcilik ve bilinçli tüketimde bulunma becerilerini geliştirilmesini hedefler. Bu öğrenme alanı ile bireylerin ülke ekonomisi için sahip olunan kaynakların sınırlı olduğunun kavranması, bunları korumaları gerektiğinin farkında olmaları, ekonomik yaşantılarının toplumun diğer kesimiyle karşılaştırmaları, bu açıdan farklılıkları ve benzerlikleri keşfetmeleri ve yaşadığı bölgedeki ekonomik koşulların farkında olup geliştirmek için çaba göstermeleri gerekmektedir. Bu öğrenme alanında öğrenciler tarafından mesleklerin tanınması, ilgi duydukları mesleklere ilişkin özelliklerin bilinmesi hedeflenmiştir (MEB, 2018). Bu öğrenme alanı ile öğrencilerin sorumluluk sahibi olmaları, iş birliği, yenilikçi olmaları, girişimcilik ve araştırma gibi becerilerini de geliştirmeleri gerektiği vurgulanmıştır. Web 2.0 araçları öğrencilere araştırma, deneyimleme, anlama, yorumlama, analiz ve değerlendirme imkânı sunmakla birlikte yeni öğrenme fırsatları da oluşturmaktadır (Holcomb ve Beal, 2010). Web 2.0 teknolojilerinin en önemli özelliği kullanıcıların öğrenci ve öğretmenlerin sınıf dışına çıkarak; düşünce, proje ve bağlantıları dünya ile paylaşımlarına, iletişim kurmalarına, işbirliği yapmalarına fırsat tanınmasıdır (Horzum, 2010; Bryant, 2006). Bu noktada öğrencilerin sosyal bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında web 2.0 araçlarını kullanmalarının önemi ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu öğrenme alanında öğrenciler web 2.0 araçlarını kullanarak içerik oluşturmaları, içeriği düzenlemeleri, deneyim sağlamaları, analiz

edebilmeleri, işbirliği ile çevresiyle iletişim kurabilmeleri ve akranlarıyla işbirliği yapabilme fırsatı yakalayabileceklerdir. Aynı zamanda sosyal bilgiler dersi öğretiminde web 2.0 teknolojisi uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde etki ederek başarı sağladığı bilinmektedir (Almalı, 2020; Holcomb ve Beal, 2010; Ocak, 2022; Sevigen, 2022; Yılmaz, 2022). Bu akademik başarıdaki olumlu artış ise sosyal bilgiler dersinin farklı konularında tespit edilmiştir. Bu araştırmada da sosyal bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında web 2.0 araçları kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın amacı ve önemi

Toplum içinde sosyal yaşam, politika ve ekonomi alanlarında meydana gelen gelişmeler sürekli değişen teknolojiden oldukça fazla etkilenmektedir. Bu bakımdan toplumun her bir bireyinin tutumu, ihtiyacı ve değerleri de teknolojinin gelişiminden etkilenmektedir (Science and Society Committee [SSC], 1989). Dolayısıyla teknoloji ve bilimdeki gelişmeler toplum yapısını değiştirmektedir. Toplumdaki tüm değişim ve gelişmeler tüm alanları etkilediği gibi çeşitli iş alanlarına insan gücü yetiştiren eğitim kurumları da en fazla etkilenen kurumlardan biridir. Gelişen ve değişen teknoloji zamanla eğitimi farklılaşmak zorunda bırakmaktadır (Sayan, 2016). Toplumdaki beklentiler ve çağa ayak uydurmak, beklentileri karşılayabilmek amacıyla ülkelerin öğretim programlarında sürekli güncellemeler meydana gelmektedir. Zaman zaman güncellenen öğretim programlarından biri ise yaşamı doğrudan yansıtan sosyal bilgiler dersi öğretim programıdır. Son yıllarda yapılan öğretim programı güncellemeleriyle öğrencilerin gelecekteki kariyerleri üzerine odaklanılmış, onlarda kariyer bilinci oluşturulmasına ve girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Ayrıca bireylerin bilim ve teknolojinin gelişimini ve yaşantılarına etkilerini anlamaları ve bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinmeleri beklentisi öğretim programında vurgulanmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programının hedefleri doğrultusunda bu araştırmada sosyal bilgiler dersinin “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının beşinci sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Alanyazın incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçları kullanılarak ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan çalışmaların yer aldığı görülmektedir. Alanyazında, web 2.0 araçları kullanılarak yürütülen sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin araştırıldığı çalışmalar (Almalı,2020; Ocak, 2022; Öztürk, 2022; Seviçen, 2022; Yılmaz, 2022) yer almaktadır. Ancak bu çalışmalar farklı konulara ilişkindir. Bu araştırmada ise sosyal bilgiler dersinin “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının beşinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi araştırılmıştır. Bu öğrenme alanına ilişkin bir çalışmanın alanyazında yer almadığı görülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın özgün bir araştırma olduğu göze çarpmaktadır. Öte yandan alanyazında web 2.0 araçları kullanılarak yürütülen sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin derse yönelik tutumlara etkisinin araştırıldığı çalışmaların yer aldığı görülmektedir (Almalı,2020; Seviçen, 2022; Yılmaz, 2022). Ayrıca yapılan bu araştırmada sosyal bilgiler dersinin “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının beşinci sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlikleri ile girişimcilik becerilerine etkisi de araştırılmıştır. Alanyazında ise benzer çalışmaların yer almadığı görülmektedir. Dolayısıyla bu bakımdan da araştırmanın özgün bir araştırma olduğu görülmektedir. Öte yandan sosyal bilgiler alanındaki bu eksiklikten dolayı yapılan bu deneysel çalışmanın alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırmadan elde edilen sonuçların alandaki eksikliği gidermesinin yanı sıra araştırmacıların yapacakları çalışmalara yön verebileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu araştırma ile son yıllarda eğitim teknolojilerinde ön planda tutulan web 2.0 teknolojisi ile öğrencilerin akademik başarısına, girişimcilik becerilerine ve kariyer bilinci geliştirme sürecindeki öz-yeterliklerine katkı sağlanması araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.3. Problem cümlesi

Bu araştırmada “Sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisi nedir?” şeklinde problem cümlesi oluşturulmuştur.

1.4. Alt problemler

Belirlenen ana problem cümlesi dâhilinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

- Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersi “üretim, dağıtım ve tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının uygulandığı deney grubu öğrencileri ile güncel müfredata göre derslerin işlendiği kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde “üretim, dağıtım ve tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının uygulandığı deney grubu öğrencileri ile güncel müfredata göre derslerin işlendiği kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde “üretim, dağıtım ve tüketim” öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının uygulandığı deney grubu öğrencileri ile güncel müfredata göre derslerin işlendiği kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı testi ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

- Deney ve kontrol grubundaki tüm öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeğini ciddiyetle ve samimi bir şekilde cevapladığı,
- Deney ve kontrol grubundaki tüm öğrencilerin girişimcilik becerilerini değerlendirme ölçeğini ciddiyetle ve samimi bir şekilde cevapladığı,
- Deney ve kontrol grubundaki tüm öğrencilerin akademik başarı testini ciddiyetle ve samimi bir şekilde cevapladığı,
- Deney grubu öğrencilerin uygulama sürecinde yer alan etkinliklere aktif olarak katıldığı,
- Deney grubundaki öğrencilerin ev ödevlerini yapmak için yeterli zamanı ayırdıkları,
- Uygulama sürecindeki kontrol altına alınmayan ve belirlenemeyen tüm faktörlerin deney ve kontrol grubunu aynı oranda etkilediği,

- Araştırmacının araştırma sürecinde ön yargılı davranmadığı ve tüm süreçte objektif bir yaklaşım gösterdiği varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir:

- Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılının ikinci dönemi ile sınırlıdır.
- Araştırma, İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesindeki bir ortaokulun beşinci sınıfında öğrenim görmekte olan öğrenciler ile sınırlıdır.
- Araştırmanın kapsamı, sosyal bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında uygulanacak olan etkinliklerle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Girişimcilik: Girişimcilik, günlük yaşamımızdaki fırsatların fark edilmesi, bu fırsatlara ilişkin yapılacak olan plan ve projelerle yaşantımıza entegrasyonunu sağlama ve bu şekilde hayatımızı olduğundan daha yaşanabilir hale getirme uğraşı şeklinde ifade edilebilmektedir (Gömlüksiz ve Kan, 2009).

Web 2.0 teknolojisi: Web 2.0 teknolojileri, kişilerin yalnızca bilgi kaynaklarına ulaşmalarını değil, bununla birlikte kendi çalışmalarını oluşturarak ve paylaşımlarını sağlamaları ile başkalarına da katkı sağlama imkânı sunmaktadır (Gülsoy, Taylan ve Yakın, 2014).

Kariyer gelişimi: Kariyer gelişimi, bir bireyin yaşantısı süreci boyunca işin yapısının ve öneminin etkilenmesi amacıyla psikolojik, sosyolojik, eğitimsel, fiziksel, ekonomik ve şans boyutlarının bir araya gelerek bütünleşmesidir (Connell, 2011).

Yetenek gelişimi: Yetenek gelişimi ise doğuştan gelen becerilerin meslekler için uygun ve gerekli yeteneklere dönüştürüldüğü dinamik bir sürekliliktir (Gagne, 2003). Gagne’ye göre dönüşüm, hem eğitimin hem de kendi kendine öğrenmenin bir sonucu olarak ortaya çıkar (Yuen, Gysberg, Chan, Lau ve Shea, 2010).

Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliği: Kariyer ve yetenek gelişimi kavramı, belirli bir kariyer alanında çalışmak için gerekli olan belirli uzmanlık becerilerinin (yeteneklerin) hazırlanmasına özellikle atıfta bulunarak, gençlerin yeteneklerini güçlendirmelerine ve optimum şekilde kullanmalarına hizmet etmeye yönelik olumlu bir yaklaşımı ifade eder (Yuen ve diğerleri, 2010).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim ve teknoloji ilişkisi

Teknoloji, yaşam kalitemizi etkileyen unsurlar sağlamada etkili olması sebebiyle bireylerin ve toplumların vazgeçilmez bir parçasıdır. Toplum içinde yaşanan tüm sosyal, politik ve ekonomik gelişmeler hiç kuşkusuz teknolojiden etkilenmektedir. Dolayısıyla toplumun her bir bireyinin tutumları, ihtiyaçları ve değerleri teknolojinin gelişiminden etkilenmektedir (Science and Society Committee [SSC], 1989). Böylece teknoloji ve bilimdeki gelişmeler ile toplum yapısı değişmektedir. Toplumdaki tüm değişim ve gelişmeler tüm alanları etkilediği gibi çeşitli iş alanlarına insan gücü yetiştiren eğitim kurumları da en fazla etkilenen kurumlardan biridir. Gelişen ve değişen teknoloji ise eğitimi farklılaştırmaktadır (Sayan, 2016). Dolayısıyla eğitim ve teknoloji, günümüzde birbirinden ayrı düşünülemeyecek iki önemli kavramdır. Teknolojinin hızlı gelişimi, eğitim sektörüne de birçok yenilik getirmiş olup öğrenme ortamlarında dijital dönüşümün yaşanmasına neden olmuştur. Teknoloji kullanımı, eğitim kalitesinin artırılması ve her çağdaki çocuğun gelişimine birçok alanda katkı sağlanması amacıyla zorunludur (Can Yaşar, İnal, Uyanık ve Kandır, 2012). Birçok eğitimci ve araştırmacı da eğitim-öğretim sürecine entegre edilen teknolojilerin eğitim sistemini iyileştirdiğini düşünmektedir (Çağiltay, Çakıroğlu, Çağiltay ve Çakıroğlu, 2001; Jonassen ve Reeves, 1996; Means, 1994; Öksüz, Ak ve Uça, 2009). Öğrencilere çevrimiçi öğrenme platformları veya öğrenme yönetim sistemleri aracılığıyla bireysel olarak uygun içerikler sunulabilir ve öğrencilerin ilgi alanlarına göre öğrenme materyalleri özelleştirilebilir. Bu şekilde, her öğrenci kendi hızında ilerleyebilir ve kendi öğrenme yolunu belirleyebilir, böylece daha motive olabilir ve başarı düzeyini artırabilir. Alanyazında okullarda teknoloji kullanımının öğrenci başarısını artırdığı ifade edilmektedir (Bransford, Brown, ve Cocking, 1999). Öğrencilerin akademik başarısına olumlu katkıları sebebiyle teknoloji kullanımının, eğitim sektöründe hızlı bir şekilde yaygınlaştırılması ile teknolojinin programlara ne düzeyde ve ne şekilde entegre edilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Teknoloji entegrasyonu, değişimin güçlü araçlarından biri olup öğrenme her ortamda ve her zaman gerçekleşebilmektedir (Fu, 2013). Eğitim kapsamında yer alan içerik, teknolojik yöntemler kullanılarak oldukça farklı şekillerde sunulabilmektedir (Wainwright ve Linebarger, 2006). Teknoloji eğitimde kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerini mümkün kılarak, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına ve öğrenme stillerine uygun olarak öğrenmelerini desteklemektedir. Eğitimde teknoloji kullanımı dersi daha ilgi çekici hâle getirerek zaman kaybını önler, hedefe ulaşmayı kolaylaştırır ve daha kalıcı öğrenmeyi sağlama gibi üstünlüklere sahiptir (Katrancı ve Uygun, 2013).

Teknolojinin eğitim süreçlerine etkileri incelendiğinde öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirerek, öğretmenlerin öğretme yöntemlerini ve materyallerini geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Böylece eğitim teknolojileri daha etkili bir öğretim sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Öğretmenler, öğrencilere çeşitli medya ve araçlar aracılığıyla içerik sunabilir, etkileşimli sunumlar yapabilir ve öğrencilerin ilgisini çekebilecek interaktif materyaller oluşturabilirler. Ayrıca, öğrenci gelişimini izlemek ve değerlendirmek için dijital araçlar kullanarak, daha hızlı geribildirim sağlanabilir ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş destek sunulabilir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde teknoloji kullanımıyla öğrencilere daha etkileşimli ve katılımcı bir öğrenme ortamı sunulabilmektedir. Entegrasyon süreci, öğretmenin öğrenme-öğretme ortamı içerisinde aktif rol oynamasını gerektirmesi ile birlikte süreç içerisinde öğrencilerin anlamalarını kolaylaştırması yönüyle de öğretmenlere kolaylık sağlar (Arslan ve Şendurur, 2017). Aynı zamanda öğrenciler, teknoloji destekli öğrenme ortamlarını esnek bulmakta ve bilgiye erişilmesi açısından da kolay ve hızlı olduğunu düşünmektedirler (Hocanın ve İşcioğlu, 2014). Öğrenciler, interaktif ve çoklu ortam özelliklerine sahip eğitim araçlarıyla aktif bir şekilde katılım sağlayarak, öğrenme sürecine daha fazla dâhil olabilmektedir. Örneğin, sanal gerçeklik veya artırılmış gerçeklik teknolojileri sayesinde, öğrenciler soyut kavramları daha kolay anlayabilmekte ve deneyimsel öğrenme deneyimleri yaşayabilmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde yararlanılan teknolojik araçlar, öğrenme ortamını zenginleştirmekte, farklı eğitim ortamının oluşmasına katkı sağlamakta, öğrencilerin etkin katılımını sağlamak ve etkinliklerin verimini artırmaktadır (Kol, 2012). Aynı zamanda bu ortamlar bireyin kişisel öğrenmesini sağlamakla beraber sosyal öğrenme ve öz yönetimi sağlayan öğrenci merkezli ortamlar olarak bilinmektedir (Arslan ve Şendurur, 2017). Teknoloji, eğitim sürecinde öğrenci merkezli kullanılırsa onların

performanslarını olumlu yönde etkileyecek ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirecektir (Çakıroğlu, Gökoğlu ve Çebi, 2015).

Teknolojinin eğitimdeki faydaları sadece öğrenciler ve öğretmenler için değil, aynı zamanda eğitim sistemleri ve toplumlar için de önemlidir. Öğrenciler, teknoloji kullanımıyla daha aktif ve etkili bir şekilde öğrenirken, aynı zamanda dijital yeterliliklerini geliştirebilmektedirler. Bu, öğrencilerin bilgiye erişimini artırırken, aynı zamanda teknolojik becerilerini güçlendirerek gelecekteki iş gücüne hazırlanmalarını sağlar. Eğitim sistemleri, teknoloji kullanımıyla daha verimli ve etkili hale gelebilir. Dijital araçlar ve çevrimiçi platformlar, eğitim materyallerinin yaygın ve hızlı bir şekilde paylaşılmasını sağlar, böylece daha fazla öğrenciye erişim imkânı sunar. Ayrıca, veri analitiği ve öğrenci değerlendirme araçları kullanılarak, eğitim süreçleri ve performans takibi daha kolay ve etkili bir şekilde yapılabilir. Gelecekte, teknolojinin eğitimdeki rolü daha da önem kazanacak ve sürekli olarak gelişen teknolojilerin eğitim süreçlerine entegrasyonu önemli bir hedef olacaktır.

2.2. Sosyal bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımı

Günümüzde teknoloji hızla gelişmekte ve hayatımızın birçok alanında etkisini hissettirmektedir. Bu durum, eğitim sistemlerinin de teknolojiyi içermesi gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır. Son yıllarda ise yaşamın birçok noktasında önemli bir yer edinen internet teknolojisi, eğitim alanında da önemli bir yere sahiptir (Erturgut, 2008). Öğrenciler, internet üzerinden çeşitli kaynaklara ulaşarak tarihî olaylar, kültürler ve toplumlar hakkında daha fazla bilgi edinebilirler. Böylece, bilgiye ulaşma ve bilgiyi analiz etme becerileri gelişirken, eleştirel düşünme ve sorgulama yetenekleri de artmaktadır (Altun, 2018). Teknoloji araçları aynı zamanda öğrencilere, çevrimiçi tartışma forumları ve diğer iş birliği araçları üzerinden fikir alışverişinde bulunma ve etkileşimde bulunma fırsatı sunmakta, böylelikle iletişim becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Öte yandan teknolojinin sunduğu olanaklar, öğrencilerin bilgiye erişimini kolaylaştırır ve araştırma becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunur.

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi eğitim alanında da dönüşüme yol açmış ve öğretim teknolojilerinin daha yaygın bir şekilde kullanılması gerekliliğini ortaya koymuştur. Dijital dönüşümle birlikte öğretmen, kitap ve yazı tahtasına ek olarak eğitim-

öğretim sürecinde kullanılabilecek kitle iletişim araçları (Yalın, 2002), yani bu süreçte kullanılan tüm araç-gereç ve materyaller öğretim teknolojisini ifade etmektedir (Şahin ve Yıldırım, 2001). Öğretim teknolojisi öğrenme-öğretme sürecinde etkili olarak kullanılması eğitim için sistematik ve bütüncül bir anlam kazandırmada fayda sağlamakta (Sönmez, Çavuş ve Merey, 2009) ve aynı zamanda öğretim sürecini kısaltarak daha etkili kullanılmasını sağlamaktadır (Çoban ve İleri, 2013). Teknoloji destekli öğretimde öğretmenin aktif olduğu sürecin öğrencinin aktif olduğu süreç haline gelmesi ve kişisel çalışmalardan ziyade iş birliğine dayalı çalışmaların ön planda olması mümkün olmaktadır (Norum, Grabinger ve Duffield, 1999; Pierson, 2001; Woodbridge, 2004). Teknolojinin gelişmesi ile öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan öğretim materyalleri de bu yönde değişim göstermektedir. Geleneksel olarak kullanılan ders materyallerinin yerini dijital ders materyalleri almaktadır (Ocak, 2022).

Öğrencilerin sosyal çevrelerini anlamalarını, toplumun işleyişini kavramalarını ve vatandaşlık bilincini geliştirmelerini sağlayan, geniş anlamıyla öğrencinin yaşantısını kapsayan ve önemli bir disiplin olan sosyal bilgiler eğitimine de teknolojinin entegrasyonu hızlı bir şekilde gerçekleşmeye başlamıştır. Eğitimde teknoloji kullanımı sosyal bilgiler öğretiminin yeniden yapılandırılmasını, amaca yönelik yöntemlerin geliştirilmesini ve bu yöntemlere uygun araçların sunulmasını gerekli kılmıştır (Ocak, 2022). Sosyal bilgiler derslerinde teknolojinin etkin bir şekilde kullanılması, öğrencilerin derse katılımını artırırken, öğrenme deneyimlerini zenginleştirebilir. Yapılan araştırmalarda teknolojinin entegre edildiği sosyal bilgiler konularına öğrencilerin daha fazla ilgi gösterdiği ve derse daha aktif katıldıkları ifade edilmektedir. Örneğin, interaktif haritalar ve simülasyonlar gibi teknolojik araçlar, tarih ve coğrafya gibi sosyal bilgilerin anahtar konularını daha ilgi çekici ve anlaşılır hale getirebilmekte ve soyut kavramları daha da somutlaştırabilmektedir. Teknolojik araçlar eğitimde öğretmene yardımcı olan ve kolaylık sağlayan materyallerdir. Teknoloji eğitimde bir araçtır ve araç olarak hizmet ettiği sürece yararlı ve değerlidir (Şimşek, 2002). Bu bağlamda sosyal bilgiler dersine teknolojinin iyi bir şekilde entegrasyonu sağlanarak öğrencilerin görsel ve işitsel materyallerle öğrenme deneyimlerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde teknolojinin kullanımı, görsel ve işitsel materyallerin kullanımını artırarak öğrenme deneyimini güçlendirir. Öğrenciler, belgesel videolar, animasyonlar, dijital haritalar ve fotoğraflar gibi materyaller aracılığıyla geçmiş olayları ve coğrafi konumları daha canlı bir şekilde deneyimleyebilirler. Görsel ve işitsel materyallerin kullanımı, soyut kavramları

somutlaştıracak öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarını sağlar ve belleklerinde kalıcılığı artırır (Gündüz, 2020). Ayrıca, teknoloji araçları sayesinde öğrencilerin kendi projelerini oluşturmaları ve sunmaları da teşvik edilebilir, bu da öğrenmeyi daha etkileşimli hale getirir.

Sonuç olarak sosyal bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımı, öğrencilerin derse katılımını artırırken, bilgiye erişim becerilerini güçlendirir, görsel ve işitsel materyallerle öğrenme deneyimini zenginleştirmektedir. Öğrencilerin teknoloji araçlarıyla etkileşim içinde oldukları bir öğrenme ortamı sağlanması, sosyal bilgilerin daha anlamlı ve kalıcı şekilde öğrenilmesini sağlayabilmektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanarak sosyal bilgiler derslerini zenginleştirmeleri ve öğrencilerin ilgisini çekmeleri önemlidir.

2.2.1. Sosyal bilgiler öğretim programında teknolojinin yeri

Günümüz teknolojisinin hayatımızın her alanına girmesiyle eğitim alanında da hızlı entegrasyon süreçleri gerçekleşmektedir. Dolayısıyla bunun gerekliliği olarak öğretim programlarında da etkisi görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretimi de bu bağlamda, teknolojinin yerini ve önemini göz önünde bulundurarak güncellenmiş bir öğretim programı sunmaktadır. Sosyal bilgiler, öğrencilerin toplumla etkileşimini anlamalarına yardımcı olan bir ders olarak kabul edilir. Sosyal Bilgiler öğretim programı, öğrencilerin tarih, coğrafya, ekonomi, siyaset gibi farklı disiplinler aracılığıyla toplumun işleyişini ve kültürel çeşitliliği anlamalarını hedefler (MEB, 2018). Dolayısıyla sosyal bilgiler öğretim programı, öğrencileri aktif bir vatandaşlık rolüne hazırlamayı amaçlamaktadır. Teknoloji, bu hedefleri desteklemek ve sosyal bilgilerin öğretimini daha etkili ve ilgi çekici hale getirmek için önemli bir araçtır.

Sosyal bilgiler dersi öğretim programında, belirlenen yetkinlikler çerçevesinde bütünleştirilmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireylerin yetiştirilmesi amaçlar içerisinde yer almaktadır. Öğrencilerin küresel çapta yaşantılarının her aşamasında ihtiyaç duyacakları becerilere ilişkin yetkinliklerden biri de “Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler”dir. Teknolojide yetkinlik, insanların isteklerinin ve ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bilgi ve metodolojinin uygulanmasıdır. Bilim ve teknolojide yetkinlik ise insanların neden olduğu etkinlikler sonucunda ortaya çıkan

değişimleri ve bireylerin toplum içerisindeki sorumluluklarını kavrama gücüdür. Günlük yaşamımızın her aşamasında bilgi iletişim teknolojilerini güvenli ve eleştirel şekilde kullanılması ise bir başka yetkinlik olan dijital yetkinliğin kapsamı içindedir. Dijital yetkinlik bilgiye erişmeden üretimine, saklanmasından değerlendirilmesine ve sunulmasına kadar tüm süreçte bilgisayarların kullanılması, bunun yanında internet kullanımı ile ortak ağlara katılımın sağlanması ve iletişimin kurulabilmesi gibi temel becerilerle desteklenmektedir (MEB, 2018).

Öğrenciler tarafından bilim ve teknolojiye değişim ve gelişim sürecinin, bununla birlikte yaşamımıza etkilerinin kavranması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin bilinçli kullanılması sosyal bilgiler dersi öğretim programında belirlenen özel amaçlardan biridir (MEB, 2018). Dolayısıyla sosyal bilgiler dersi, toplumun işleyişini ve bireylerin kültürel çeşitliliği anlamalarını hedeflerken bilim ve teknolojiyi de yaşantılarına entegre etmekte ve yaşantıları üzerindeki etkilerini de anlamalarını sağlamak istemektedir.

Sosyal bilgiler dersi öğretim programının yapısı incelendiğinde ise belirlenen öğrenme alanlarının birbiriyle ilişki içerisinde olan bilgi, beceri ve değerlerin bütünleştirildiği, öğrenmeyi düzenleyen ve yöneten disiplinler arası temelinde bir öğretim programı olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programının yedi öğrenme alanından biri olan “Bilim, Teknoloji ve Toplum” ile sosyal bilgiler dersinin teknoloji ile ilişkisi doğrudan ortaya konmuştur. Bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanı ile bireylerden; bilim ve teknolojiye değişim ve gelişimlerin temelinde yenilikçi, eleştirel ve bilimsel düşüncenin olduğunun; bilim ve teknolojiye değişim ve gelişimlerin geçtiği sürecin ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerinin bireyler tarafından kavranması ve aynı zamanda bilgiye erişimde teknolojiyi kullanma becerisinin kazanılması beklenmektedir. Bununla birlikte bireyler teknolojilerin yaşantılarıyla olan ilişki düzeylerini öğrenirken aynı zamanda bazı teknolojik araçların doğaya olan zararlarını tartışır (MEB, 2018).

Teknolojinin sosyal bilgiler öğretim programındaki yeri, bilgiye erişimi kolaylaştırması ve kaynak çeşitliliğini artırmasıyla belirlenir. Teknolojinin sosyal bilgiler öğretimindeki diğer bir önemli yönü de görsel ve işitsel materyallerin kullanımını sağlamasıdır. Öğrenciler, tarihî olayları, coğrafi konumları, kültürleri ve toplumun diğer yönlerini daha iyi anlamak için internet ve diğer dijital kaynakları kullanabilirler. Öğrenciler, belgeseller, interaktif haritalar, simülasyonlar ve diğer multimedya kaynaklarıyla desteklenen ders materyalleri aracılığıyla daha etkili bir şekilde öğrenebilirler. Örneğin, tarih konularına ilişkin öğrenciler, dijital arşivlerden gerçek tarihî belgelere erişebilir ve olayları daha gerçekçi bir

şekilde kavrayabilirler. Coğrafya konularına ilişkin çevrimiçi haritalar ve uydu görüntüleri, öğrencilerin dünyayı keşfetmelerini ve farklı coğrafi konumları anlamalarını sağlar. Bu materyaller, soyut kavramları somutlaştırır, öğrenmeyi daha keyifli hale getirir ve öğrencilerin ilgisini artırır. Öte yandan kullanılan bu teknoloji destekli materyaller ile öğrencilerin bilgiye ulaşma ve bilgiyi analiz etme becerileri gelişirken, eleştirel düşünme ve sorgulama yetenekleri de artar (Altun, 2018). Görsel ve işitsel materyallerin kullanımı, soyut kavramları somutlaştırarak öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarını sağlar ve belleklerinde kalıcılığı artırır (Gündüz, 2020). Ayrıca, teknoloji araçları sayesinde öğrencilerin kendi projelerini oluşturmaları ve sunmaları da teşvik edilebilir, bu da öğrenmeyi daha etkileşimli hale getirir.

Teknoloji araçları aynı zamanda öğrencilere, çevrimiçi tartışma forumları ve diğer iş birliği araçları üzerinden fikir alışverişinde bulunma fırsatı sunar, böylelikle iletişim becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlar. Öte yandan teknoloji, sosyal bilgiler öğretiminde etkileşimi artırmak ve öğrenme deneyimini zenginleştirmek için de kullanılır. Sınıf içi tartışmalar, projeler ve sunumlar için dijital araçlar ve platformlar kullanılabilir. Öğrenciler, çevrimiçi forumlarda fikir alışverişinde bulunabilir, sosyal medya ve bloglar aracılığıyla düşüncelerini paylaşabilir ve uluslararası projelerde iş birliği yapabilir. Bu şekilde, öğrenciler farklı bakış açılarını keşfedebilir, eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilir ve küresel vatandaşlık kavramını deneyimleyebilmektedirler.

2.3. Web 2.0 teknolojisi

İnternetin sağladığı imkânlarla birlikte, kullanıcıların uygulamalar ve diğer kullanıcılarla etkileşim halinde olabilmeleri ve iletişim kurabilmeleri için kullanılan teknolojiler, genellikle web 2.0 teknolojileri olarak adlandırılmaktadır. Bu teknolojiler, kodlama veya programlama bilgisine ihtiyaç duymadan kolaylıkla kullanılabilirler (Ajjan ve Hartshorne, 2008; Yükseltürk ve Top, 2016). Web 2.0 teknolojileri, bireylerin bilginin üretim ve paylaşım süreçlerinde etkin bir rol oynamalarını sağlamaktadır. Bu teknolojiler, kullanıcılara içerik oluşturma, oluşturdukları içeriği paylaşma, çeşitli içeriklerde düzenleme yapma ve çoklu platformlarda çalışma gibi bir dizi kolaylık sunmaktadır (Gündüzalp, 2022). Benzer şekilde An ve Williams (2010) da web 2.0 teknolojilerinin kullanıcılara bilginin iletilip tüketildiği bir ortamdan içeriğin oluşturulduğu, paylaşıldığı,

kariştırıldığı, yeniden amaçlandığı ve aktarıldığı bir platform sunduğunu vurgulanmıştır. Bu sayede, kullanıcılar aktif bir şekilde bilgi üretimine katkıda bulunabilmekte ve paylaşımın yanı sıra düzenleme ve iş birliği içerisinde çalışma imknlarından da yararlanabilmektedir.

Son yıllarda, özellikle kullanıcıların web üzerinde sosyal etkileşimlerini sağlamak amacıyla web 2.0 teknolojisinin önem kazandığı gözlemlenmektedir. Web 2.0 teknolojilerinin etkisi, geniş kullanıcı sayısıyla birlikte daha da artmaktadır. Genel olarak, web 2.0 teknolojilerinin sosyal, kültürel ve siyasal etkileri gözlemlenebilir. Web teknolojilerinin evrimi, teknik yeteneklerin ve içeriği kullanma becerilerinin de değişmesine yol açmaktadır. İnternette okuma ile başlayan bir süreç, okuma-yazma ve hatta komut verme yeteneğiyle devam etmektedir. Kullanıcılar odak noktası haline getiren bilgi işleme ve kullanıcı tarafından üretilen içerik teknolojilerine sahip web teknolojileri, tek yönlü iletişim yerine karşılıklı diyalog ve etkileşimi teşvik eden platformlar sunmaktadır. Bu şekilde, kullanıcıları birbirine bağlayarak etkileşimi artırmaktadır (Koçyiğit ve Koçyiğit, 2018).

Web 2.0 teknolojileri genel olarak basit arayüzü olan toplulukların aktif rol aldığı servis yazılımlarıdır. Bu araçların kullanıcı dostu basit arayüzleri bulunmakta ve veri servisleri bireylere kolay kullanma ve bir araya getirme olanağı sunmaktadır. Ayrıca web 2.0 teknolojileri topluluk içerisinde yer alan bireylere aktif rol vermekte olup birleştirilebilir temelli veri setleri içeren servis yazılımlarına sahiptir (Kavasoğlu, 2022).

Bloglar, vikiler, podcastler, sosyal yer paylaşım ve sosyal ağ siteleri, web 2.0 uygulamalarının bazı örnekleridir. Bu yeni teknolojiler, kullanıcıların içeriği kolayca evrimii yayınlamasına ve fiziksel konum gözetmeksizin benzer ilgi alanlarına sahip insanlarla bağlantı kurmasına ve iletişim ağı oluşturmasına olanak sağlamıştır. Özellikle etiketlerin kullanımı, içeriği ortaklaşa kategorize etmeyi ve kolayca bulmayı mümkün kılar (An ve Williams, 2010).

Akçay ve Yaşar (2022)'a göre, web 2.0 araçları, insan odaklı, etkileşimli, sosyal ve dinamik bir içeriğe sahip olan, çok yönlü etkileşim sağlayan, okuma, yazma, dinleme ve konuşma işlemlerini içeren, sürekli güncellenebilen, kullanıcı katılımı olan ve katılımcılar tarafından hazırlanabilen, çoklu rolleri kapsayan uygulamalar olarak nitelendirilmektedir.

2.3.1. Eğitimde kullanılan web 2.0 araçları

Son yıllarda, eğitim anlayışında değişim yaşanarak sınıf ortamında öğrencilerin birden fazla duyuşal deneyim yaşayabilmesine yönelik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu yaklaşım, çoklu ortam olarak adlandırılabilir bir şekilde, sınıf içinde görsel ve işitsel materyallerin ve araçların birlikte kullanılmasına imkân sağlamaktadır (Saban, 2007). Özellikle internetin giderek artan önemi, öğretim materyallerinin araştırılması ve sınıf içinde kullanılmasında önemli bir kaynak haline gelmiştir. Bu doğrultuda web 2.0 araçları, öğretim-öğrenim faaliyetlerini çeşitlendirebilme ve öğrencilerin dikkatini çekerek daha aktif olmalarını sağlama konusunda önemli bir role sahiptir (Akçay ve Yaşar, 2022).

21. yüzyıl eğitim sistemlerinde, web 2.0 araçlarının dikkatli bir şekilde planlanmış öğretim etkinlikleriyle birleştirilmesi, öğrencilerin bilgi edinme süreçlerini olumlu yönde etkilemektedir (Laru, Näykki ve Järvelä, 2012). Bu durum, üst bilişsel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye odaklanan zenginleştirilmiş çevrimiçi öğrenme materyallerini kullanan web 2.0 öğrencilerinin, bilgi üretimine katkıda bulunan aktif birer katılımcı rolü üstlenmeleriyle ilişkilendirilebilir (Franklin ve van Harmelen, 2007; Gündüzalp, 2021). Web 2.0 teknolojileri, öğrencilere bilişim üretiminde merkezi bir rol üstlenebilecekleri fırsatlar sunmaktadır. Bu ortamlar, öğrencilere bilgiyi arama ve anlamlandırma sürecinde başlayarak kendi materyallerini oluşturma ve paylaşma aşamalarına geçmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, diğer bireylerle iletişim kurarak oluşturdukları materyalleri değerlendirme imkânı da sunmaktadır. Bu nedenle, bu yüzyılın öğrencileri yaşamlarının birçok noktasında 21. yüzyıl becerilerini sergileme gereksinimi duyabilen ve web 2.0 araçlarını etkin ve yetkin olarak kullanabilen bireyler haline gelmektedir (Epçaçan ve Paçalı, 2022).

Eğitimde kullanılan web 2.0 araçları farklı amaçlarla kullanılabilir. Web 2.0 araçlarının eğitimde kullanılmasının genel amaçlarına bakıldığında öğretmenin ders, konu, kavram öğretiminde kullanılabileceği gibi, öğrencilerin birbiri ile etkileşim içinde olabileceği; ödev, projeler yapabilmeleri ve onları depolayabilmeleri için kullanılabilir. Yani web 2.0 araçları öğretme sürecinde kullanılabileceği gibi öğrencilerin daha çok aktif rol oynadığı öğrenme süreçlerinde de kullanılmaktadır. Eğitimde kullanılabilen web 2.0 araçları ile kullanım amaçlarına ilişkin kategoriler aşağıda sunulmuştur:

Animasyon hazırlama araçları: Powtoon, Voki, Draw a stickman, Buncee, Algodoo, Goanimate, Toondoo, Moovly, Pictrama

Anket oluşturma: Mentimeter, Anket maymun, Google formları, Kwiksurveys

Avatar oluşturma: Bitmoji

Barkod okuma: goqr.me

Bireysel öğrenme araçları: Symbaloo

Çevrimiçi depolama araçları: Google Drive, One Drive, Dropbox

Çevirim içi oyunlar: Brainspade

Çevirim içi sınav yapma: Kahoot, Apester

Çizim programı: Corel çizgisi

e-kitap yaratma: Ourboox, Storyjumper, Joomag, Issuu

Fotoğraf kolaj oluşturma: Pixiz, Pizzap, Loonapix

Gerçek zamanlı ortak çalışma: Realtimeboard

Gif oluşturma: Glitterfy

Haber yapma programı: Classtools

İnfografik hazırlama: Şövale

Karikatür oluşturma: Writecomics

Kavram öğretimi araçları: EdrawMax, Smartdraw, Creately

Kelime bulutu oluşturma: Tagul

Kodlama araçları: CodeMonkey, MIT App Inventor, Scratch,

Metin oluşturma: Collogo, FlamingText.com, Kroki

Online ortak tahta oluşturma: Awwapp, Padlet

Ortak yazı yazma: Meetingwords

Oyun tasarımı: LearningApps

Poster oluşturma: Canva

Puzzle oluşturma: JigsawPlanet

Sanal gerçeklik araçları: Anatomy 4D, Quiver, Aurasma, Expeditions

Sınav video düzenleme: Edpuzzle

Sosyal medya araçları: Facebook, Twitter, Instagram, Pinterest, Edmodo

Sunum oluşturma: Emaze, Prezi, Powerpoint, Keynote, Slideshare

Web sitesi oluşturma: Weebly, Wix

Video-fotoğraf kolaj tasarımı: Kizoa

Video hazırlama: Iwishyouto, Animoto

Yaratıcılık kişisel test: Testmycreativity

Yarışma hazırlama: Dotstorming

Zihin haritası yapma: Goconqr, Popplet

Görüldüğü üzere eğitimde öğretme ya da öğrenme amacıyla birçok alt amaçla web 2.0 aracı kullanılabilmektedir. Günümüzde web 2.0 araçlarının eğitimde öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanımı yaygınlaştırılmaktadır. Ancak eğitimde web 2.0 araçlarının kullanımı bazen sınırlı kalabilmektedir. Bu durumun en önemli sebebi bazı web 2.0 araçlarının ücretli olmasıdır.

2.3.2. Sosyal bilgiler eğitiminde kullanılan web 2.0 araçları

Sosyal bilgiler eğitiminde de birçok farklı amaç ile çeşitli web 2.0 araçlarından yararlanılmaktadır. Araştırmanın bu bölümünde ise yürütülen çalışmanın uygulama sürecinde kullanılan web 2.0 araçlarına yer verilmiştir.

Postermymwall: Postermymwall, kullanıcılar tarafından uygulamanın içeriğinde yer alan tasarım şablonların ve hazır grafiklerin kullanılarak geniş resim ve video stoğuyla özelleştirilerek ya da kullanıcıların kendilerine ait resim ve videolarını ekleyebildikleri ve daha sonra tasarımlarını sergileyebildikleri ve tanıtılabildikleri bir web aracıdır. Kullanıcı tasarlama aşamasında kolay araçlarla özelleştirme yapabilir. Kullanıcı kendi metnini, renklerini, resimlerini, videolarını ve ses kliplerini ekleyerek tasarımını benzersiz kılabilir. Kullanıcı sosyal medya, baskılar ve daha fazlası için tasarımlarını kolayca yeniden boyutlandırabilir. Aynı zamanda tasarımlarında dikkat dağıtan detaylardan

kolayca kurtulabilir ve arka planları sorunsuz bir şekilde kaldırabilir. Kullanıcılar sosyal medya gönderilerini doğrudan planlayabilir ve tasarımlarını kolay bir şekilde sosyal medya ağlarında yayınlatabilir, aynı zamanda doğrudan PosterMyWall'dan yayınlatabilir ve bu şekilde zaman tasarrufu sağlayabilir. Kullanıcı, kitlesine kısa bir süre içerisinde e-posta kampanyaları gönderebilir (Postermymwall, 2023).

Kullanıcı, postermymwall ile resimlerini profesyonel görünümlü animasyonlu videolara veya giflere dönüştürerek gönderiler oluşturabilir. Aynı zamanda metin animasyonları, tasarımların daha da öne çıkmasını sağlamaktadır. Tasarımlara müzik eklenebilir. Profesyonelce tasarlanmış bilgi ekranı şablonlarıyla animasyonlu menüler, duyurular, reklamlar ve etkinlik bilgileri sergilenebilir (Postermymwall, 2023). Postermymwall öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılabilir. Öğretmenler, öğrenciler tarafından oluşturulan tasarımların organize edilerek projeler oluşturulmasını sağlayabilir. Öğrencilerin bir hesap oluşturması gerekmez. Öğrenciler bu uygulamada sadece kendilerine uygun içeriği görür. Öğrencilerin projeleri asla başka kişilere açıklanmaz. Öğrenci bu uygulama ile etkili posterler, tasarımlar, afişler geliştirebilir. Bu şekilde birçok becerisine katkı sağlar.

Voki: Voki, öğrencilerin ev ödevi, sınıf çalışması veya projeler için kullanabilecekleri eğlenceli bir araçtır. Voki, öğretmenler ve öğrenciler için sınıf eğitimini, sınıf katılımını ve dersin kavranmasını geliştiren ücretsiz bir özelleştirilebilir konuşma avatarları koleksiyonudur. Bununla birlikte öğretmenlerin öğrencileri ve onların sınıf çalışmalarını yönetmesini ve izlemesini sağlayan bir sınıf yönetimi aracıdır. Hem öğretmenler hem de öğrenciler için bir sunum aracı olarak kullanılabilir. Voki aracılığıyla dersler, ödevler ve projeler ilgi çekici ve eğlenceli hale gelmektedir. Her ders için otomatik olarak bir ders sayfası oluşturulur. Öğrenciler ister sınıf çalışması ister ev ödevi olsun, voki ödevlerini tamamladıklarında, onaylanan tüm vokiler otomatik olarak ders sayfasına yerleştirilir. Bu, öğrencilerin tüm çalışmalarını tek bir sayfada görüntülenmesini sağlar. Oluşturulan vokiler sınıfla, velilerle paylaşılabilir veya okulun web sitesinde yayınlanabilir. Vokiler ile öğrencilerde öğrenmeye odaklanarak çevrimiçi sosyal deneyimi yansıtan konuşmalar, tartışmalar ve etkileşimler teşvik edilebilir (Voki, 2023). Vokiler ile öğrencilerin öğrenme-öğretme süreçlerinde yaratıcılıkları, düşünme becerileri ve bunlarla birlikte iletişim becerileri de gelişmektedir.

Storyjumper: Storyjumper öğrencilerin, velilerin ve öğretmenlerin kendi hikâye kitaplarını yayınlamak için işbirliği yaptıkları, onları uzun yıllar boyunca saklayabildikleri ve gelecek nesiller için miras bırakabildikleri bir web aracıdır. Kullanıcıların kendi özel anlatımlı ciltli

kitaplarını, zihinlerindeki hikâyeleri hem çevresindekilerle hem de dünya çapında paylaşımlarına yardımcı olur. Storyjumper sayesinde kullanıcı yayınlanmış esere sahip bir yazar olarak gerçek bir etki yaratabilmektedir. Kullanıcıların hikâyelerini geleceğe bir miras bırakmasının yanısıra insanların seveceği ilgi çekici hikâyelerin paylaşılmasına da neden olmaktadır. Storyjumper ile fikirler kalıcı hale gelebilmektedir (Storyjumper, 2023).

Storyjumper, özgün yeni kitaplar oluşturmak amacıyla birbirlerini karşılıklı olarak destekleyen ve teşvik eden yazarları ve okuyucuları bir araya getirmektedir. En ilgi çekici ve eğlenceli hikâyeleri anlatmak için birden fazla yazar bir araya gelebilir. Her yazar, hikâyeleri olabildiğince heyecan verici ve etkili kılmak için kendi deneyimlerini, fikirlerini ve girdilerini ekler. Böylece iş birliği sağlanmış olur. Kullanıcılar kendilerine ait hikâyeleri uygulamaya yükleyerek ve dünya çapında başkalarına ilham verebilmektedir. Storyjumper, öğrenme-öğretme süreçlerinde de aynı etkileri yaratabilmektedir. Öğretmenler uygulamada bulunan ders planlarından ve yazma projelerinden yararlanabilirler. Öğrencilerin kitaplarını daha erken bitirmelerine yardımcı olmak için şablon kitaplar kullanılabilir. Google Classroom entegrasyonu ile öğretmenlerin işinin kolaylaştırmaktadır. Yaratıcı multimedya seçenekleriyle öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Hem öğrenciler hem de öğretmenler kendi özel karakterlerini tasarlayabilir. İstediklerinde sesli anlatımını ekleyebilirler. Bu şekilde öğrenciler derse motive edilebilir, onlarda heyecan yaratılabilir. Öğrencilerde iş birliğini geliştirebilir. Aynı zamanda öğrenciler hikâyelerini ve illüstrasyonlarını, özel karakterlerini ve yaratıcı kitaplarını oluşturarak yaratıcılıklarını geliştirirler ve yapılan paylaşımlar ile etkileşimi artırır.

Emaze: Emaze, öğretmenlerin öğrencilerini yakınlaştıran, eğlenceli, etkileşimli dersler oluşturmasını kolaylaştıran bir web aracıdır. Emazenin kullanıma hazır şablonlarıyla, teknolojiyle mücadele eden öğretmenler bile uzaktan eğitimden en iyi şekilde yararlanmak için video, ses ve metni birleştiren dersler oluşturabilmektedirler. Tüm öğrencilerin yaratıcı fikirlerini animasyon ve sesle ifade edebildiklerinde emaze ev ödevi için eğlenceli olabilmektedir. Emaze, sınırsız paylaşım ve indirme imkânı sağlamaktadır. Emaze, seçim yapılabilecek yüzlerce şablon içermektedir. Aynı zamanda öğrencilerin projeler üzerinde birlikte çalışmasına izin vermektedir (Emaze, 2023). Bu şekilde hem öğreticilerin yaratıcılıkları gelişmekte hem de iş birliği yapma imkânı sağlamaktadır.

Canva: Canva, kullanıcılar tarafından uygulamanın içeriğinde yer alan şablonlardaki resimlerin ve efektlerin kullanılarak ya da kişisel fotoğraflarının eklenebildiği ve bunları video, sunum, afiş, poster, dergi, davetiye, sosyal medya görseli vs. haline getirebildiği bir

web aracıdır. Canva uygulamasından üyeliksiz yararlanılabilmektedir. Kullanıcılar bu web aracını hem ücretsiz hem de ücretli yararlanabilmektedirler. Ücretli kullanımlarda sunulan seçeneğin daha fazla olduğu görülmektedir. Hem ücretli hem de ücretsiz olarak hazırlanmış olarak materyaller ise kullanıcılar tarafından PNG, JPG PDF ve GIF gibi çeşitli formatlarda bilgisayarlarına ücretsiz olarak indirebilmektedirler. Canva, birçok teknolojik cihaz ile kullanılabilmektedir. Kullanıcılar canvayı bilgisayardan web sitesi aracılığıyla çevrimiçi olarak kullanabildiği gibi tablet veya telefonda uygulama indirirerek de kullanabilirler. Canva, sunduğu bu hizmetler nedeniyle eğitim sektöründe de oldukça kullanılabilmektedir. Canva, öğretmenler tarafından ders planı, rapor, afiş tasarımı amacıyla kullanılabilmektedir. Bu şekilde öğretmenler bir kütüphane oluşturulabilir. Ayrıca gif, video, animasyon ve müzik kullanılarak canvada orijinal içeriklerle etkileşimin artırılması hedeflenmektedir. Canva ile bulunan ortam farketmeksizin öğrencilere yapılacak geri bildirimler ile ulaşılabilmesi ve onların motive edilmesi sağlanabilir. Çalışmalar ve ödevler doğrudan paylaşılabilir. Böylece nitelikli geri bildirimlerin sağlanması ile tek bir yerde sunulması sağlanmaktadır. Canva öğrenciler için de birçok imkân sunmaktadır. Öğrenciler, grup projelerini yapabilir, video, poster, afiş, sosyal medya içerikleri, sunu, kapak tasarımı ve daha birçok görsel tasarım hazırlayabilirler. Bu şekilde çeşitli öğrenmeyi deneyimleyebilirler (Canva, 2023). Bu şekilde öğrenciler yaratıcılıklarını ve farklı becerilerini geliştirebilirler.

Animoto: Animoto, fotoğraflardan, video kliplerden ve müzikten video slayt gösterilerine ve özelleştirilmiş web tabanlı sunumlara video üreten bulut tabanlı bir video oluşturma hizmetidir. Animoto ücretsiz kullanılabileceği gibi farklı seçenekler sunarak ücretli olarak da hizmet vermektedir. Animoto ile ilgi uyandıran ve etkileyen videolar oluşturulabilmektedir. Animotonun sürükle ve bırak düzenleme araçları ve görsel efektleri bunu kolaylaştırmaktadır. Animoto etkili kullanılabilmesi için herhangi bir eğitim veya deneyim gerektirmez. Animoto eğitim sektöründe de oldukça fazla kullanılmaktadır.

Animoto ile kolayca göz alıcı okul tanıtım videoları yapılabilir. Özel okul pazarlama videolarıyla hızla video haber bültenleri oluşturulabilir, iş alımlar yapılabilir ve öğretmenler, yöneticiler ve öğrenciler için video oluşturucularla sınıfa teknoloji entegre edilebilir. Animotoda video oluşturulması sürecinde öncelikli olarak bir şablon seçilir, fotoğraf ve video klip eklenir. Sonra videonun özelleştirilmesi aşaması vardır. Bunun için resimler, video klipler ve logolar doğrudan videonun içine eklenir. Son olarak video

okulun web sitesinde yayınlanabilir, bir e-postaya eklenerek veya öğrencilere, velilere ve hatta yerel topluluğa ulaşmak için proje sosyal medyada paylaşılabilir (Animoto, 2023).

2.4. Sosyal bilgiler dersinde akademik başarı

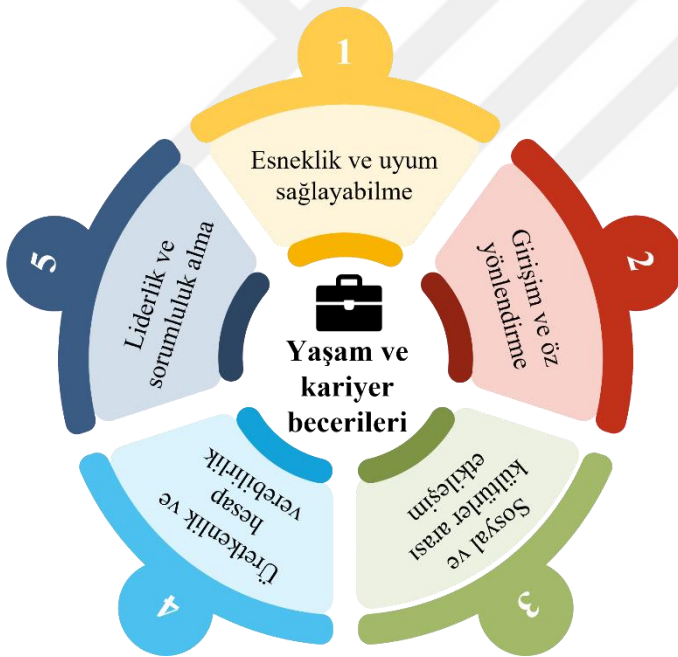
Belirlenen bir hedefe ulaşabilme yönündeki ilerleme “başarı” olarak ifade edilmektedir. Başarı, belirlenen hedefler doğrultusunda atılan adımlarda olumlu bir şekilde dönüt alınması ve bu süreçteki zorluklara gösterilen fiziksel ve zihinsel dayanıklılıktır (Andrews, 2017). Başarının toplumlara ve zamana bağlı olarak değiştiği; ancak toplum ve insan açısından her zaman önemli bir gereksinim olduğu bilinmektedir (Seibel, 1974). Başarı günlük yaşantımızın her alanında karşılaştığımız bir kavramdır; ancak başarı kavramından en çok eğitim kurumlarında bahsedilmektedir. Çünkü eğitim kurumlarında belirli bir ders ya da akademik programda bireyin ne düzeyde yararlandığının göstergesi başarıdır (Kavcar, 2011). Eğitimde başarı; eğitim kurumunda verilen derslerde öğrencinin kazanmış olduğu notlar, test puanları, beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan “Akademik Başarı”dır (Carter ve Good, 1973’ten aktaran Erdoğan, 2006). Akademik başarının işlevsel tanımı, akademik başarı testlerindeki başarı ile ilintilidir ve akademik başarı, okullarda en temel amaç olarak görülür, öğretmenlerin ne yaptıklarından çok öğrencilerin performansları değerlendirilir (Cunningham, 2003’ten aktaran Keçeli Kaysılı, 2008). Akademik başarı toplum açısından oldukça önem taşımaktadır. Akademik başarısı yüksek bireyler toplum içerisinde nitelikli birey statüsünde bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitime yapılan yatırımın uzun vadede toplumun kalkınması açısından önemli bir yatırım olduğu düşünülmektedir (Yıldırım 2000). Aynı zamanda ülkelerin eğitim sistemleri de akademik başarıyı önemsemektedir. Akademik başarı öğrencinin sınıf içerisinde kazanımlara ne düzeyde ulaştığını ve kazandığını göstermektedir. Dolayısıyla akademik performans düzeyi yüksek olan öğrenci başarılıdır, düşük olan ise başarısızdır. Akademik başarının eğitim sistemi içerisindeki öneminden yola çıkıldığında öğretim süreci içerisinde akademik başarıya etki eden unsurların belirlenerek gerekli önlemlerin alınmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Başarıyı etkileyen önemli olan unsurlar bilindiğinde başarısızlığa yol açan nedenler kontrol altına alınabilmektedir (Özgüven, 1974’ten aktaran Koç, Avşaroğlu ve Sezer, 2004). Akademik başarıyı etkileyen birçok faktör bulunmaktadır (Aslanargun, Bozkurt ve Sarıoğlu, 2016; Balkıs ve Duru, 2010). İlköğretim düzeyindeki öğrencilerin yeteneklerinin ve özelliklerinin akademik başarı üzerindeki etkilerinin arttığı bilinmektedir

(Ackerman, 1997). Milli eğitimin yayınlamış olduğu öğretim programları incelendiğinde akademik başarıdan söz edildiği görülmektedir. Bu öğretim programlarından biri de sosyal bilgiler dersi öğretim programıdır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğrencinin akademik gelişiminin tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilemeyeceği vurgulanmaktadır (MEB, 2018). Günlük yaşamla ilişkili olan sosyal bilgiler dersi konularının öğretiminde seçilecek yöntem, strateji, tekniklerin öğrencinin başarısına olumlu yönde katkı sağlaması gerektiği düşünülmektedir. Başarıya ulaşan bireyler daha çok çalışmaya ve yoğunlaşmaya motive olmaktadır (Aslanargun ve diğerleri, 2016). Öğrencilerin yaratıcılıklarını, akademik başarılarını doğrudan ya da dolaylı etkileyebilecek birçok çevresel değişkenin olabileceği genel bir kabuldür (Erdoğan, 2006). Bu anlamda öğrencilerin başarısını ve motivasyonunu arttırmak amacıyla konuların öğretiminde günümüz teknolojilerinden yararlanılabilir. Örneğin son yıllarda popülerliğini koruyan web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler dersine ilişkin konuların öğretiminde etkili bir şekilde kullanılabileceği düşünülmektedir. Web 2.0 teknolojilerinin eğitim sürecinde etkili olduğu ve birçok avantaj sağladığı; aktif öğrenmenin kapılarını açtığı ve yaşam boyu gelişime katkı sağladığı bilinmektedir (Klamma ve diğerleri, 2007). Ortaokul öğrencilerin sosyal bilgiler dersi konularında web 2.0 teknolojilerini kullanarak etkinlik tasarımları onların yeteneklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarabileceği gibi aynı zamanda akademik başarısına da olumlu katkısı olacağı düşünülmektedir.

2.5. Girişimcilik

Bilim ve teknolojiadaki hızlı değişim ve gerçekleşen yeniliklerden kaynaklı olarak bireylerin sahip olmaları gereken bilgi ve beceriler de değişmektedir. Çünkü 21. yy.'ın getirdiği yenilik ve değişimlerle ülkeler arasındaki rekabet zaman geçtikçe artmaktadır. Ülkelerin bu rekabette başarılı olabilmeleri için bireylerin sahip olmaları gereken becerileri de değişmektedir. Bireylerin sadece bilgiyi elde etmeleri değil, bu bilgiyi nasıl öğrendikleri ve gerçek hayata nasıl entegre edilmesi gerektiği önem arz etmektedir. Bu bağlamda bireylerin öğrendikleri bilginin onlara yaratıcı, yenilikçi, girişimci, lider olma gibi beceriler kazandırması gerekmektedir. Bu beceriler yirmibirinci yüzyılın ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmalıdır (Kotluk ve Kocakaya, 2015). Kişilerin karmaşık görevleri,

düşünebilmelerini ve iletişimi yerine getirebilmelerini sağlayan yeterlilikler 21. yy. becerileri şeklinde ifade edilmektedir [Partnership for 21st Century Skills (P21), 2009]. 21. yy. becerileri üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar ise “Öğrenme ve Yenilenme Becerileri”, “Yaşam ve Kariyer Becerileri” ve “Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri” şeklindedir. Öğrenme ve yenilenme becerileri; problem çözebilme, eleştirel düşünebilme, yaratıcı düşünebilme, iletişim kurabilme, yenilikçi olma ve iş birliği yapabilme becerilerini içermektedir. Bilgi, medya ve teknoloji becerileri; bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı ile bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı becerilerinden oluşmaktadır. Girişimcilik, sosyal ve kültürlerarası beceriler, liderlik ve sorumluluk becerileri ise yaşam ve kariyer becerileri kapsamında yer almaktadır. Yaşam ve kariyer becerileri, meslek hayatına hazır olunması ve bireylerin kariyer planlarının meslek yaşamlarının bir parçası şeklinde düşünülüp kişisel gelişimlerine önem verilmesidir (Trilling ve Fadel, 2009). Yaşam ve kariyer becerilerinin alt boyutlarına Şekil 1’de yer verilmiştir.

Şekil 1. Yaşam ve kariyer becerilerine ait alt boyutlar (Trilling ve Fadel, 2009).

Şekil 1 incelendiğinde yaşam ve kariyer becerileri içerisinde yer alan boyutların bireylerin daha çok meslek yaşamında kullanılabileceği ve meslek sürecinde ölçülebilecek özelliklerden oluştuğu görülmektedir. Yaşam ve kariyer becerilerinde yer alan boyutlar bireyin daha çok meslek yaşamında kullanılabileceği ve meslek sürecinde ölçülebilecek

özelliklerdir. Yaşam ve kariyer becerilerinden olan girişimcilik, günümüzde ekonomik ve sosyal gelişmeyi destekleyen önemli bir kavram olup bireylerin yaşantısını şekillendirebilecek nitelikte olan bir beceridir.

Girişimcilik, yeni fikirlerin keşfedilmesi, iş fırsatlarının değerlendirilmesi, risk alma ve yenilikçilik gibi unsurları içeren geniş bir kavramdır (Hatten, 2015). Girişimcilik, sadece iş kurma süreciyle sınırlı değildir, aynı zamanda bireylerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmesini, problem çözme yeteneklerini artırmasını ve liderlik vasıflarını kazanmasını da sağlar (Kuratko, 2016). Girişimcilik, işletmelerin büyümesini ve ekonomik kalkınmayı destekleyen bir faktördür (Shane ve Venkataraman, 2000). Girişimcilik, zaman harcanarak ve emek göstererek ekonomi, sosyoloji ve sosyal açıdan bazı risklerin alınmasıyla kişisel başarılar ve maddi anlamda kazanç elde etmeyi hedefleyen farklı bir değer oluşturulması süreci olarak tanımlanmaktadır (Akpınar, 2011; Hisrich ve Peters, 2002). Öte yandan girişimcilik, çevremizdeki fırsatların fark edilmesi, bu fırsatlara ilişkin plan ve projelerin oluşturularak bunların günlük hayata taşınması ve hayatın kaliteli hale getirilme uğraşı olarak da kabul edilebilmektedir (Gömlüksiz ve Kan, 2009). 21. yy.'da küresel çapta teknoloji, ekonomik sistemler, bilgi açısından meydana gelen değişimler bakımından girişimcinin ve girişimciliğin maddi değerinin, aynı zamanda toplum içindeki öneminin gittikçe arttığı bilinmektedir (Yılar ve Çam, 2023). Bu bağlamda da kişisel beceriye bağlı girişimciliğin göz önüne çıktığı ve bireyin entelektüel üretkenlik yeteneğinin önem kazandığı ifade edilmektedir (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011).

Birçok araştırmacı girişimciyi farklı şekillerde tanımlamışlardır. Hisrich ve Peters'e (2002) göre girişimci çaba, maddi kaynak gibi tüm imkânları daha büyük imkân yaratılabilecek şekilde bütünleştiren kişidir. Akdemir'e (2009) göre ise girişimci birey, işletmecilik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için finansal kaynakları risk edebilen ve kar amacı olan kişidir. Başar'a (2013) göre girişimci, toplumun ihtiyaçlarını ve yeni fırsatları gözlemleyen ve bu değer yaratma çabası olan kişidir. Sezer (2015) ise girişimciyi, en küçük fırsatları dahi değerlendirebilen kişi şeklinde tanımlanmaktadır. Deveci'ye (2015) göre girişimci bir birey yeni bir iş kurma ya da yeni bir buluş yapma gibi faaliyetlerle ekonomideki büyümeyle ülkenin geleceğine katkı sağlamaktadır. Alanyazında yer alan girişimci tanımlarına bakıldığında farklılıkların yer aldığı görünse de aslında ortak noktalar bulunmaktadır. Alanyazında yer alan girişimci tanımlamalarından yeni bir işin kurulması, yönetme, kâr amacı gütmeye, üretim faktörlerini bütünleştirme, inovasyon ve yaratıcılık, risk alma, fırsat elde etme ve değerlendirebilme, fikir üretme ve yeni ürün oluşturma vb.

boyutlar ve beceriler ortak ifadeler arasında yer almaktadır (Uğur, 2015; Yıldırım, 2008). Deveci ve Çepni (2014), girişimci özelliklerin (bilgi, beceri, yetenek vb.) bireye eğitim ile kazandırılabilirliğini belirtmiş, dolayısıyla girişimcilik eğitiminin önemi ortaya çıkmıştır.

Girişimciliğin eğitim sistemine entegre edilmesi ise geleceğin yenilikçi ve girişimci bireylerinin yetişmesine katkı sağlar. Dolayısıyla girişimcilik eğitime sahip olan bireyler kazandıkları bilgi ve becerileri yaşantılarının her noktasında etkilerini gösterecektir. Girişimcilik eğitimi, öğrencilere girişimci düşünce yapısını, inovasyon yeteneklerini ve işletme becerilerini geliştirme fırsatı sunmaktadır (Kuratko ve Morris, 2018). Bu eğitim, öğrencilere iş fikri geliştirme, iş planı oluşturma, pazarlama stratejileri belirleme ve finansal yönetim gibi konularda bilgi ve deneyim kazandırmaktadır (Neck ve Corbett, 2018). Girişimcilik eğitimi, bu önemli becerilerin ve özelliklerin öğrencilere aktarılmasını amaçlayan bir eğitim yaklaşımı olarak bilinmektedir (Fayolle ve Gailly, 2015).

Girişimcilik eğitiminin eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi birkaç açıdan ele alınabilir. İlk olarak, girişimcilik eğitimi, öğrencilerin girişimci bir zihniyet ve girişimcilik becerileri geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu beceriler, öğrencilerin fırsatları tanıma, riskleri değerlendirme ve yenilikçi çözümler üretme yeteneklerini geliştirmektedir (Gupta, Turban, Wasti ve Sikdar, 2016). Girişimcilik eğitimi aynı zamanda iş dünyasıyla bağlantılar kurmayı ve girişimcilik ekosistemine erişimi sağlamayı desteklemektedir. Bu, öğrencilerin girişimcilerle etkileşimde bulunmasını, mentorluk ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanmasını ve işletme ağlarını genişletmesini sağlamaktadır (Kuratko ve Goldsby, 2018). Girişimcilik eğitimi, iş dünyasında uygulamalı deneyimler ve staj imkânları sunarak öğrencilerin pratik becerilerini geliştirmesine de yardımcı olmaktadır (Lackéus, 2015). Eurydice'e (2016) göre girişimcilik eğitimi, bireylerde yaratıcı fikirlerin girişimci faaliyetlere dönüştürebilme becerisi ve düşüncesini oluşturma sürecidir.

Girişimcilik eğitimi aynı zamanda ekonomik ve sosyal kalkınmayı destekleyen bir etkiye sahiptir. Girişimciler, yeni işletmelerin kurulması ve mevcut işletmelerin büyütülmesi yoluyla ekonomik büyümeyi sağlar ve istihdam yaratır (Guerrero, Urbano, Fayolle, Klofsten ve Mian, 2016). Ayrıca girişimciler, toplumsal sorunlara yenilikçi çözümler sunarak toplumsal kalkınmaya katkıda bulunurlar (Dacin, Dacin ve Matear, 2010). Girişimcilik eğitimi, gençlerin sosyal girişimciliği keşfetmelerini ve sürdürülebilir çözümler üretmelerini teşvik eder (Bacq ve Alt, 2018). Wilson, Kickul ve Marlino (2007) girişimcilik eğitiminin bireylerin öz yeterliliğini artırdığını ifade etmektedir. Basu ve

Virick (2008) ise girişimcilik eğitimi ile bireylere girişimci olma konusunda öz güven kazandırıldığını belirtmektedirler.

Girişimcilik eğitiminin eğitim sistemi içindeki önemi sadece iş dünyasıyla bağlantılarla sınırlı değildir. Girişimcilik öğrencilere bazı becerileri kazandırmakla birlikte bazı becerilerini de geliştirmektedir. Bu anlamda girişimcilik eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Girişimcilik, öğrencilerin problem çözme, iletişim, takım çalışması ve liderlik gibi genel becerilerini geliştirmektedir (Gibb, 2002). Bu beceriler, öğrencilerin akademik başarılarını artırmakta ve onları iş dünyasında rekabetçi olmalarını sağlamaktadır (Fayolle ve Liñán, 2014). Girişimcilik becerileri birçok araştırmada benzer şekilde sınıflandırılmaktadır. Iredale ve Motsa (2002) girişimcilik becerilerinin problem çözebilme, yaratıcı olma, ikna edebilme, plan yapabilme, doğru karar verebilme, kendine güven duyabilme, kendine yetebilme, başarıyı yakalayabilme, çok yönlülük, becerikli ve dinamik olabilme gibi becerilerden oluştuğunu ifade etmektedir.

Sonuç olarak, girişimcilik eğitimi, öğrencilerin girişimci becerilerini geliştirmelerine, inovasyonu teşvik etmelerine, iş dünyasıyla bağlantılarını kurmalarına ve ekonomik/sosyal kalkınmaya katkı sağlamalarına yardımcı olur. Eğitim sistemlerinde girişimcilik eğitime daha fazla odaklanmak, gençlerin gelecekteki kariyerlerinde başarılı olmalarını ve toplumun gelişimine katkıda bulunmalarını sağlamak için önemli bir adımdır. Bu bağlamda çağdaş eğitimin en güncel yeniliklerinden biri de öğrencilerde girişimci özelliklerin geliştirilmesidir (Oganisjana ve Fernate, 2011). Ülkemizde de son yıllarda yapılan öğretim programı revizyonlarına bakıldığında kabul gören yaklaşımlar çerçevesinde girişimciliğin vurgulandığı göze çarpmaktadır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı da bunlardan biridir.

2.5.1. Sosyal bilgiler eğitiminde girişimcilik

Girişimcilik becerileri, bireylerin yeni fikirler geliştirme, yenilikçi çözümler bulma, risk alma, liderlik etme, takım çalışması yapma ve iş planlama gibi yetenekleri içerir. Bu beceriler, öğrencilerin sadece iş dünyasında değil, aynı zamanda sosyal yaşamlarında da başarılı olmalarını sağlar. Sosyal bilgiler eğitimi ise öğrencilere toplumun işleyişini ve tarihini anlama, kültürel farkındalık geliştirme, etkili iletişim kurma gibi yetkinlikleri

kazandırır. Dolayısıyla, girişimcilik becerileri ile sosyal bilgiler eğitimi arasında birçok ortak nokta bulunmaktadır.

Girişimcilik eğitimi ile kazandırılmak istenen girişimci özelliklerin erken yaşlarda kazandırılması, bireyin kendi girişimlerini başlatma ihtimallerinin artmasına ve daha başarılı olmasına neden olabileceği düşünülmektedir (Obschonka, Silbereisen, Schmitt Rodermund ve Stuetzer, 2011). Küresel çapta ülkeler girişimci genç bireylerin yetiştirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla eğitimden yararlanılmaktadır (Ocak ve Didin, 2018). Bu kapsamda küresel çapta olduğu gibi ülkemizde de girişimci bireylerin genç yaşta yetiştirilmesi amacıyla öğretim programlarında revizyona gidilerek girişimciliğin programlara entegrasi sağlanmıştır. Son 20 yıl içerisinde birçok öğretim programında “girişimcilik” kavramına vurgu yapılmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında da girişimcilik kavramına vurgu yapıldığı görülmektedir. Ekonomi kapsamındaki girişimcilik dışında günlük yaşantımızda sosyal girişimcilik de göze çarpmaktadır. Bu girişimciliğe ait becerilerin erken yaşlarda bireylere kazandırılmasında etkili olacak derslerden biri sosyal bilgiler dersi. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı, bireylerin erken yaşlarda girişimcilik becerisini kazanabilmeleri amacıyla sosyal bilgiler dersi gibi bazı derslerin öğretim programlarının içeriğinde girişimcilik becerisine vurgu yapmıştır. 2005 yılında ülkemizde öğretim programlarında benimsenen yaklaşımın değişmesiyle bir güncellemeye gidilmiştir. 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programı incelendiğinde ise sekiz ara disiplin yer almış ve kazanımlar bu ara disiplinlerle ilişkilendirilmiştir. Bu ara disiplinlerden biri ise girişimciliktir. 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programı incelendiğinde öğrenme-öğretme süreci içerisinde öğrencilerin kazanması ve onlarda geliştirilmesi hedeflenen beceriler sınıflandırılmış, sosyal bilgiler dersinde 4. sınıftan 7. sınıfa kadar tüm kademelerde kazandırılması gereken ve önemli görünen becerilerden birinin de girişimcilik becerisi olduğu görülmektedir. 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programında girişimcilik becerisi kazanmış kişilerin özellikleri şu şekilde vurgulanmıştır (MEB, 2005):

- Birey tarafından mesleklerin ve çevresindeki iş yerlerinin tanınması,
- Çevresinde tanınan ve başarı gösteren girişimcilerin tanınması,
- Bireylerin ekonomi alanında çalışan ve tüketici olarak oynadıkları rollerin keşfedilmesi,
- Bireylerin geleceklerinin şekillenmesin eğitimin önemini anlaması,
- Ekonomideki temel kavramların kavranması,

- Girişimcilikte bireyin karşılaşılabileceği zorlukları anlaması,
- Yenilikçi fikirler sunabilme ve ürünler tasarlayabilme.

Sosyal bilgiler dersi öğretim programı 2017 yılında güncellenmiş ve 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan ara disiplinlere yer verilmemiştir. Oluşturulan taslak programda öğrencilere 26 becerinin kazandırılması hedeflendiği vurgulanmıştır. Bu 26 beceriden biri de girişimcilik becerisidir. Girişimcilik becerisi “Öğretim Programında Temel Beceriler” ve “Öğretim Programında Değerler Eğitimi” başlıkları altında “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında sorumluluk, vatanseverlik, doğaya ve çevreye karşı sorumluluk gibi değerler ile birlikte; iş birliği, yenilikçilik ve araştırma becerileriyle birlikte kazandırılmak istenmiştir (MEB, 2017). 2018 yılında öğretim programlarında yapılan güncellemeyle birlikte sosyal bilgiler dersi öğretim programında girişimcilik becerileri, kazandırılması amaçlanan sekiz yetkinlikten biri olarak belirtilmiş olup “bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisi” şeklinde ifade edilmiştir (MEB, 2018). Öte yandan 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programında ders kapsamında öğrenilecek 27 beceriden birisinin “girişimcilik” olduğu görülmektedir. Öğretim programında belirlenen yedi öğrenme alanından biri olan “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında girişimciliğe vurgu yapılmıştır. Öğretim programındaki “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanının temelinde ise öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2018).

2.6. Kariyer bilinci

Kariyer, bireylerin yaşantılarını şekillendirmede önemli bir süreçtir. Kariyer, kelime anlamı olarak genellikle yönetim basamaklarında ilerlemeye elverişli işlerin ifade edilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Kariyer, bireylerin iş yaşamlarında ulaşmak istedikleri hedeflere yönelik bir plan ve strateji gerektirmektedir. Kariyer, sadece bir işte terfi etmek değil, aynı zamanda kişinin yeteneklerini kullanabileceği, ilgi duyduğu ve tatmin edici bir işi elde etmesini de içermektedir. Köse’ye (2013) göre kariyer; bireyin sadece işteki ilerlemesi değil, yaşamı boyunca bilgi edinme sürecidir. Kariyer, meslek hayatı sürecinde hedeflerimiz doğrultusunda deneyimler elde ederken, gerekli olan eğitimlere katılarak iş hayatımızda kendimizi kanıtlama süreci olarak da ifade edilebilir (Arslan, 2016). İyi bir kariyer için kişinin hem maddi hem de manevi olarak tatmin olması gerekmektedir. Bir

kariyer inşa etmek için, bireylerin belirli adımları takip etmeleri önemlidir. Dolayısıyla bireyin kariyer gelişimi bir süreci ifade etmektedir. Kariyer gelişimi, bir bireyin yaşantısı süreci boyunca işin yapısının ve öneminin etkilenmesi amacıyla psikolojik, sosyolojik, eğitimsel, fiziksel, ekonomik ve şans boyutlarının bir araya gelerek bütünleşmesidir (Connell, 2011). Kariyer geliştirme süreci, yaşamın her evresinde bireyin kendisini geliştirme sürecidir ve bireyin kariyerinin etkilendiği eğitimsel, sosyolojik, psikolojik, ekonomik, fiziksel ve kültürel faktörlerin etkileşim içinde olduğu bir süreçtir (Bayraktaroğlu, 2003). Kariyer, yaşantımızın çok uzun bir sürecidir. Kariyer, çocukluk dönemlerinden itibaren emeklilik sonrasına kadar olan dinamik bir süreç olarak bilinmektedir (Tolbert, 1974). Bu süreçteki ilk adım, kendini tanımak olmalıdır. Kariyer, kişiseldir ve yaşantımız süresince yaptığımız seçimlerden oluştuğu bilinmektedir (Gezer, 2015). Öncelikli bireyler kendi yeteneklerini, ilgi alanlarını ve değerlerini anlamaları kariyer seçiminde önemli bir temel oluşturmaktadır. Kendini tanımak, bireyin kendi potansiyelini değerlendirmesine ve kendi güçlü yönlerini belirlemesine yardımcı olur. Sharf'a (2002) göre iyi bir kariyer seçimi için kişinin isteği ve ihtiyaçları arasındaki uyumun ortaya konması gerekmektedir. Kariyer seçiminde ikinci adım ise kariyer hedeflerinin belirlenmesidir. Kısa vadeli ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi, kişinin kariyer yolculuğunu yönlendirir. Bu hedefler, ölçülebilir, ulaşılabilir ve zaman açısından belirlenmelidir. Hedefler, bireyin motivasyonunu artırır ve daha odaklı bir şekilde çalışmasını sağlar. Gezer'e (2015) göre birey, çalışma hayatının ilk gününden itibaren ihtiyaçlarının karşılanması, beklenti ve arzuların tatmin edilmesi, gelecek odaklı planların yapılması aşamasında yükselme, ilerleme ve başarılı olma hedefler arasında bulunmaktadır. Kariyer başarısı için en önemli adım ise sürekli öğrenmeye ve gelişime açık olmaktır. Çünkü teknolojinin hızla ilerlediği bir dönemde, iş dünyası da sürekli olarak değişmektedir. Dolayısıyla, bireylerin kendilerini güncel tutmaları, yeni beceriler öğrenmeleri ve mevcut becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Mesleki eğitim programlarına katılmak veya mentörlük ilişkileri kurmak gibi adımlar, kişinin kariyer gelişimine katkı sağlamaktadır. Kariyer başarısı için ağ oluşturma da büyük önem taşımaktadır. İş dünyasında, ilişkiler ve bağlantılar büyük bir rol oynamaktadır. Bireylerin meslektaşlarıyla, endüstri uzmanlarıyla ve potansiyel işverenlerle bağlantı kurması, fırsatları artırır ve bilgi paylaşımına olanak sağlamaktadır. İş konferanslarına katılmak, profesyonel sosyal ağlara katılmak veya mentorluk programlarına dâhil olmak gibi adımlar, ağ oluşturma'nın etkili yollarıdır.

Günümüzde, başarılı bir kariyer inşa etmek isteyen bireyler için kariyer bilinci oldukça önemlidir. Kariyer bilinci, bir bireyin yeteneklerini, değerlerini, ilgi alanlarını ve hedeflerini anlamasını sağlar. Bu, bireyin kariyer yolculuğunda doğru kararlar alabilmesi ve hedeflerine ulaşabilmesi için kritik bir adımdır. Kariyer bilinci, kişinin kendi potansiyelini tanıması ve bunu değerlendirerek en iyi şekilde kullanması anlamına gelmektedir. Kariyer bilinci geliştirme, kişilerin kendilerine ait problemler ve görevler çerçevesinde her daim kendilerini geliştirilmesi için harcanan çabadır (Pilavcı, 2007). Yani kariyer bilinci, kişinin kendini ve kariyer hedeflerini anlama, geliştirme ve yönlendirme becerisini ifade etmektedir. Kariyer bilinci geliştirmenin bir diğer yolu da deneyim kazanmaktır. Stajlar, gönüllü çalışmalar veya öğrenci kulüpleri gibi farklı deneyimler, bireyin kendini keşfetmesine ve potansiyel kariyerlerini deneyimlemesine yardımcı olabilmektedir. Bu deneyimler, kişinin yeteneklerini geliştirmesine, ağını genişletmesine ve kariyer hedeflerine daha yakından bakmasına olanak tanımaktadır.

Kariyer bilinci konusunda yapılan araştırmalar, bu konunun eğitim ve öğretim süreçlerine entegre edilmesinin önemini vurgulamaktadır. Öğrencilere kariyer seçenekleri hakkında bilgi vermek, öz farkındalık, hedef belirleme, karar verme becerileri ve mesleklerle ilgili bilgi ve kaynaklara erişim sağlamak kariyer bilincinin geliştirilmesine yardımcı olur. Bu bağlamda kariyer eğitimin öneminin çok büyük olduğu anlaşılmaktadır. Kariyer eğitimi, Hamamcı (2013) tarafından öğrencilerdeki mesleki gelişim sürecinin hızlandırılması; bireylerin bu konuda planlamalar yapmalarının sağlanması, belirlenen hedeflerin eğitim programlarında yer alan hedeflerle bütünleştirilmesi ve buna uygun olarak eğitim-öğretim ortamlarının organize edilerek gerekli etkinliklerin oluşturulması şeklinde ifade edilmektedir. Kuzgun (2008) tarafından ise kariyer eğitimi, eğitim tecrübelerinin mesleki ve kariyer gelişimi çerçevesinde sürdürülmesi şeklinde ifade edilmektedir (Kuzgun, 2008). Öğrenciler gelecek planlamalarında yapacağı seçimlerde yeteneklerinin ve ilgilerinin farkında olarak kendilerine en uygun mesleği seçmeli ve bu anlamda kendilerini iyi tanıyarak çeşitli meslekleri bilmeli ve bu mesleklerin görevlerine ilişkin bilgi edinmelidirler (Yavuz Topaloğlu, Balçın ve Balkan Kıyıcı, 2016). Bireylerin okul yıllarının ilk dönemlerinde bilgi ve becerileri şekillendiğinden bu dönemler öğrencilerin kariyer bilinci geliştirmesinde önemlidir (Yeşilyaprak, 2011). Bozgeyikli, Bacanlı ve Doğan'a (2009) göre de öğrencilerin ileriki süreçlerde kendi ilgi ve yeteneklerine göre bir meslek tercihi yapabilmeleri adına kariyer bilincine yönelik davranışları kazanmaları gerekmektedir. Bu süreçte kariyer gelişimi ile birlikte yetenek gelişimi de ön plana

çıkılmaktadır. Yetenek gelişimi doğuştan gelen becerilerin meslekler için uygun ve gerekli yeteneklere dönüştürüldüğü dinamik bir sürekliliktir (Gagne, 2003). Kariyer ve yetenek gelişimi kavramı, belirli bir kariyer alanında çalışmak için gerekli olan belirli uzmanlık becerilerinin (yeteneklerin) hazırlanmasına özellikle atıfta bulunarak, gençlerin yeteneklerini güçlendirmelerine ve optimum şekilde kullanmalarına hizmet etmeye yönelik olumlu bir yaklaşımı ifade eder (Yuen ve diğerleri, 2010). Bireyin, kendi kariyer ve yetenek gelişimi için yüksek öz-yeterliğe sahip olması gerekmektedir. Öz-yeterlik kavramı Bandura (1997) tarafından “kişinin belirlenen hedefleri gerçekleştirme sürecinde gerekli olan eylemleri planlama ve yürütme becerisine olan kişisel inancı” olarak ifade edilmektedir. Yani öz-yeterlik kişinin bireysel yeterliklerine ve potansiyeline olan inancıdır (Sakız, 2013). Bireyin gelecek yaşantısını şekillendirecek kariyerini keşfetmesi, yeteneklerinin farkında olması ve inancı, onun kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliği olarak ifade edilebilir. Bireyin meslek hayatında mutlu olabilmesi için kariyer ve yetenek gelişimleri açısından kişisel yeterliklerine ve potansiyeline olan inancı, yani kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlikleri yüksek olması gerekmektedir. Bireylere kariyer eğitimlerinin verilebileceği ve kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerini geliştirebilecekleri en önemli kurumlar okullardır. Kariyer eğitimi okullarda belirlenen bir program, ders, seminer ya da konferans yardımıyla (Watts, 2001) verilebilse de okul eğitim programlarıyla bütünleştirilmiş olarak verilmesi önerilmektedir (Dier, 2000; Watts, 2001). Öte yandan öğretim programlarıyla bütünleştirilmiş şekilde verilen kariyer eğitiminin yararı oldukça fazladır. Günümüzde de bu durumun yansımaları ülkemiz öğretim programlarında görmekteyiz. İçerdiği üniteler, uygulamalar ve etkinlikler bağlamında sosyal bilgiler dersinin, ortaokul kademesinde kariyer eğitiminin amaçlarına ulaşmasında etkili olan derslerden biri olduğu bilinmektedir (Gezer, 2015).

2.6.1. Sosyal bilgiler eğitiminde kariyer bilinci

Sosyal bilgiler dersi öğretim programı öğrencilerde mesleki gelişim sürecinin desteklendiği ve mesleklere ilişkin bilgi ve becerilerin detaylı bir şekilde yer aldığı programdır. 2005 yılında ülkemizde öğretim programlarında benimsenen yaklaşımın değişmesiyle bir güncellemeye gidilmiştir. 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programı incelendiğinde ise sekiz ara disiplin yer almış ve kazanımlar bu ara disiplinlerle ilişkilendirilmiştir. Bu ara

disiplinlerden biri ise “kariyer bilinci geliştirme”dir. 2005 sosyal bilgiler öğretim programının genel amaçlarında kariyer bilincinin geliştirmesine ilişkin amaçlar da bulunmaktadır. Ayrıca bu öğretim programı incelendiğinde kariyer bilincinin geliştirilmesine ilişkin beceri, kavram ve değerlerin de yer aldığı görülmektedir (MEB, 2005). 2018 yılında benimsenen yaklaşımlar gereği tekrar revizyona gidilmiş ve 2005 öğretim programındaki ara disiplinlere 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer verilmemiş; ancak kariyer bilincinin etkisi hem girişimcilik açısından olsun hem de kariyer oluşturma hedefleri açısından olsun etkisi görülmüştür. Öğretim programındaki kariyer bilinci etkisi yedi öğrenme alanından biri olan “üretim, dağıtım ve tüketim” öğrenme alanında görülmektedir. Bu öğrenme alanı ekonomiyle ilgili konuların teması olup öğrenciler üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenmektedir. Bu öğrenme alanı ile öğrencilerin meslekleri tanınması, ilgi duyduğu mesleklerin benimsediği özellikleri bilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2018). Bu öğrenme alanında yer alan bir kazanımla öğrencilerin ekonomiye ilişkin bazı kavramlar ile meslek gibi kavramları kullanarak çevrelerindeki ekonomik faaliyetleri gözlem yapmaları ve bu gözlemleri raporlaştırabilmeleri kazandırılmak istenmektedir. Ayrıca öğrencilerin yaşadıkları çevrede yürütülen ekonomik faaliyetler bağlamında gelişen meslekleri tanınması, ilgi duydukları mesleğe ait kişilik özelliklerini, becerileri ve eğitim sürecini araştırmaları istenmektedir. Öğrencilerin dünyada yaşanan gelişmeler sonucunda ortaya çıkan yeni meslekleri göz önünde bulundurarak mesleki tercihlerine yönelik planlamalar yapmaları hedefler arasındadır (MEB, 2018). Sosyal bilgiler öğretim programları son 20 yıl içerisinde değerlendirildiğinde genel amaçlar, öğrenme alanları, ara disiplinler ve programdaki beceri, kavram ve değerlerde kariyer bilinci geliştirmeye vurgu yapıldığı görülmektedir.

2.7. İlgili araştırmalar

Bu bölümde tez kapsamında ele alınan bağımlı ve bağımsız değişkenlerden web 2.0 araçları, girişimcilik ve kariyer bilinci ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.1. Web 2.0 aracı ile ilgili yapılmış araştırmalar

Bu bölümde web 2.0 araçları ile ilgili sosyal bilgiler alanında yapılmış yurt içi ve yurt dışı çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.1.1. Web 2.0 aracı ile ilgili yapılmış yurt içi araştırmalar

Bu bölümde web 2.0 araçları ile ilgili ortaokul öğrencileri ile sosyal bilgiler dersinde yurt içinde yürütülen araştırmalara yer verilmiştir.

Öztürk (2022) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasının ortaokul öğrencilerinin üstbilişsel farkındalıkları üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, MEB'e bağlı bir ortaokulun 6. sınıfında öğrenim gören 16'sı kız 9'u erkek toplamda 25 öğrenci oluşmaktadır. Araştırmada karma yöntemle göre tasarlanmıştır. Araştırmada veriler "Üst Bilişsel Farkındalık Ölçeği" ve görüşme formu ile toplanmıştır. Nicel veriler SPSS kullanılarak analiz edilirken nitel ölçme aracından elde edilen veriler ise, betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler konularının öğretiminde web 2.0 araçları kullanılması sonrasında üstbilişsel farkındalık düzeylerinin arttığı ve öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerinin ön test ve son testte akademik başarılarına göre de farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin web 2.0 araçlarına yönelik olumlu bir bakış açısı geliştirdikleri, derse ilgi ve isteklerinin arttığı, öğrenmeyi kolaylaştırdığı, kalıcılığı sağladığı, konuları pekiştirdiği, motivasyonlarını arttırdığı, öğrenmeyi eğlenceli hale getirdiği elde edilen diğer bir sonuçtur. Ayrıca araştırmada elde edilen nitel bulgularının nicel bulguları desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2022) tarafından yapılan çalışmada 6. sınıf sosyal bilgiler dersi "Tarihe Yolculuk" ünitesinin dört kazanımında kullanılan web 2.0 araçları ders etkinliklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Karma yöntemle göre tasarlanan çalışmanın katılımcılarını 39 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma süreci yedi hafta sürmüştür. Çalışmada, deney grubunda web 2.0 araçları kullanılarak hazırlanan etkinlikler ile öğretim yapılırken, kontrol grubunda ise güncel öğretim programındaki etkinliklerle dersler işlenmiştir. Veriler, sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Nicel verilerin analizinde SPSS 25.0 paket programı, nitel verilerin analizinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda web 2.0 etkinlikleri ile işlenen sosyal

bilgiler dersi sonucunda öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Deney grubu öğrencileri yarı yapılandırılmış görüşme formunda sosyal bilgiler dersinde web 2.0 uygulamalarını kullanmaktan mutlu olduklarını, diğer derslerde de bu uygulamaları kullanarak derslerini işlemek istediklerini belirtmişlerdir.

Sevigen (2022) tarafından yapılan çalışmada 5. sınıf sosyal bilgiler dersi “Bilim Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında web 2.0 araçlarıyla gerçekleştirilen öğretimin, öğrencilerin dijital vatandaşlık düzeyleri ve derse karşı tutumları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın bir diğer amacı ise sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçları kullanılarak yapılan öğretime ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemektir. Çalışma, gömülü karma desen çerçevesinde, nicel ve nitel veriler bir arada toplanarak ortaya koyulmuştur. Araştırmanın katılımcılarını, özel bir ortaokulda öğrenim gören 41 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın amaç ve problemleri doğrultusunda sosyal bilgiler dersi beşinci sınıf düzeyi “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı kazanımları deney grubunda; Animaker, StoryboardThat, Kahoot, Mindmup, Mentimeter, Prezi, Youtube gibi web 2.0 araçlarıyla oluşturulmuş etkinlik ve dijital materyaller aracılığıyla işlenirken, kontrol grubunda alışla gelen yöntem ve materyallerle (sözlü anlatım, kitap, akıllı defter, slayt) işlenmiştir. Araştırmanın verileri “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği”, “Ortaokul Öğrencileri Dijital Vatandaşlık Ölçeği” ve “Dijital Vatandaşlık Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada web 2.0 araçları kullanılarak gerçekleştirilen öğretimin, öğrencilerin dijital vatandaşlık düzeyi üzerinde deney grubu lehine olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen nitel verilerin bu sonuçları desteklediği belirlenmiştir. Ayrıca her iki gruptaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı tutumları üzerinde anlamlı düzeyde bir farkın oluşmadığı sonucu elde edilmiştir.

Balçın ve Çalışkan (2021) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının ortaokul öğrencilerinin çevresel duyarlılıklarına etkisi araştırılmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemine göre tasarlanmış, ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını İstanbul’daki bir ortaokulda öğrenim gören 39 (20 deney grubu, 19 kontrol grubu) 5. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler “Çevresel Duyarlılık Ölçeği” ile toplanmıştır. Kontrol grubunun yer aldığı derslerde mevcut programdaki etkinlikler kullanılmıştır. Deney grubunun derslerinde ise yürürlükteki program ile birlikte öğrenciler tarafından web 2.0 araçları kullanılmıştır. Uygulamalar, sosyal bilgiler dersinin “İnsan ve Çevre” ünitesi çerçevesinde 19 ders saatlik

bir süreçte yapılmıştır. Araştırmanın sonunda sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının ortaokul öğrencilerinin çevresel duyarlılıklarına olumlu yönde etkilerinin olduğu; ancak anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Kavak ve İlhan (2021) tarafından 5. sınıf sosyal bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanının dijital ortamda çizgi romana aktarılması amacıyla yapılan araştırma, eğitici bir materyal geliştirme çalışmasıdır. Öğrenme alanının çizimleri, web 2.0 aracı olan “Pixton” adlı internet sitesi üzerinden yapılmıştır. Yapılan çizimler sonucunda ortaya çıkan “Minik Vatandaşlar” adlı çizgi romanın 153 kareden oluştuğu belirlenmiştir. Araştırmanın “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanına ilişkin tüm kazanımların ve içeriğin çizgi romanlaştırılması ve materyale dönüştürülmesi bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır. Geliştirilen materyalin öğrenme-öğretme sürecinde öğretmen ve öğrencilere yardımcı bir kaynak olabileceği düşüncesi ortaya çıkmıştır.

Almalı (2020) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının web 2.0 teknolojilerinin kullanılmasıyla yapılan öğretimin öğrencilerin tutumlarına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerine göre tasarlanmış olup solomon dördütlü gruplar deseninden yararlanılmıştır. Araştırmaya Sivas’taki bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 6. sınıf öğrencileri katılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veri analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada web 2.0 araçlarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını arttırdığı belirlenmiştir.

2.7.1.2.Web 2.0 aracı ile ilgili yapılmış yurt dışı araştırmalar

Bu bölümde web 2.0 araçları ile ilgili ortaokul öğrencileri ile sosyal bilgiler dersinde yurt dışında yürütülen araştırmalara yer verilmiştir.

Palaigeorgiou ve Grammatikopoulou (2016) yaptıkları çalışmada, geleneksel öğrenme ortamlarında web 2.0 teknolojileri kullanılarak yapılan eğitim etkinlikleri sürecinde uygulamaların avantajlarının ve zorluklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada sınıflarında web 2.0 araçlarına yoğun ilgisi olan 26 Yunan ilk ve orta öğretim öğretmeninin görüşleri toplanmıştır. Araştırmada veri toplamada yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmış olup ve kişisel vaka incelemelerine, öğrencilerin web 2.0 hakkındaki görüşlerine, web 2.0’ın sorunlarına ve ön koşulları ile eğitim fırsatlarına odaklanılmıştır.

Öğretmenler, web 2.0 öğrenme etkinliklerinin öğrenciyi öğrenme sürecinin merkezine taşıdığını, okulların kapılarını topluma açtığını ve öğrencilerin iş birliği yapmayı ve dijital içerik oluşturmayı öğrenmelerine yardımcı olduğunu, aynı zamanda düşünceleri üzerinde daha fazla düşünmelerini, öğrenme süreçlerini genişletmelerini sağladığını ve öğrenciler ile öğretmenler arasındaki güveni ve diyalogu artırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Exarchou, Klonari ve Lambrions (2015) tarafından yapılan araştırma, dünya toplumlarının sürdürülebilir kalkınması bağlamında çevrenin korunması için bilgi, tutum ve becerilerin geliştirilmesinde coğrafya eğitiminin katkısına değinmektedir. Araştırmada sosyo-kültürel yapıcı öğrenme bakış açısı ile coğrafya ve çevre eğitimi kapsamında gençlerin web 2.0 araçlarını kullanarak araştırma ve işbirlikçi eylemlere katılımına yönelik yaklaşımları belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, öğrencilerin organize, entegre ve çevresel yaklaşımlar çerçevesinde gerekli becerilerin kazanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca süreçte öğrencilerin etkileşimlerinin olumlu düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan web 2.0 araçlarının temel coğrafya ve çevresel becerileri geliştirdiği belirlenmiştir.

Holcomb ve Beal (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler eğitiminde kullanılmasının öğrenme ve öğretme üzerindeki sonuçlarının belirlenmesidir. Öte yandan sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının nasıl kullanılması gerektiğinin sorgulanması araştırmanın diğer bir amacıdır. Araştırma ortaokul düzeyinde yürütülmüştür. Araştırmada web 2.0 araçları kullanılarak “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanına ilişkin materyaller hazırlanmıştır. Araştırmada, web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler eğitiminde kullanılmasının öğrencilerin derse yönelik ilgilerine, meraklarına ve yaratıcılıklarına olumlu yönde etki ettiği ve aynı zamanda ders başarılarını da olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Öte yandan web 2.0 araçlarının ders sürecinin etkili kullanımına, güncel bilgilerin sunulmasına ve öğrencilere keşfetme ortamı yaratmasına olanak sağladığı belirlenmiştir.

2.7.2. Web 2.0 aracının akademik başarı üzerindeki etkisi ile ilgili yapılmış araştırmalar

Bu bölümde web 2.0 araçlarının akademik başarı üzerindeki etkisi ile ilgili ortaokul öğrencileri ile sosyal bilgiler alanında yürütülen araştırmalara yer verilmiştir.

Öztürk (2022) tarafından yapılan çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasının ortaokul öğrencilerinin akademik başarıları üzerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, MEB'e bağlı bir ortaokulun 6. sınıfında öğrenim gören 16'sı kız 9'u erkek toplamda 25 öğrenci oluşmaktadır. Araştırmada karma yönetime göre tasarlanmıştır. Araştırmada veriler "Akademik Başarı Testi" ile toplanmıştır. Veriler SPSS paket programı ile değerlendirilmiştir. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler konularının öğretiminde web 2.0 araçlarıyla yapılan uygulamalar sonrasında öğrencilerin akademik başarı puanlarının arttığını göstermektedir.

Yılmaz (2022) tarafından yapılan çalışmada 6. sınıf sosyal bilgiler dersi "Tarihe Yolculuk" ünitesinin dört kazanımında kullanılan web 2.0 araçları ders etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını 39 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma süreci yedi hafta sürmüştür. Çalışmada, deney grubunda web 2.0 araçları kullanılarak hazırlanan etkinlikler ile öğretim yapılırken, kontrol grubunda ise güncel öğretim programındaki etkinliklerle dersler işlenmiştir. Veriler, akademik başarı testi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25.0 paket programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda web 2.0 araçları ile derslerin işlendiği deney grubunun mevcut programa göre derslerini işleyen kontrol grubuna göre başarı düzeyleri açısından deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Sevigen (2022) tarafından yapılan araştırmada 5. sınıf sosyal bilgiler dersi "Bilim Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanında web 2.0 araçlarıyla gerçekleştirilen öğretimin, öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, özel bir ortaokulda öğrenim gören 41 5. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın amaç ve problemleri doğrultusunda sosyal bilgiler dersi beşinci sınıf düzeyi "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanı kazanımları deney grubunda; Animaker, StoryboardThat, Kahoot, Mindmup, Mentimeter, Prezi, Youtube gibi web 2.0 araçlarıyla oluşturulmuş etkinlik ve dijital materyaller aracılığıyla işlenirken, kontrol grubunda alışla gelen yöntem ve materyallerle (sözlü anlatım, kitap, akıllı defter, slayt) işlenmiştir. Araştırmanın verileri; "Sosyal Bilgiler Dersi Kazanım Değerlendirme Testi" ile toplanmıştır. Araştırmada web 2.0 araçları kullanılarak gerçekleştirilen öğretimin, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde deney grubu lehine olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ocak (2022) tarafından yapılan araştırmada 7. sınıf sosyal bilgiler dersi "İnsanlar, Yerler ve Çevreler" öğrenme alanında web 2.0 araçlarıyla oluşturulan eğitici animasyon

kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve bilgilerinin kalıcılığına etkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın katılımcılarını İstanbul’da bulunan bir devlet okulunun 7. sınıfında öğrenim görmekte olan 67 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma nicel araştırma yöntemine göre tasarlanmış ve ön test-son test kontrol gruplu modelden yararlanılmıştır. Araştırmada “Sosyal Bilgiler Hazırbulunuşluk Testi” ve “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi” ile veriler toplanmıştır. Verilerin analizi sonucunda, deney grubu öğrencilerinin akademik başarı puanları, kontrol grubundan anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Bilgilerin kalıcılığına bakıldığında, deney grubunun kalıcılık test puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular cinsiyet bakımından incelendiğinde deney grubundaki kız öğrencilerin ve erkek öğrencilerin akademik başarı test puanları ve kalıcılık test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlardan yola çıkıldığında 7. sınıf sosyal bilgiler dersinin web 2.0 araçlarıyla hazırlanan animasyonlar ile işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısını artırdığı ve bilgilerin kalıcılığına olumlu etki ettiği, ayrıca oluşturulan animasyonların cinsiyet açısından da herhangi bir farklılığa neden olmadığı görülmektedir.

Almalı (2020) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının web 2.0 teknolojilerinin kullanılmasıyla yapılan öğretimin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Sivas’taki bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 6. sınıf öğrencileri katılmıştır. Veri toplama aracı olarak "Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi" kullanılmıştır. Veri analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda son test ortalama puanlarının deney grubunun lehine olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada web 2.0 araçlarının öğrencilerin akademik başarısını artırdığı belirlenmiştir.

2.7.3. Girişimcilik ile ilgili yapılmış araştırmalar

Bu bölümde girişimcilik ile ilgili sosyal bilgiler alanında yapılmış yurt içi ve yurt dışı çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.3.1. Girişimcilik ile ilgili yapılmış yurt içi araştırmalar

Bu bölümde girişimcilik ile ilgili ortaokul öğrencileri ile sosyal bilgiler dersinde yurt içinde yürütülen araştırmalara yer verilmiştir.

Sontay ve Karamustafaoğlu (2023) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin cinsiyetlerine ve sınıf düzeyine bağlı olarak değişip değişmediği incelenmiş olup araştırmada tarama yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını ortaokul tüm kademelerinde öğrenim görmekte 438 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada 29 maddeden oluşan “Girişimcilik Ölçeği” ile veri toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin girişimcilik becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiş olup; fakat kendine güven boyutuna göre kız öğrenciler lehinde anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin girişimcilik becerileri sınıf değişkeni açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir.

Yılar ve Çam (2023) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler ders kitaplarındaki girişimcilik konusunun ekonomi temelinde nasıl ele alındığının incelenmesi ve elde edilen bulgular ışığında gelecekte hazırlanacak ders kitaplarına yönelik bazı önerilerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırmaya göre tasarlanmış olup doküman analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın ana materyallerini dördüncü sınıftan yedinci sınıfa kadar olan tüm düzeylerde okutulan dört ders kitabı oluşturmaktadır. Bu ders kitaplarından toplanan verilerin çözümlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin girişimcilik konusunda farklı yönlerde bilinçlendirilmek istenildiği belirlenmiştir.

Bayram (2021) tarafından yapılan araştırmada 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma gömülü karma desene göre tasarlanmıştır. Çalışma grubu, Ağrı’daki bir devlet ortaokulundaki 6. sınıf öğrencileri ile bu okullarda görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmanın veri toplama araçları “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği”, yarı yapılandırılmış görüşme formları, yapılandırılmamış gözlem, anekdot, araştırmacı günlüğü ve kontrol listeleridir. Araştırmada, 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde uygulanan probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeylerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeyine olumlu etki yaratan bir yaklaşım olduğu tespit edilmiştir.

Gönülcü (2019) tarafından yapılan araştırmada ortaokul 6. sınıf öğrencilerine, sosyal bilgiler dersinde kendi mini şirketlerini kurarak ve işleterek girişimcilik becerisinin

kazandırılması amaçlanmıştır. Girişimcilik becerisi 6. sınıf sosyal bilgiler programında “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanındaki “Ülkemizin Kaynakları” ünitesindeki kazanımlar ile ilişkilendirilmiştir. Bu süreçte öğrencilerin girişimciliğe ilişkin bazı alt becerileri kazanmaları beklenmiştir. Araştırma, Aydın’daki bir devlet ortaokulunda yürütülmüştür. Araştırma bir eylem araştırması olup araştırma rastgele seçilen 6 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler kontrol listesi, yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmacı ve öğrenci günlükleri ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada, girişimcilik becerisini kazandırmak amacıyla hazırlanmış olan eylem planının öğrencilerin girişimci özelliklerini edinmelerine, sorunları çözmelerine ve kendi yeteneklerini keşfetmelerine katkı sağladığı görülmüştür.

Çalışır (2019) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin girişimcilik yeterlik düzeylerinin ortaya konulması ve ortaokul öğrencilerinin girişimcilik yeterlik düzeylerinin çeşitli demografik değişkenler yönünden belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemine göre tasarlanmış, ilişkisel tarama ile tekil tarama desenleri kullanılmıştır. Çalışma grubu, Doğu Marmara’daki bir ilde öğrenim gören 356 ortaokul öğrenci oluşturmaktadır. Veriler “ASTEE Girişimcilik Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırmada ortaokul öğrencilerinin girişimcilik yeterlik düzeylerinin toplam test ve alt faktörlerinde katılıyorum düzeyine denk geldiği belirlenmiştir. Öğrencilerin girişimcilik yeterlik düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun yanında öğrencilerin girişimcilik yeterlik düzeylerinin bir bilimsel, sanatsal, sportif, kültürel faaliyetlerde görev ve sorumluluk alma durumuna, sınıf düzeylerine, ailesinin aylık ortalama gelir düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tarhan (2018) ortaokul 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisinin kazandırılmasında eğitim etkinliklerinin tasarlanması, uygulanması ve etkinliklerin öğretme-öğrenme süreçlerinin verimliliğine yönelik etkisinin belirlenmesini amaçladığı çalışmasını eylem araştırmasına göre tasarlanmıştır. Veriler doküman inceleme formu ve etkinlikler ile toplanmıştır. Ülkemizde girişimcilik becerisinin ilkökul düzeyinde en iyi nasıl kazandırılması gerektiği düşüncesiyle girişimcilik eğitiminin unsurlarının belirlenebilmesi, etkinliklerin kullanılabilmesi ve etki düzeylerinin belirlenebilmesi, girişimcilik becerisinin kazandırılması sürecinde hangi öğrenme yöntem-tekniklerinin kullanılabileceğine ilişkin bir eylem planı geliştirilmiştir. Araştırmada, sosyal bilgiler

dersinde girişimcilik becerisinin kazandırılmasında etkinliklerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gömleksiz ve Kan (2009) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkisine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır'da yeni programın uygulandığı beş pilot ilköğretim okulunda öğrenim görmekte olan 600 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler üçlü likert tipinde olan bir ölçek ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmada sosyal bilgiler dersi öğretim programını etkili buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

2.7.3.2.Girişimcilik ile ilgili yapılmış yurt dışı araştırmalar

Bu bölümde girişimcilik ile ilgili ortaokul öğrencileri ile sosyal bilgiler dersinde yurt dışında yürütülen araştırmalara yer verilmiştir.

Majid, Zainol, Daud ve Afthanorhan (2019) yaptıkları araştırmada kooperatif girişimciliğin, geleceğin girişimcilerini geliştirme çabasında önemli bir rol oynadığını ifade etmişlerdir. Bu tür girişimciliğin, üyelerinin ekonomik ve sosyal çıkarlarını artırdığını ve topluma ve topluma önemli avantajlar getirdiğini ifade etmişlerdir. Malezya Eğitim Bakanlığı, girişimci ruhu geliştirmek için 1968'den beri öğrenciler arasında girişimcilik deneyimlerini ve yönelimlerini beslemeyi amaçlayan okul kooperatiflerini başlatmıştır. Bu bağlamda araştırmada öncelikle okul kooperatiflerinin gençlere girişimcilik bilgisi ve motivasyonu aşılamadaki faaliyetlerinin etkisini gözden geçirerek Malezya ortaokullarındaki mevcut kooperatif girişimcilik uygulamalarının vurgulanması amaçlanmıştır. Bu kavramsal makale aynı zamanda Malezya girişimcilik eğitiminde okul kooperatiflerinin önemi konusunda farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Araştırmada sonuç olarak, öğrenciler arasında girişimcilik niyeti uyandırmada bir arabulucu yapı olarak okul kooperatif katılımı önerilmiştir. Ayrıca bu çalışmanın araştırmacıları, girişimcilik motivasyonu ve girişimcilik niyeti arasındaki ilişkinin dışında okul kooperatif katılımının girişimcilik bilgisi ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiye aracılık etmedeki etkisini gösteren bir çerçeve

önermektedir. Araştırmada aynı zamanda öğrencilerin okul kooperatifine katılımının girişimcilik bilgisini ve girişimcilik motivasyonunu artıracakı düşünülmekte olup bu şekilde öğrencilerin girişimcilik niyetlerini yükseltebilecekleri ifade edilmiştir. Araştırmada teorik olarak, okul kooperatifine katılımın, öğrencilerin girişimcilik bilgilerini etkileyeceği ve ardından girişimcilik niyetini artıracakı vurgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin okul kooperatifine katılımının, girişimcilik niyetine yönelik girişimci motivasyonlarını da etkileyeceği vurgulanmıştır.

Ni ve Ye (2018) tarafından girişimci beşeri sermaye teorisine dayalı olarak yapılan araştırmanın amacı, girişimcilik eğitiminin mevcut durumunun ve girişimcilik eğitiminin, girişimcilik bilgisinin ve girişimcilik yeterliliğinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubu 730 ortaokul meslek okulu öğrencisidir. Araştırmada veriler anketler ile toplanmıştır. Araştırmanın sonuçları ise şu şekildedir: İlk olarak, orta mesleki okullarda girişimcilik eğitime katılım oranı, muadillerine (akademik okullar) göre çok daha yüksektir ve ortaöğretim meslek öğrencilerinin yarısından fazlası çeşitli türlerde girişimcilik eğitimi aldığını bildirmektedir. İkinci olarak, öğrenciler girişimcilik bilgisi ve girişimcilik eğitime “belirsiz” yanıtını verseler de kendilerini nispeten yüksek girişimcilik yeterliliği ve niyetiyle değerlendirdiler. Üçüncüsü, motivasyon ve liderliğin yanı sıra işletme bilgisi, girişimcilik eğitiminin girişimcilik niyetini etkilemesinde aracı rol oynar ve iki tür girişimci insan sermayesi girişimci bilgi ve girişimci yetkinliği temsil eder.

Kirkley (2017) tarafından yapılan araştırmada Yeni Zelanda Eğitim Bakanlığı tarafından 2010 yılında ortaokul müfredatında yapılan değişikliklerin ardından ortaokul öğrencilerine Girişimcilik Eğitiminin ne ölçüde verildiğinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu değişiklikler kapsamında, ortaöğretim okulları, öğrencilerde girişimci davranışlar geliştirecek olan okul eğitiminde “girişimci” bir yaklaşımı izlemekle görevlendirilmiştir. Çalışma, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin bu yeni öğretim yaklaşımına tepkilerini ölçmeye odaklanan nitel bir metodoloji kullanmıştır. Örneklem, Yeni Zelanda’nın Northland şehrinde bulunan on ortaokuldan oluşmaktadır. Her okulda incelenen üç düzey, yani öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasında veri toplamak için bir dizi odak grup kullanılmıştır. Okulun geri kalanının Girişimcilik Eğitime genel tepkilerini belirlemek için okul müdürlerinden veri toplamak için bireysel yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmıştır. Araştırmada sonuç olarak öğretmenler, doğrudan öğretim iş yükünün azalması, öğrencilerin katılımının artması ve müfredatta belirlenen hedeflere kıyasla önemli ölçüde iyileştirilmiş okul sonuçları

açısından faydalar bildirdikleri belirlenmiştir. Öğrenciler, bu öğretim yaklaşımı altında izin verilen daha fazla esneklik derecesini olumlu olarak bildirdikleri, ebeveynler tutumunda değişiklikler ve okul etkinliklerine ve projelerine daha fazla katılım olduğunu bildirdikleri sonucu ortaya konmuştur.

Hassi (2016) tarafından yapılan araştırma, ilkokul çocuklarını hedef alan girişimci faaliyetler yoluyla takip edilmesi gereken uygun ve ilgili hedefleri belirlemek için tasarlanmıştır. Araştırmanın amacı erken girişimcilik eğitiminin etkinliğini değerlendirmektir. Araştırmada 11 ve 12 yaşındaki çocuklar bir girişimcilik programına katılmış ve programdan önce ve sonra aynı anketin iki versiyonu uygulanmış. Bilişsel olmayan girişimcilik becerileri, bilişsel girişimcilik becerileri ve girişimci olma niyeti olmak üzere becerinin üç sonuç setinin gelişimi ölçülmüştür. Araştırmanın sonunda geç çocukluk döneminin (11-12 yaş), girişimci olmak için gereken bilişsel olmayan bir beceri olan öz yeterliliği geliştirmek için yeterli dönem olduğunu doğruladığı sonucu elde edilmiştir. Bununla birlikte, bilişsel girişimcilik becerileri ve girişimcilik niyetlerinin uygulamadan sonra değişmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Johansen ve Schanke (2013) tarafından yapılan araştırma Norveç'teki ortaöğretim ve eğitimde girişimcilik eğitiminin incelenmesi amaçlanmıştır. Girişimcilik diğer konularda bir başlık şeklinde ayrı bir konu olarak düzenlenmiş veya projeler aracılığıyla konulara entegre edilmiştir. Makalenin ilk kısmı, ortaokullardaki girişimcilik eğitimi girişimcilik hakkında, girişimcilik için ve aracılığıyla şeklinde üç yaklaşım arasında bir ayrım kullanarak sistematize edilmiştir. İkinci bölüm ampirik olup Norveç'te ortaöğretim ve eğitimde girişimcilik eğitimi projelerinin dağılımına ilişkin ilk yüksek kaliteli nicel çalışma sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar ise ortaöğretim okullarının yaklaşık %90'ında girişimcilik eğitimi verildiğini göstermektedir.

Johansen ve Schanke (2014) tarafından yapılan araştırmada ortaokullardaki girişimcilik projelerinin akademik başarıyı artırıp artırmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Girişimcilik eğitimi için kullanılan gösterge, 37 Avrupa ülkesinde öğretilen bir program olan Şirket Programıdır. Veriler, 2012'de Norveç okullarında yürütülen anketlerden elde edilmiştir. Ortaokullardaki bir ankete toplam 1880 öğrenci ve liselerdeki bir ankete 1160 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda, ortaokullardaki iki grup arasında herhangi bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Öte yandan girişimcilik projelerinin, akademik performansı artırmak için uygun olabileceği belirtilmiştir.

Lepoutre, Van den Berghe, Tilleuil ve Crijns (2011) tarafından yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencileri arasında girişimcilik eğitiminin etkilerinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Geriye dönük ön test-son test ve kendi kendine algılanan değişim ölçümlerinin bir kombinasyonu kullanılarak, Belçika'nın Flanders kentinde 3130 öğrenci arasından 21 girişimcilik eğitim programının bir varyasyonunun sonucu olarak girişimcilik niyeti, yaratıcılığı ve girişimcilere yönelik tutumlardaki değişiklikler değerlendirilmiştir. Ayrıca, girişimci niyeti Shapero'nun Girişimci Etkinlik modeline dayandırılmış ve girişimciliğin algılanan fizibilite, algılanan arzu edirlilik ve harekete geçme eğiliminin etkileri test edilmiştir. Girişimcilik programlarının yoğunluğu ve deneyimselliği ne kadar yüksekse, araştırılan bazı değişkenler üzerindeki etkilerinin o kadar güçlü olduğunu belirlenmiştir. Ayrıca, öğrenciler tarafından programın öznel değerlendirmesinin incelenen tüm değişiklikler üzerinde daha da güçlü bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Cheung'in (2008) çalışmasında sunulan programların etkinliğine ilişkin öğretmenlerin değerlendirmelerini sunmak amacıyla Hong Kong ortaöğretim okullarında şu anda verilen girişimcilik eğitim programlarının bir resminin verilmesi ve Hong Kong ortaokullarında girişimcilik eğitiminin gelişimini engelleyen faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada girişimcilik eğitimi hakkında bir anket tasarlanmış ve pilot uygulaması yapılmıştır. Ardından tüm Hong Kong ortaokullarına gönderilmiş, işle ilgili konuları öğreten öğretmenler ve müfredat dışı faaliyetlerden sorumlu olanlar anketi doldurmaları amacıyla davet edilmiştir. Yüzde 31'lik geçerli bir yanıt oranı sağlayan 128 kullanılabılır anket alınmıştır. Anketin okunabilirliğini sağlamak ve katılımı teşvik etmek için kapalı uçlu ve çoktan seçmeli sorular benimsenmiştir. Nicel araştırmanın katılımcıları yanıtlarını detaylandırma fırsatı bulamadıkları için derinlemesine telefon görüşmeleri yapılmıştır. Araştırmanın sonunda tüm katılımcıların yarısı, okullarında belirtilen şekillerde girişimcilik eğitiminin var olduğunu bildirmiştir. Kalan katılımcıların yaklaşık yüzde 80'i okullarının girişimcilik programları uygulamayı planlamadığını söylemiştir. Girişimcilik programları yürüten okulların yaklaşık yüzde 70'i ise girişimcilik eğitiminde üç yıldan fazla deneyime sahip olup %43'ü bu programları beş yıldan uzun süredir yürüttüğünü ifade etmiştir. Anket, okulların girişimcilik eğitimi verme konusunda kapsamlı bir yaklaşım benimseme eğiliminde olduğunu ortaya koymuştur.

2.7.4. Kariyer bilinci ile ilgili yapılmış araştırmalar

Bu bölümde kariyer bilinci ile ilgili sosyal bilgiler alanında yapılmış yurt içi ve yurt dışı çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.4.1.Kariyer bilinci ile ilgili yapılmış yurt içi araştırmalar

Bu bölümde kariyer bilinci ile ilgili sosyal bilgiler alanında yurt içinde yürütölen çalışmalara yer verilmiştir.

Çelik (2019) tarafından yapılan araştırmanın bir bölümünün amacı sosyal bilgiler dersindeki girişimcilik ve kariyer bilinci geliştirme kazanımlarına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemine göre tasarlanmış olup olgubilim deseninden yararlanılmıştır. Çalışma grubu Erzurum’da görev yapan 14 sosyal bilgiler öğretmeni ve 29 7. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Veri toplama sürecinde öğretmenlere ve öğrencilere olmak üzere ayrı iki yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenler kariyer bilinci ve girişimciliğe, sosyal bilgiler dersi kapsamında yer verilmesinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat ders saatinin yetersizliğı ve program yoğunluğundan kaynaklı önem vermediklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler ise bu konuların çok hızlı geçildiğini ve girişimcilik hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre okullarda girişimciliğın etkin bir şekilde işlenmediğı belirlenmiştir.

Aktın (2017) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler eğitimi çerçevesinde kariyer bilinci geliştirme eğitimi almış kız çocuklarında bu kazanımların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışmasına göre tasarlanmıştır. Araştırmaya 6. sınıfta öğrenim gören dokuz kız öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları; veriler yazışma tekniğı ile katılımcı gözlemci notlarıdır. Veri analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda, 6. sınıf kız çocuklarının mesleki tercihlerini ilgi alanlarına göre belirledikleri belirlenmiştir. Kariyer bilinci geliştirmede kız çocuklarının daha başarılı olduğı belirlenmiştir.

Arslan (2016) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler dersi müfredatında bulunan girişimcilik ve kariyer bilinci geliştirme becerilerini içeren ünitenin, kazanımlarının, araç gereçlerinin, ders anlatım yöntemlerinin ve verilen srenin, yöntemsel sorunların ğretmen görüşleri bağlamında değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma olgubilim desenine göre yrtlmştır. Veri toplama aracı olarak görüşme formları kullanılmıştır. Araştırmada yeni neslin meslekleri tanımada ve meslek seçiminde birçok sorun yaşaması, bireylerin kendi ilgi ve yeteneklerini tanımamalarından kaynaklı ileriki yaşantılarında meslekten uzaklaşma, işe gitmeme isteği, mutsuzluk ve kariyer geliştirme sorunlarının da ortaya çıktığı, bu sorunların en aza indirebilmesi için ise 21. yy. becerileri çerçevesinde girişimcilik ve kariyer bilinci geliştirme becerilerinin üzerinde durularak bu sorunlara çözüm üretilebileceği vurgulanmıştır. Ayrıca araştırmada girişimcilik ve kariyer bilincinin geliştirilmesinde eğitim kurumlarının da öneminin büyük olduğu ve eğitim kurumlarının, girişimcilik ve kariyer bilincinin oluşturulması ve girişimciliğin öğretilmesi, aynı zamanda etkili bir şekilde yaygınlaştırılması bakımından önem arz ettiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda araştırmada girişimcilik sorununun eğitimle çözülebileceğinin bilinmesi gerektiği ve öğrenciliğin ilk dönemlerinden itibaren başlanarak girişimcilik kültürünün yeni nesillere aktarılması gerektiği vurgulanmıştır.

Gezer (2015) tarafından yapılan araştırmada sosyal bilgiler ğretmenlerinin kariyer ve kariyer bilinci kavramlarına ilişkin görüşlerinin ve derslerinde kariyer bilinci geliştirmek amacıyla yapılan uygulamaların belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın deseni olarak ise fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını Eskişehir’de çalışan ve en az beş yıl deneyime sahip olan 12 sosyal bilgiler ğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme ile katılımcı gözlem tekniklerinden yararlanılmıştır. Toplanan verilerin analizinde tümevarımsal analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda sosyal bilgiler ğretmenlerinin kariyer kavramını, toplum açısından ve kişisel olarak değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin büyük bir kısmının kariyer bilinci geliştirme eğitiminde ortaokul düzeyinin önemine vurgu yaptığı belirlenmiştir. Bazı ğretmenlerin ise ortaokul döneminin kariyer bilinci geliştirme çalışmaları açısından oldukça erken olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Can ve Taylı (2014) yaptıkları araştırmada ortaokul ğrencilerinin kariyer gelişim düzeylerini incelenmeyi amaçlamıştır. Araştırma, Antalya’daki farklı yerleşim yerlerinde bulunan ortaokullarda öğrenim gören 413 ortaokul ğrencisi ile yrtlmştır.

Araştırmada veriler, bir ölçek, kişisel bilgi formu ve öğrencilerin yılsonu ağırlıklı başarı ortalamalarından yararlanılmıştır. Araştırmada sınıf düzeyinin, sosyoekonomik düzeyin, anne ve baba eğitim düzeyinin, akademik başarının yükselmesinin kariyer gelişim düzeyini yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır.

2.7.4.2. Kariyer bilinci ile ilgili yapılmış yurt dışı araştırmalar

Bu bölümde kariyer bilinci ile ilgili sosyal bilgiler alanında yurt dışında yürütülen çalışmalara yer verilmiştir.

Bassiri (2014), tarafından yapılan bir araştırmada öğrencilerin meslek ve kariyer yaşamlarına hazır olmalarında etkili olan bazı değişkenlerin belirlenmesi ve ortaokul kademesinden lise kademesine kadar öğrencilerin meslek ve kariyer yaşamına hazır olma durumlarının nasıl değiştiğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, kariyer yaşamına yönelik erken yaşlarda bir öğrenme eksikliği olduğu, sınıf düzeyi arttıkça geriye dönüşün zorlaştığı, kariyer yaşamına hazırlık amacıyla lise düzeyinin beklenmesinin yanlış olduğu belirlenmiştir. Çalışmada bireylerin kariyerlerine karar vermek amacıyla ortaokul dönemi sonunun dahi geç olduğu, hatta daha erken yaşlarda bu eğitimin verilmeye başlanması gerektiği belirtilmiştir. Ortaokul dönemi süresince öğrencilerin gelişiminin izlenmesi gerektiği ise bir başka sonuçtur.

Alsuwaidi (2012) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin kişiliklerine uygun kariyer tercihlerini oluşturabilme sürecinde karar verebilme için ne düzeyde bilgiye sahip olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, ortaokul yıllarının öğrencilerin kariyer tercihlerini belirlemede önemli olduğu vurgulanmıştır. Araştırmaya Birleşik Arap Emirlikleri'nden 382 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Araştırma nicel araştırmaya göre tasarlanmıştır. Veri toplama aracı olarak iki anket kullanılmıştır. Araştırmada, ortaokul öğrencilerine, kişisel ilgilerinin belirlenmesi ve geleceğe ilişkin eğitim planlarının yapılması amacıyla çok az destek verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin okullarda bu desteği yeterince anlamamalarından kaynaklı olarak büyük sorunların oluştuğu belirlenmiştir.

Creed, Patton ve Prideaux (2007) tarafından yapılan araştırmada 8. sınıfta ve 10. sınıfta öğrenim gören 166 lise öğrencisi değerlendirilmiştir. Araştırmada (a) T1 yordayıcı değişkenlerinin (kariyer bilgisi, kararsızlık, karar verme öz yeterliliği, benlik saygısı,

demografik özellikler) sonuç değişkenini yordayıp yordamadığı (kariyer planlama/keşif) T1’de; (b) T1 yordayıcı değişkenlerinin T2’deki sonuç değişkenini yordayıp yordamadığı; (c) T1 yordayıcı değişkenlerinin, T1–T2’den sonuç değişkenindeki değişikliği tahmin edip etmediği; ve (d) T1–T2’den öngörücü değişkenlerdeki değişikliklerin, T1–T2’den sonuç değişkenindeki değişikliği tahmin edip etmediği şeklinde dört model test edilmiştir. T1 analizi için güçlü çağrışımlar ($R^2=0.34$) belirlenmiştir (güven, yetenek ve ücretli iş deneyimi, kariyer planlama/keşfetme ile pozitif olarak ilişkilendirilmiş). T1 değişkenleri, T2’de kariyer planlama/keşfetmenin daha az yararlı yordayıcılarıydı ($R^2=0.09$; T1’de daha fazla güvene sahip olmak, T2’de daha fazla kariyer planlama/keşfetme ile ilişkiliydi) ve T1–T2’den kariyer planlama/keşfetmede değişiklik ($R^2=0.11$) %; daha az güven ve hiç iş deneyimi olmaması, T1–T2’den itibaren kariyer planlama/keşfetmedeki değişiklikle ilişkilendirildi). Sonuç değişkenindeki ($R^2=0.22$) değişiklikleri yordayan yordayıcı değişkenlerdeki değişikliklerin etkisi test edilirken, üç önemli yordayıcı, kararsızlık, iş deneyimi ve güven belirlendi. Genel olarak sonuçlar, lise öğrencilerinin mevcut ve gelecekteki kariyer planlamalarında/keşfetmelerinde öz yeterlik ve erken iş deneyimlerinin önemli rol oynadığını göstermiştir.

Auger, Blackhurst ve Herting Wahl (2005) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin kariyer hedeflerine ve kariyer gelişim süreçlerine ilişkin okul danışmanlarının güçlü bir anlayış geliştirebileceğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya ortaokul düzeyindeki 123 öğrenci katılmıştır. Veriler bilgi formu ve yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Araştırmada, öğrencilerin birçoğunun gerçekçi mesleki hedefler belirledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Legum ve Carol (2004) tarafından yapılan çalışmada bir haftalık süreçte verilen kariyer eğitimi programının öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerine, benlik saygısına ve akademik başarılarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Deneysel olan bu araştırmaya deney grubunda 27, kontrol grubunda 30 olmak üzere 57 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Buna ek olarak öğretmen görüşleri bağlamında seçilen beş öğrenciden nitel veriler toplanmıştır. Araştırmada, kariyer eğitim programının, öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerine, kariyer tutumlarına ve akademik başarılarına olumlu etkisinin olduğu belirlenmiştir. Nitel verilerden, kariyer eğitim programının öğrenciler için faydalı olduğu tespit edilmiştir.

Mortimer, Zimmer Gembeck ve Holmes (2002) tarafından yapılan araştırmada sosyal değişimlerin öğrencilerin mesleki tercihlerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma ergenlik ve ilk yetişkinlik yılları boyunca boylamsal olarak yürütülmüştür. Gençlik Gelişim Projesi'ndeki 69 katılımcı araştırmaya katılmış olup yapılmış olan görüşmelerle katılımcıların ilerleyen süreçlerde onlara uygun işe yerleşme konusunda yardımcı olabilecek çok fazla resmi kurumla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırmada, okullarda öğrencilere mesleki bilgilerin sağlanması sürecinde daha sistemli çalışmaların yürütülmesi gereksinimi olduğu ifade edilmiştir.

Johnson (2000) tarafından yapılan araştırmada ise öğrencilerin kariyer gelişim süreçlerinde okul ve iş yaşamı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu altıncı sınıftan dokuzuncu sınıfa kadar olan kademelerde öğrenim gören 373 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin, okul ve iş yaşamı arasında nasıl bir bağlantı olduğuna yönelik pek bilgi sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Katılımcıların meslek seçme konusunda sınırlı bilgilere sahip oldukları belirlenmiştir.

Gillies, McMahon ve Carroll (1998) tarafından yapılan araştırmada 6. sınıf çocuklarına yönelik bir kariyer eğitim programının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Program, çocukların iş dünyasıyla ilgili olarak kendilerini daha iyi anlamalarına ve bireylerin günlük olarak dâhil oldukları yaşam rollerinin çeşitliliğine dair daha iyi bir anlayış geliştirmelerine yardımcı olmaya odaklanmıştır. Araştırma Avustralya'daki özel bir karma eğitim kolejindeki dört sınıfta öğrenim gören 107 altıncı sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Öğrencilerin 64'ü erkek, 43'ü kız öğrenci olup ortalama 11 yaşındadırlar. Her sınıf, büyüklük, cinsiyet ve yetenek boyutu açısından eşleştirilmiştir. Sınıflardan ikisine müdahale edilmiş olup kalan iki sınıf karşılaştırma koşuluna rastgele atanmıştır. Müdahale grubu 10 haftalık kariyer eğitimi dersi etkinliklerine katılmıştır. Kariyer eğitimi, Avustralya'da ilköğretimde yeni bir kavram olup bu grup, bu deneyimden önce herhangi bir kariyer eğitimi programına katılmamıştır. Karşılaştırma grubu herhangi bir özel veya ek kariyer eğitimi dersi faaliyeti almamıştır; ancak düzenli olarak planlanmış insan ilişkileri/sağlık eğitimi dersi faaliyetlerine katılmıştır. Her iki grubun etkinlikleri sınıf öğretmenleri tarafından sınıfta yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda programın katılımcıların iş dünyası ve dahil oldukları yaşam rollerinin çeşitliliği ile ilgili olarak kendilerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmaya odaklandığı belirlenmiştir. Kişisel kendini tanıma ölçeğinden elde edilen bulgulara göre müdahale durumundaki çocuklar, kariyer eğitimi programına katılmayan akranlarına göre meslekler hakkında bilgi edinmek için kullanabilecekleri farklı bilgi kaynaklarını daha iyi anladıkları görülmüştür. Programın, çocukların kariyer bilgilerine olan ilgisini artırdığı görülmüş ve sınıf öğretmenleri,

öğrencilerin aktif olarak farklı kariyer kaynakları aradıklarını ifade etmiştir. Kariyer eğitimi programına katılan çocukların, okulda öğrendikleri bilgilerin mesleklerle nasıl bağlantılı olduğunu daha iyi anladıkları belirlenmiştir. Kariyer eğitimi programı, çocukların iş bilgileri ve okul öğrenimi ile meslekler arasında kurabilecekleri bağlantılar üzerinde olumlu bir etkiye sahip olsa da çocukların farklı mesleklere ilişkin cinsiyete dayalı basmakalıp algılarını etkilememiştir. Çocukların çoğunun, farklı işleri yapmak için erkeklerin mi yoksa kadınların mı daha uygun olduğu konusunda ‘geleneksel’ tutumlara sahip oldukları belirlenmiştir.

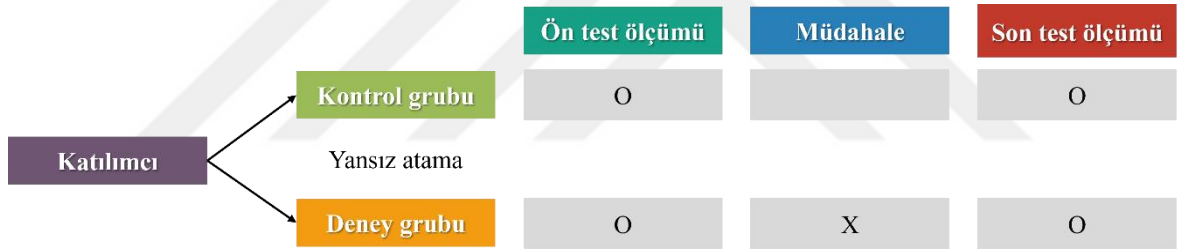
Outen (1995) tarafından yapılan araştırmada, ortaokul öğrencilerinin kariyer bilincinin geliştirilmesi ve mesleki karar verme becerilerinin artırılması için bir kariyer eğitim programı modelinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Araştırmada bu program ile öğrencilerin iş yaşantıları ile okul arasındaki bağlantıyı kurabilmeleri ve gelecek kariyerlerine hazır olmaları amacıyla gerekli becerilerin kazandırılabilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda ise oluşturulan programın, öğrencilerin kariyer gelişimlerine olumlu katkı sağladığı ve ortaokul öğrencilerine, ailelere, eğitimcilere ve iş dünyasına fayda sağlayan bir uygulama olduğu belirlenmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma modeli

Araştırma nicel araştırma yöntemine göre tasarlanmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu desen, katılımcıları müdahale koşullarına rastgele atar. Öncelikli olarak gruplara ön test uygulanmaktadır. Sonrasında ise müdahale koşulları uygulandıktan sonra son test uygulanır. Bu süreçte rastgele atama yapıldığından bu desenin iç geçerliği yüksektir (Christensen, Jhonson ve Turner, 2015). Araştırmada kullanılan desene ilişkin prototipe Şekil 2’de yer verilmiştir.

Şekil 2. Araştırmada kullanılan desen prototipi (Christensen ve diğ, 2015)

3.2. Araştırma grubu

Araştırma grubu İstanbul ili Küçükçekmece ilçesindeki bir ortaokulda öğrenim gören 5. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada katılımcıların yer alacağı biri deney diğeri kontrol grubu olmak üzere iki grup yansız bir şekilde atanmıştır. Her iki gruba ön testler uygulanmış olup deney grubuna yapılacak müdahale sonrasında tüm gruplara eş zamanlı son testler uygulanmıştır. Araştırma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemine göre araştırmacı, ulaşılması kolay bir durumu ya da grubu seçerek araştırma sürecine hız kazandırır (Dawson ve Trapp, 2001).

Bu çalışmada da araştırmacı araştırma grubuna ulaşılabilirlik bakımından yakın konumdadır. Araştırma gruplarına ilişkin demografik bilgilerine Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1

Araştırma Gruplarına İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	Kontrol Grubu		Deney Grubu	
		N	%	N	%
Cinsiyet	Kız	17	51.5	18	60.0
	Erkek	16	48.5	12	40.0
Anne Öğrenim Durumu	İlkokul Mezunu	4	12.1	5	16.7
	Ortaokul Mezunu	10	30.3	4	13.3
	Lise ve Dengi Okul Mezunu	10	30.3	14	46.7
	Fakülte, Yüksekokul Mezunu	8	24.2	7	23.3
	Yüksek Lisans Mezunu	1	3.0	0	0
Baba Öğrenim Durumu	İlkokul Mezunu	4	12.1	2	6.7
	Ortaokul Mezunu	11	33.3	1	3.3
	Lise ve Dengi Okul Mezunu	9	27.3	18	60.0
	Fakülte, Yüksekokul Mezunu	8	24.2	8	26.7
	Yüksek Lisans Mezunu	1	3.0	1	3.3
Aile Gelir Durumu	0-2000 TL	7	21.2	0	0
	2001-4000 TL	2	6.1	6	20.0
	4001-6000 TL	14	42.4	14	46.7

		6001 TL ve üzeri	10	30.3	10	33.3
Çevre eğitimi alma durumu	Evet		12	36.4	19	63.3
	Hayır		21	63.6	11	36.7
Toplam			33	100.0	30	100.0

Tablo 1 incelendiğinde araştırmanın kontrol ve deney grubu ile yürütüldüğü görülmektedir. Araştırmanın kontrol grubu 33 beşinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Kontrol grubunun %51.5'i (N=17) kız öğrenciden, %48.5'i (N=16) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin anne öğrenim durumları incelendiğinde %12.1'inin (N=4) ilkokul mezunu, %30.3'ünün (N=10) ortaokul mezunu, %30.3'ünün (N=10) lise ve dengi okul mezunu, %24.2'sinin (N=8) fakülte, yüksekokul mezunu, %3.0'ünün yüksek lisans olduğu belirlenmiştir. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin baba öğrenim durumları incelendiğinde %12.1'inin (N=4) ilkokul mezunu, %33.3'ünün (N=11) ortaokul mezunu, %27.3'ünün (N=9) lise ve dengi okul mezunu, %24.2'sinin (N=8) fakülte, yüksekokul mezunu, %3.0'ünün yüksek lisans mezunu (N=1) olduğu belirlenmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin aile gelir durumları incelendiğinde %21.2'sinin (N=7) 0-2000 TL, %6.1'inin (N=2) 2001-4000 TL, %42.4'ünün (N=14) 4001-6000 TL, %30.3'ünün (N=10) 6001 TL ve üzeri gelire sahip olduğu belirlenmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinden %36.4'ünün (N=12) çevre eğitimi aldığı, %63.6'sının (N=21) çevre eğitimi almadığı belirlenmiştir.

Araştırmanın deney grubu 30 beşinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Deney grubunun %60.0'ı (N=18) kız öğrenciden, %40.0'ı (N=12) erkek öğrenciden oluşmaktadır. Deney grubunda yer alan öğrencilerin anne öğrenim durumları incelendiğinde %16.7'sinin (N=5) ilkokul mezunu, %13.3'ünün (N=4) ortaokul mezunu, %46.7'sinin (N=14) lise ve dengi okul mezunu, %23.3'ünün (N=7) fakülte, yüksekokul mezunu olduğu görülmektedir. Deney grubunda yer alan öğrencilerin baba öğrenim durumları incelendiğinde %6.7 (N=2) ilkokul mezunu, %3.3'ünün (N=1) ortaokul mezunu, %60.0'ının (N=18) lise ve dengi okul mezunu, %26.7'sinin (N=8) fakülte, yüksekokul mezunu, %3.3'ünün yüksek lisans mezunu (N=1) olduğu görülmektedir. Deney grubu öğrencilerinin aile gelir durumları

incelendiğinde %20.0'sinin (N=6) 2001-4000 TL, %46.7'sinin (N=14) 4001-6000 TL, %33.3'ünün (N=10) 6001 TL ve üzeri gelire sahip olduğu belirlenmiştir. Deney grubu öğrencilerinden %63.3'ünün (N=19) çevre eğitimi aldığı, %36.7'sinin (N=11) çevre eğitimi almadığı belirlenmiştir.

3.3. Veri toplama araçları

Bu araştırmanın veri toplama araçlarını iki ölçek ve bir akademik başarı testi oluşturmaktadır. “Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği” ve “Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeği” araştırmada kullanılan ölçeklerdir. “Akademik Başarı Testi” ise araştırma kapsamında “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına yönelik hazırlanmıştır.

3.3.1. Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği

Turan, Çelik ve İskender'in (2015) geliştirmiş oldukları “Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği” araştırmada kullanılan ilk veri toplama aracıdır. Ölçek "1-Oldukça Güvensizim, 2-Güvensizim, 3-Biraz güven eksikim var, 4-Yeterince Güveniyorum, 5-Güveniyorum 6-Oldukça Güveniyorum" şeklinde derecelendirilmiş 6'lı likert tipinde olup “yetenek gelişimi”, “çalışma tutumları ve iş değerleri” ve “kariyer keşfi” olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 18 olumlu madde içermektedir. Ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .92; yetenek gelişimi alt boyutu için .78, çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu için .76 ve kariyer keşfi alt boyutu için .82'dir. Yapılan bu araştırmada ise hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayılarına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2

Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinden Elde Edilen Verilerin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

	Kontrol		Deney	
	Ön test	Son test	Ön test	Son test
Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha	.93	.93	.87	.84

3.3.2. Ortaokul öğrencilerinde girişimcilik becerisi değerlendirme ölçeği

Araştırmada ikinci veri toplama aracı olarak Ocak ve Didin (2018) tarafından geliştirilmiş olan “Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert tipindedir. Ölçeğin “yansıtıcı düşünme”, “azim” ve “profesyonellik” olmak üzere üç alt boyutu vardır ve toplamda 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .86; yaratıcı düşünme alt boyutu için .77, azim alt boyutu için .63 ve profesyonellik alt boyutu için .82’dir. Bu araştırmada da ortaokul öğrencilerinde girişimcilik becerisi değerlendirme ölçeğinden elde edilen verilerin Cronbach Alpha güvenirlik katsayılarına Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3

Ortaokul Öğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme Ölçeğinden Elde Edilen Verilerin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

	Kontrol		Deney	
	Ön test	Son test	Ön test	Son test
Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha	.91	.93	.89	.84

3.3.3. Akademik başarı testi (ABT)

Araştırmada son veri toplama aracı olarak araştırma kapsamında geliştirilen beşinci sınıf sosyal bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına ilişkin hazırlanmıştır. Akademik başarı testinin geliştirilme sürecine ilişkin gerçekleştirilen işlemler şu şekildedir:

Öncelikli olarak ünitenin ve ünite içerisinden yer alan kazanımların ağırlıklarına ilişkin olarak “belirtke tablosu” hazırlanmış ve her bir kazanıma ilişkin olarak yazılacak soru sayısı belirlenmiştir. Daha sonra belirtke tablosuna göre farklı kaynaklardan yararlanılmış olup madde havuzuna her bir kazanım bağlamında belirlenmiş olan ağırlıkta ve sayıda soru yazılmıştır. Madde havuzunu oluşturan sorular dört seçenekli çoktan seçmeli bir test şeklinde hazırlanmıştır.

Hazırlanan 37 sorudan oluşan taslak başarı testi belirtke tablosu ile birlikte kapsam geçerliliğine ilişkin inceleme için sosyal bilgiler alanında üç alan uzmanına ve bir Türkçe uzmanının görüşüne sunulmuştur. ABT’de ölçülmek istenenin ölçmeye uygunluğu ve yeterliği bakımından sosyal bilgiler alanındaki uzmanların görüşüne başvurulurken soruların anlaşılabilirliği ve dil uygunluğu açısından Türkçe öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların yapmış oldukları incelemeler sonrasında öneri ve görüşler neticesinde başarı testinde 12 soru testten çıkarılmıştır. Diğer sorular ile ilgili öneriler dikkate alınmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Yapılan işlemler sonucunda başarı testinin nihai hali 25 soruluk şeklinde oluşturulmuştur.

Geçerlik ve güvenirlik hesaplamalarına yönelik madde analizinin yapılması amacıyla taslak olarak hazırlanan başarı testi, araştırma kapsamında belirlenen kazanımları kazanan İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan farklı ortaokullarda öğrenim görmekte olan 262 altıncı sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Bu gruptan elde edilmiş olan veriler ise excel dosyasına aktarılmıştır. Sonrasında gerekli olan düzeltmeler yapılarak metin dosyasına (txt) aktarılarak TAP’ta (Test Analysis Program) analiz edilmiştir. Bu analiz sonrasında testin geneline ve tüm maddelere yönelik güçlük ve ayırt edicilik indeks değerleri ölçüt değerlere göre incelemeler yapılmış ve madde ayırt edicilik indeks değerleri uygun olmayan 12 madde (1, 4, 6, 9, 11, 13, 15, 16, 20, 22, 29, 31) testten çıkarılmıştır. Sorunlu olduğu düşünülen maddelerin testten atılma işlemi gerçekleştirilmiştir. Sonrasında ise analiz tekrar yapılmıştır. Yapılan tüm işlemler sonrasında testin nihai haline ilişkin bulgulara Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4

ABT'ye Ait Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik İndeksleri

Madde No	Güçlük İndeksi (pj)	Ayırt Edicilik İndeksi (rjx)	Madde No	Güçlük İndeksi (pj)	Ayırt Edicilik İndeksi (rjx)
1	.66	.51	14	.73	.61
2	.56	.46	15	.72	.52
3	.66	.49	16	.53	.48
4	.67	.42	17	.58	.53
5	.80	.32	18	.59	.54
6	.79	.47	19	.58	.68
7	.53	.51	20	.73	.46
8	.56	.55	21	.72	.39
9	.53	.52	22	.72	.56
10	.55	.56	23	.79	.52
11	.58	.77	24	.80	.46
12	.73	.45	25	.78	.46
13	.64	.67			

Tablo 4'te yer alan maddelere ait ayırt edicilik indeks değerleri incelendiğinde .32 ile .77 arasında değiştiği görülmektedir. Bir maddeye ilişkin ayırt edicilik indeks değeri .40'tan yüksek olmalıdır ve .30 ile .39 arasında değere sahip olan maddelerin ayırt ediciliği de iyi olarak kabul edilir (Tekin, 1991). Bu referans bağlamında 5. ve 21. maddeler hariç olmak

üzere testte yer alan tüm maddelerin ayırt ediciliklerinin çok iyi olduğu, bilen öğrenci ile bilmeyen öğrenciyi ayırt edebileceği belirlenmiş olup 5. ve 21. maddelerinin de ayırt ediciliğinin iyi olduğu madde oldukları görülmektedir.

Bu araştırma kapsamında hazırlanan ABT’de yer alan her maddenin madde güçlük indeksi değeri .53 ile .80 arasında değişmektedir. Tekin’e (1991) göre bir testteki her bir maddenin madde güçlük değeri .20 ile .80 arasında olmalıdır. Ayrıca başarı testlerinin ortalama düzeyde olması gerektiği ifade edilmektedir. Tekin’e (1991) göre çok zor olan maddelerin madde güçlük değeri .19 ve daha küçük; zor maddelerin madde güçlük değeri .20 - .34 arasında; orta düzey maddelerin madde güçlük değeri .35 - .64 arasında; kolay maddelerin madde güçlük değeri .65 - .79 arasında ve çok kolay maddelerin madde güçlük değerinin ise .80 ve daha büyüktür. Bu referanslar bağlamında bu testteki maddelerin iki maddenin çok kolay, 12 maddenin kolay ve 11 maddenin orta zorluk düzeyine sahip olduğu görülmektedir. Elde edilen tüm bulgular başarı testinde yer alan maddelerin bilen ile bilmeyen öğrenciyi çok iyi derecede ayırt edebilecek şekilde genel olarak kolay ve orta düzeyde olan soru içeren bir yapıda olduğu görülmektedir.

Başarı testine ait bazı betimsel bulgulara Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5

ABT’ye Ait Madde Analizi Sonuçları

N	$\bar{X}$	SS	p	Ayırt Edicilik	Spearman-Brown Güvenirliği	KR20 (Alfa) Güvenirliği
262	16.52	5.46	.66	.52	.86	.85

Tablo 5’te 262 öğrenciden elde edilen sonuçlar kapsamında ABT’nin aritmetik ortalamasının ($\bar{X}$)=16.52, standart sapmasının (SS)= 5.46 olduğu görülmektedir. Testteki sorulara ilişkin güçlük düzey ortalaması (P)=.66’dır. Ortalama güçlük düzey ortalamasının .50 üzerinde hesaplandığından testin kolay olduğu ifade edilebilir. Testin genel ayırt edicilik düzeyi .52 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk’e (2015) göre testin

ayırt ediciliği için ayırt edicilik düzeyi .40'ın üzerinde olmalıdır. Bu referans bağlamında testin, bilen ile bilmeyen öğrenciyi ayırt edebilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Testin KR20-Alfa güvenirlik katsayısı .85 ve Spearman-Brown testi yarılama (tek/çift) güvenirliği .86 olarak hesaplanmıştır. Büyüköztürk'e (2015) göre test güvenirlik katsayısı .70'in üzerinde olmalıdır. Elde edilen bulgular ve referans bağlamında testin güvenirliğinin yüksek olduğu söylenebilir.

Elde edilen tüm bulgular bütünleştirildiğinde ise öğrencilerin “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına yönelik geliştirilmiş olan ABT'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Öte yandan geliştirilen ABT'nin öğrencilerin ölçülmek istenen başarılarını belirleyebilecek niteliklere sahiptir. Geliştirilen başarı testinin son hali Ek 1'de sunulmuştur. Ayrıca ABT'deki maddelerin ünite kazanımları açısından dağılımı Tablo 6'da (belirtke tablosu) sunulmuştur.

Tablo 6

ABT'nin Ünite Kazanımlarına Göre Belirtke Tablosu

Sınıf: 5 Öğrenme Alanı: Üretim, Dağıtım ve Tüketim						
Kazanımlar	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz	Değerlendirme	Yaratma
SB.5.5.1. Yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder.	1, 2,	3, 4				
SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıır.		5, 6, 7				
SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.		8, 9, 10, 11				
SB.5.5.4. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder	13	12, 14, 15				
SB.5.5.5. İş birliği yaparak üretim, dağıtım ve tüketime dayalı yeni fikirler geliştirir.		16, 17, 18, 19				
SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.		20, 21, 22, 23, 24, 25				

3.4. Deneysel işlem

Araştırmanın deneysel işlemi sekiz hafta ve 25 ders saati sürmüştür. Birinci hafta ön testler eş zamanlı olarak her iki gruba uygulanmıştır. Sonraki altı haftada dersler “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına uygun olarak her hafta bir tane olmak üzere altı farklı web 2.0 uygulamasından yararlanılmıştır. Kullanılan web 2.0 araçları Postermywall, Voki, Storyjumper, Emaze, Canva, Animato şeklindedir. Her hafta öğretmen tarafından kullanılacak web 2.0 aracının tanıtımı yapılmıştır. Öğrencilere bir senaryo verilmiştir. Yapılacak etkinliğin sınıf ortamında öğrenci tarafından planlanması sağlanmıştır. Öğrenciler tarafından yapılan etkinliğin ise sınıfta gösterimi yapılmıştır. Her hafta etkinlik süresi 3-4 saat arasında gerçekleştirilmiştir. Sekizinci hafta ise son testler her iki gruba eş zamanlı uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında araştırma gruplarında yapılan işlemlerin ve kullanılan ölçme araçlarının şematik gösterimine Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7

Araştırma Gruplarında Kullanılan Ölçme Araçlarının Şematik Gösterimi

	Ön test	Son test
Deney	ABT, KYGÖYÖ, GBDÖ	ABT, KYGÖYÖ, GBDÖ
Kontrol	ABT, KYGÖYÖ, GBDÖ	ABT, KYGÖYÖ, GBDÖ

ABT: Akademik Başarı Testi

KYGÖYÖ: Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği

GBDÖ: Girişimcilik Becerilerini Değerlendirme Ölçeği

Araştırma kapsamında yapılacak tüm işlemlerin haftalara, kazanımlara, ders saatine göre dağılımına Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8

İşlemin Haftalara, Kazanımlara, Ders Saatine Göre Dağılımı

Hafta	Kazanım	Ders saati	Sınıf içi etkinlikler	Sınıf dışı etkinlikler
1	-	1	ABT'nin uygulanması	-
		1	Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeğinin uygulanması	-
		1	Girişimcilik becerisi değerlendirme ölçeğinin uygulanması	-
2	SB.5.5.1	1	Konu anlatımı	-
		1	Öğretmen tarafından Postermiywall web 2.0 aracının tanıtılması / Yapılacak etkinliğin öğrenci tarafından planlanması	Öğrenciler kendilerini Güneydoğu'da maden işçisi, Ege'de çiftçi, Marmara'da sanayi işletmecisi, Akdeniz'de turizm rehberi, Doğu Anadolu'da hayvancılık yapan biri olarak düşünüp bu bölgelerde bu ekonomik faaliyetlerin gelişmesinin sebeplerini Postermiywall ile yapacakları poster ile destekleyerek anlatır.
		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-

		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-
3	SB.5.5.2	1	Konu anlatımı	-
		1	Öğretmen tarafından Voki web 2.0 aracının tanıtılması / Yapılacak etkinliğin öğrenci tarafından planlanması	Öğrenciler kendilerini fabrika işçisi, bankacı, öğretmen, doktor, şoför gibi düşünerek yaptıkları meslek hakkında Voki ile oluşturacakları karakteri kullanarak bilgi verir.
		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-
4	SB.5.5.3	1	Konu anlatımı	-
		1	Öğretmen tarafından Storyjumper web 2.0 aracının tanıtılması / Yapılacak etkinliğin öğrenci tarafından planlanması	Öğrenciler Storyjumper'ı kullanarak ekonomik faaliyetlerin insanların sosyal hayatlarına etkisini gösteren kısa hikayeler yazar.
		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-
5	SB.5.5.4	1	Konu anlatımı	-
		1	Öğretmen tarafından Emaze web 2.0 aracının tanıtılması / Yapılacak etkinliğin öğrenci tarafından planlanması	Öğrencilere şu şekilde senaryolar verilir: Bir fabrika sorumlusu olarak <u>üretim</u> yapacağınız yerde nelere dikkat

				edersiniz?
				Bir nakliye şirketi sorumlusu olarak <u>ürünlerin ulaştırılması</u> sürecinde nelere dikkat edersiniz?
				Bir tüketici olarak ürünlerin tüketim sürecinde nelere dikkat edersiniz?
				Öğrenciler verilen senaryolardaki soruları yanıtlayarak Emaze'i kullanarak sunum hazırlar.
		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-
6	SB.5.5.5	1	Konu anlatımı	-
		1	Öğretmen tarafından Canva web 2.0 aracının tanıtılması / Yapılacak etkinliğin öğrenci tarafından planlanması	Öğrenciler üretim ağı, dağıtım ağı veya tüketim ağına yönelik geliştirdikleri yeni fikirleri Canva ile hazırladıkları afişlerle sunar.
		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-
7	SB.5.5.6	1	Konu anlatımı	-

		1	Öğretmen tarafından Animato web 2.0 aracının tanıtılması / Yapılacak etkinliğin öğrenci tarafından planlanması	Öğrenciye şu senaryo verilir: Alo 175 tüketici hattında görevlisiniz. Aldığı telefonun bozuk çıktığını, satıcının ürün ile ilgili sorumluluğu kabul etmediğini iddia eden bir tüketici ile görüşüyorsunuz. Tüketicuyu nasıl yönlendirmeniz gerektiğini kurgulayıp Animato'dan faydalanarak bir video hazırlayınız.
		1	Yapılan etkinliğin sınıfta gösterimi	-
8	-	1	ABT'nin uygulanması	-
		1	Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeğinin uygulanması	-
		1	Girişimcilik becerisi değerlendirme ölçeğinin uygulanması	-

3.5. Grupların denkleştirilmesi

Veri analizi öncesinde grupların karşılaştırılabilmesi amacıyla birbirlerine denk olup olmadıkları belirlenmesi gerekmektedir. Bu araştırmada da grupların denk olup olmadığının belirlenebilmesi için deney ve kontrol gruplarının ön testlerine ilişkin bağımsız örneklem t-testi yapılmıştır. Deney ve kontrol grubunun kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği ön test puanlarına ilişkin bağımsız örneklem t-testi bulguları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Veri Toplama Araçlarının Ön Testlerine İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi ile Grupların Denkliğinin Belirlenmesine İlişkin Bulgular

	Veri toplama aracı / Alt boyut	Grup	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği	Yetenek gelişimi	Kontrol	33	23.49	4.70	61	-.682	.498
		Deney	30	24.27	4.36			
	Çalışma tutumları ve iş değerleri	Kontrol	33	24.42	4.50	61	-.897	.373
		Deney	30	25.37	3.77			
	Kariyer keşfi	Kontrol	33	23.30	5.22	61	-1.700	.094
		Deney	30	25.37	4.31			
	Ölçeğin tümü	Kontrol	33	71.21	13.56	61	-1.216	.229
		Deney	30	75.00	10.85			
Girişimcilik becerilerini	Yaratıcı düşünme	Kontrol	33	21.63	4.26	61	-.111	.912
		Deney	30	21.77	5.06			

	Azim	Kontrol	33	11.90	2.54	61	-1.171	.246
		Deney	30	12.60	2.09			
	Profesyonellik	Kontrol	33	49.58	8.61	61	.203	.840
		Deney	30	49.17	7.27			
	Ölçeğin tümü	Kontrol	33	83.12	13.40	61	-.124	.902
		Deney	30	83.53	12.97			
Başarı testi	Testin tümü	Kontrol	33	57.45	22.00	61	-.336	.738
		Deney	30	59.20	18.95			

Tablo 9 incelendiğinde tüm ölçme araçları ve alt boyutlarında deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > .05$). Dolayısıyla elde edilen bulgular bağlamında grupların birbirine denk oldukları söylenebilir.

3.5. Verilerin toplanması ve veri analizi

Bu araştırmanın verileri, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılının ikinci yarısı yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesindeki bir ortaokulda öğrenim gören 63 beşinci sınıf öğrencisinden elde edilmiştir. Veriler deney ve kontrol olmak üzere iki gruptan toplanmıştır. Veriler, sosyal bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında yürütülen ders kapsamında toplanmıştır. Veri toplama araçları, uygulama sürecinden önce öğrencilere ön test olarak uygulanmıştır. Sonrasında deney grubunda bulunan öğrenciler sosyal bilgiler dersinde Web 2.0 araçları ile yapılan etkinliklere dâhil olmuştur. Kontrol grubunun sosyal bilgiler dersi ise güncel müfredat bağlamında yürütülmüştür. Uygulama süreci sonunda veri toplama araçları öğrencilere son test şeklinde tekrar uygulanmıştır. Araştırmanın verileri, 63 öğrenciden sınıf ortamında araştırma kapsamında toplanmıştır. Verilerin toplanması aşamasında öğrencilere testin uygulanabileceği miktarda zaman tanınmıştır.

Öğrencilerin bu süreçte veri toplama araçlarını doldururken herhangi bir problemle karşılaşmadıkları izlenimi elde edilmiştir.

Deneklerin olgunlaşması ve geçmişi, ön testin etkisi ve deneklerin deneysel işlem den beklenilerinin etkisi çalışmanın iç geçerliğini tehdit eden faktörler arasındadır (Büyüköztürk, 2015). Bu tehditlerin yok edilebilmesine ilişkin ders öğretmeni (aynı zamanda araştırmacı) tarafından heterojen olan deney ve kontrol grupları rastgele seçilmiştir. Araştırma kapsamında yer alan konular ve konulara ilişkin kazanımlar sınıflarda aynı sürelerde verilmiştir. Yedi haftalık bir süreçte yapılan işlemler sonrasında son testler uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilere yapılacak işlemler öncesinde süreç ve gerçekleştirilecek çalışmalar ve etkinlikler hakkında temel düzeyde bilgi verilmiştir.

Verilerinin analizinde ise IBM SPSS 25 istatistik paket programından yararlanılarak betimsel ve kestirimsel istatistik analizleri yapılmıştır. ABT'nin geliştirilmesi sürecinde ise TAP (Test Analysis Program) programı kullanılarak madde analizi yapılmıştır.

Ölçek genelinden ve alt boyutlarından elde edilen puanların bazı analizlerden geçmeden önce yapılacak analizler hakkında karar verebilmek amacıyla normal dağılıp dağılmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Puanların normal dağılım özelliğinin belirlenebilmesi amacıyla çarpıklık katsayısına, aritmetik ortalamaya, ortanca ve mod gibi betimsel istatistiklere bakılmakta öte yandan grafik ve normallik testleriyle incelenmektedir. Grup büyüklüğünün 50'den küçük olması durumunda Shapiro-Wilk, büyük ise Kolmogorov-Smirnov testinden elde edilen bulgulara bakılarak puanların normalliği incelenebilmektedir (Büyüköztürk, 2015). Araştırmadan elde edilen verilerin normallik sınaması için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile çarpıklık – basıklık katsayıları incelenmiştir. Araştırmanın normallik bulgularına Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10

Normallik Testi Bulguları

Ölçek	Grup	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk			Çarpıklık katsayısı	Basıklık katsayısı
		İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p		

Ön KYGÖYÖ	Kontrol	.10	33	.200	.962	33	.298	-.747	1.271
	Deney	.11	30	.200	.917	30	.023	-.797	.377
Son KYGÖYÖ	Kontrol	.09	33	.200	.970	33	.476	-.315	-.015
	Deney	.26	30	.000	.858	30	.001	-1.035	-.049
Ön GBDÖ	Kontrol	.13	33	.149	.946	33	.101	-.443	-.620
	Deney	.09	30	.200	.958	30	.283	-.685	.527
Son GBDÖ	Kontrol	.09	33	.200	.972	33	.541	-.126	-.573
	Deney	.10	30	.010	.899	30	.008	-1.219	1.539
Ön ABT	Kontrol	.14	33	.101	.941	33	.075	.023	-1.311
	Deney	.15	30	.105	.964	30	.382	-.413	-.456
Son ABT	Kontrol	.14	33	.119	.953	33	.168	-.317	-.511
	Deney	.11	30	.200	.943	30	.111	.048	-1.065

KYGÖYÖ: Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği

GBDÖ: Girişimcilik Becerilerini Değerlendirme Ölçeği

Büyüköztürk'e (2015) göre analiz sonucunda hesaplanan p-değerinin, $p > .05$ olması, Çarpıklık - basıklık katsayısı değerleri ± 2 aralığındaki puanlar normal dağılım gösterir (George ve Mallery, 2003). Elde edilen bulgular verilerin normal dağılım gösterdiğine işaret etmektedir. Normallik testleri sonrasında araştırmada tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizinin kullanılmasına karar verilmiştir. Araştırmada güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir ve $p < .05$ 'in altındaki değerler anlamlılık değeri olarak belirlenmiştir. Grup puanlarının zamana bağlı yüzde değişimlerinin hesaplanmasında ise $[\% \Delta = (\text{Ön Test} - \text{Son Test}) / \text{Ön Test} * 100]$ formülünden yararlanılmıştır (Isik ve Dogan, 2018).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bulgular araştırmada cevabı aranan üç alt problem bağlamında ayrı başlıklar altında sunulmuştur.

4.1. Birinci alt probleme ilişkin bulgular

Araştırmada birinci alt problem “Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Deney ve kontrol grubundan elde edilen verilerle tekrarlı ölçümler için iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgulara ise Tablo 11’de yer verilmiştir.

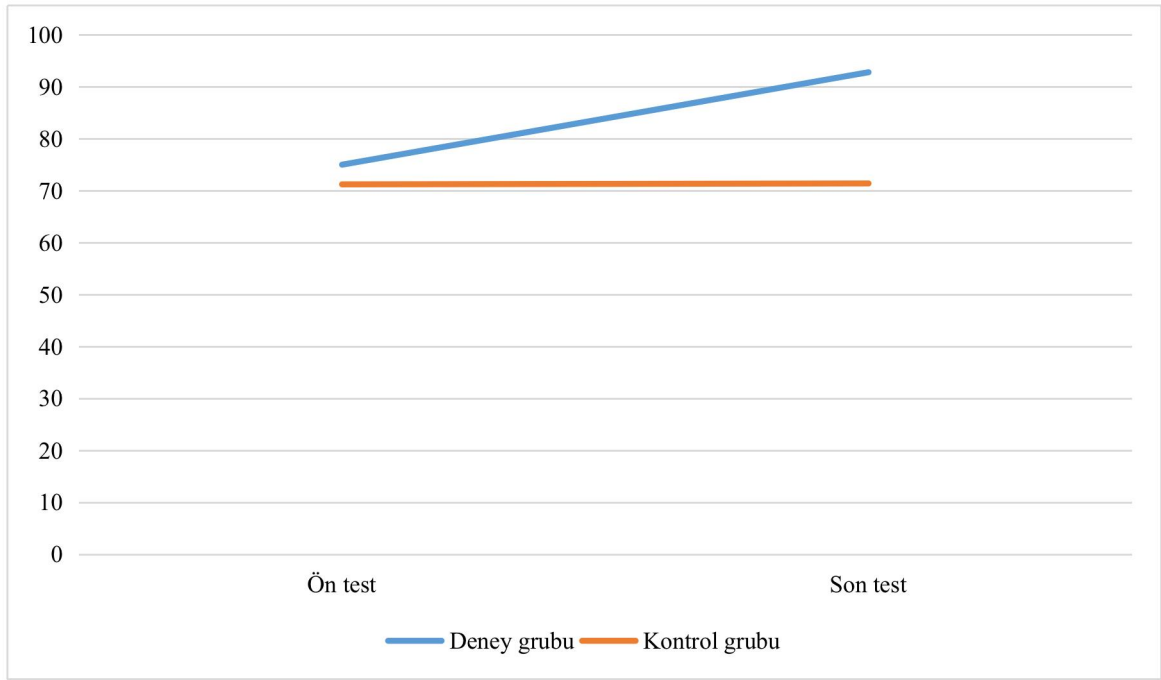
Tablo 11

Grupların Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	75.00±10.85	92.80±8.13	83.90±8.17	19.75	.000*	23.73
Kontrol	33	71.21±13.56	71.39±16.16	71.30±13.42			0.25
Toplam	63	73.02±12.39	81.58±16.79	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=37.13; p=.000*		F=35.64; p=.000*			

*p<.05; $\bar{X}$: Ortalama; ss: Standart Sapma; %Δ: Zamana bağlı yüzde değişim

Tablo 11’da deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($F=19.75$; $p=.000$). Ayrıca, öğrencilerin ölçekten elde edilen ön-son test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($F=37.13$; $p=.000$). Ayrıca, derslerde yapılan farklı öğrenim şekillerinin ölçüm zamanları arasındaki etkileşimi anlamlı bir şekilde farklılaştırdığı görülmektedir ($F=35.64$; $p=.000$). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik toplam puanlarının %0.25 düzeyinde arttığı, deney grubundaki öğrencilerin puanlarının ise %23.73 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik toplam puanlarının değişimi Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Grupların kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 3 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ölçekten elde edilen toplam puanlarında oldukça yüksek bir artışın meydana geldiği; kontrol grubundaki öğrencilerin

ölçekten elde edilen toplam puanlarında ise dikkate değer bir değişimin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliği ölçeğinden elde edilen veriler ölçek genelinde değerlendirildikten sonra alt boyutlar bağlamında değerlendirilmiştir. Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliği ölçeğinin ilk alt boyutu olan yetenek gelişimi alt boyutunun ön test ve son test puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümler için iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara ise Tablo 12’de yer verilmiştir.

Tablo 12

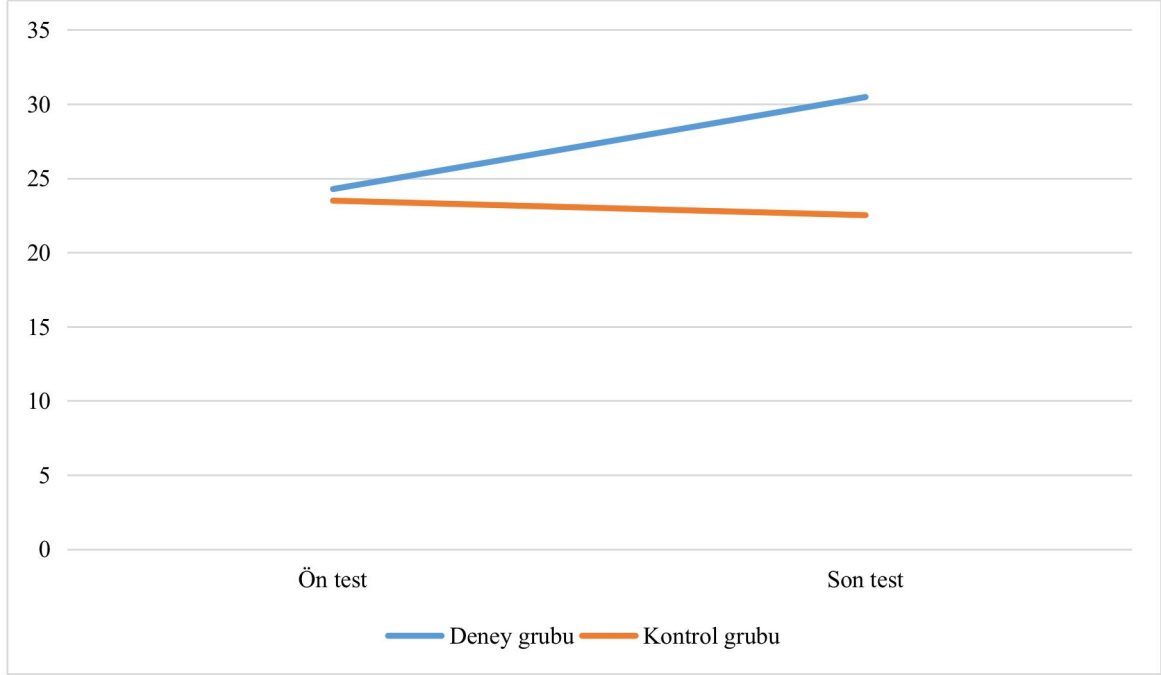
Grupların Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Yetenek Gelişimi Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test	Son Test	Toplam	F	p	%Δ
		$\bar{X} \pm ss$	$\bar{X} \pm ss$	$\bar{X} \pm ss$			
Deney	30	24.27±4.36	30.47±3.20	27.37±3.25	17.69	.000*	25.54
Kontrol	33	23.49±4.70	22.51±5.59	23.00±4.76			-4.17
Toplam	63	23.85±4.52	26.30±6.07	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=26.71; p=.000*		F=50.19; p=.000*			

*p<.05

Tablo 12’de deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği yetenek gelişimi alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (F=17.69; p=.000). Ayrıca, öğrencilerin yetenek gelişimi alt boyutu ön-son test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (F=26.71; p=.000). Ayrıca, Gruplar X Zaman Etkileşimi “yetenek gelişimi” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (F=50.19; p=.000). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin

yetenek gelişimi alt boyutu toplam puanlarının %4.17 düzeyinde azaldığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının ise %25.54 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin ölçeğin yetenek gelişimi alt boyutu toplam puanlarının değişimi Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4. Grupların kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği yetenek gelişimi alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 4 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ölçeğin yetenek gelişimi alt boyutu toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği; kontrol grubundaki öğrencilerin ölçeğin yetenek gelişimi alt boyutu toplam puanlarının ise azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

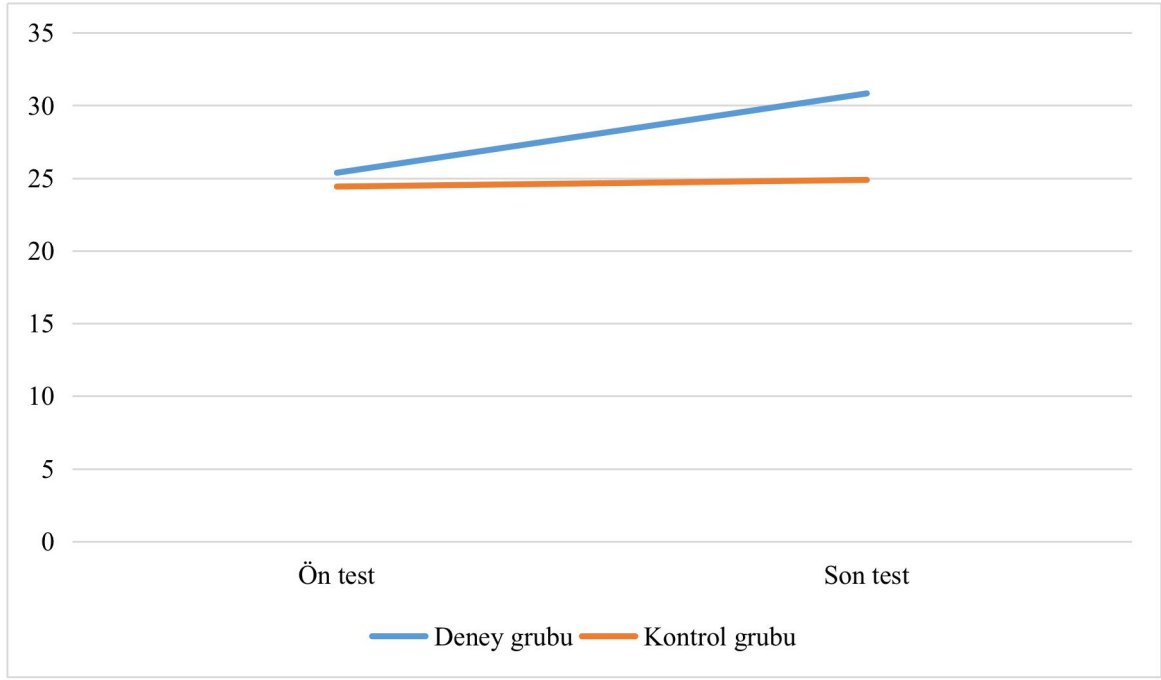
Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliği ölçeğinin diğer bir alt boyutu olan çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutunun ön test ve son test puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgulara ise Tablo 13’te yer verilmiştir.

Tablo 13

Grupların Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Çalışma Tutumları ve İş Değerleri Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	25.37±3.77	30.83±3.22	28.10±2.64	13.69	.000*	21.52
Kontrol	33	24.42±4.50	24.88±5.85	24.65±4.43			1.88
Toplam	63	24.87±4.16	27.71±5.61	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=21.25; p=.000*		F=15.23; p=.000*			
*p<.05							

Tablo 13’te deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (F=13.69; p=.000). Ayrıca, ölçeğin çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu ön-son test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir (F=21.25; p=.000). Öte yandan Gruplar X Zamanlar Etkileşimi “çalışma tutumları ve iş değerleri” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (F=15.23; p=.000). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu toplam puanlarının %1.88 düzeyinde attığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının ise %21.52 düzeyinde arttığı görülmüştür. Her iki gruptaki öğrencilerin ölçeğin çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu toplam puanlarının değişimi Şekil 5’te gösterilmiştir.

Şekil 5. Grupların kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 5 incelendiğinde hem deney grubundaki öğrencilerin hem de kontrol grubundaki öğrencilerin ölçeğin çalışma tutumları ve iş değerleri alt boyutu toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu artışın deney grubunda oldukça fazla olduğu görülmektedir.

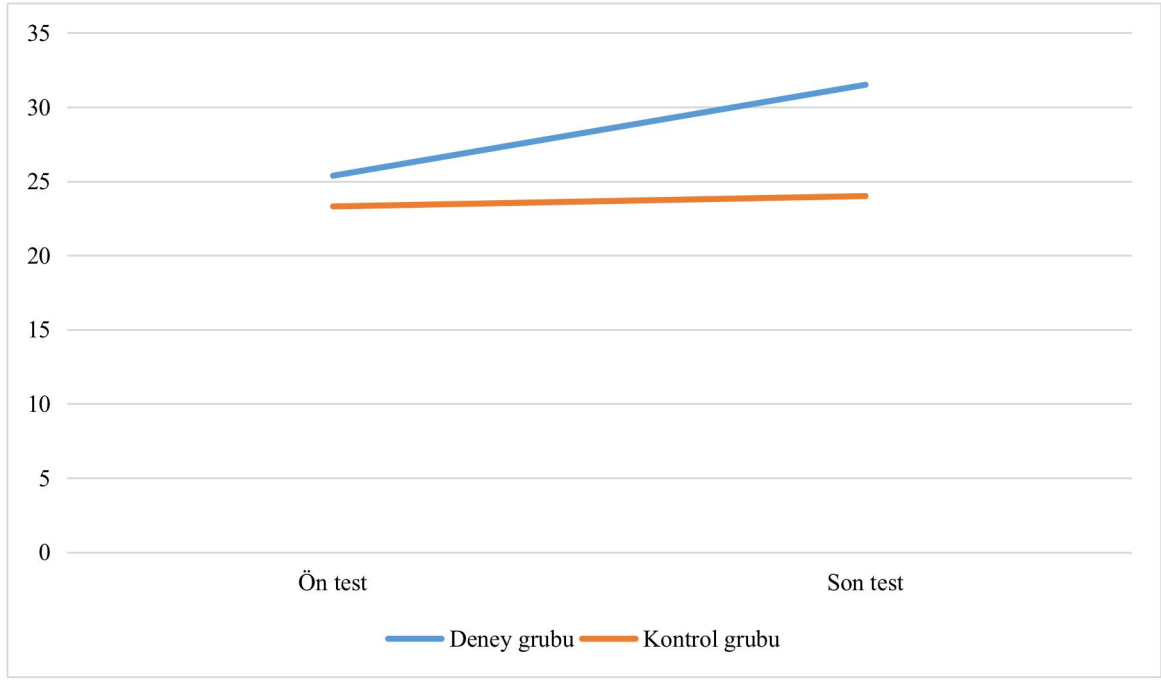
Kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliği ölçeğinin diğer bir alt boyutu olan kariyer keşfi alt boyutunun ön test ve son test puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgulara ise Tablo 14’te yer verilmiştir.

Tablo 14

Grupların Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeğinin Kariyer Keşfi Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	25.37±4.31	31.50±4.20	28.43±3.67	18.71	.000*	24.16
Kontrol	33	23.30±5.22	24.00±5.86	23.65±4.94			3.00
Toplam	63	24.29±4.88	27.57±6.34	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=32.87; p=.000*		F=20.82; p=.000*			
*p<.05							

Tablo 14’te deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği kariyer keşfi alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (F=18.71; p=.000). Ayrıca, ölçeğin kariyer keşfi alt boyutu ön-son test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir (F=32.87; p=.000). Öte yandan, Gruplar X Zamanlar Etkileşimi “kariyer keşfi” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir (F=20.82; p=.000). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin kariyer keşfi alt boyutu toplam puanlarının %3.00 düzeyinde attığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının ise %24.16 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin ölçeğin kariyer keşfi alt boyutu toplam puanlarının değişimi Şekil 6’da gösterilmiştir.

Şekil 6. Grupların kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik ölçeği kariyer keşfi alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 6 incelendiğinde hem deney grubundaki öğrencilerin hem de kontrol grubundaki öğrencilerin ölçeğin kariyer keşfi alt boyutu toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu artışın deney grubunda oldukça fazla olduğu görülmektedir.

4.2. İkinci alt probleme ilişkin bulgular

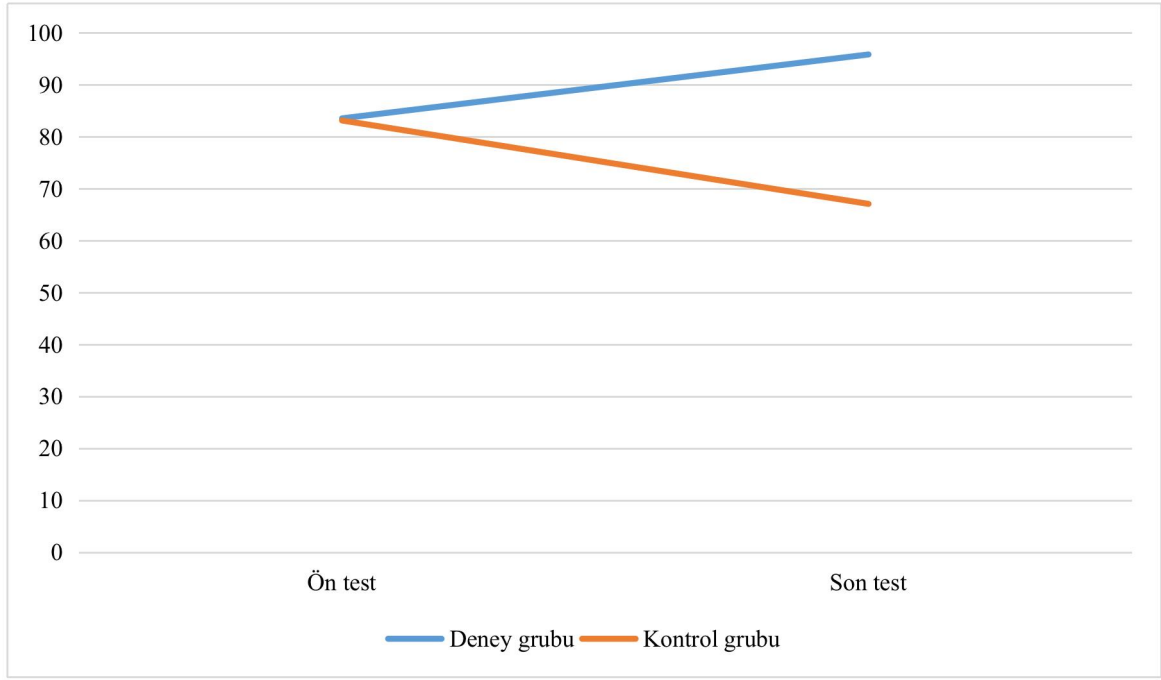
Araştırmada ikinci alt problem “Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme ait veriler girişimcilik becerileri ölçeği ile toplanmıştır. Bulgulara ise Tablo 15’te yer verilmiştir.

Tablo 15

Grupların Girişimcilik Becerileri Ölçeği Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	83.53±12.97	95.83±7.21	89.68±8.75	14.63	.000*	14.72
Kontrol	33	83.12±13.40	74.36±16.85	78.74±13.26			-10.53
Toplam	63	83.32±13.09	84.58±16.96	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=1.09; p=.301		F=38.39; p=.000*			
*p<.05							

Tablo 15’te deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir (F=14.63; p=.000). Ancak, ölçeğin ön-son test toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark oluşmadığı tespit edilmiştir (F=1.09; p=.301). Ayrıca, Gruplar X Zamanlar Etkileşiminin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir (F=38.39; p=.000). Deneyisel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri toplam puanları %10.53 düzeyinde azaldığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının %14.72 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin girişimcilik becerileri toplam puanlarının değişimi Şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7. Grupların girişimcilik becerileri ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 7 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin girişimcilik becerileri toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği; kontrol grubundaki öğrencilerin girişimcilik becerileri toplam puanlarının ise azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

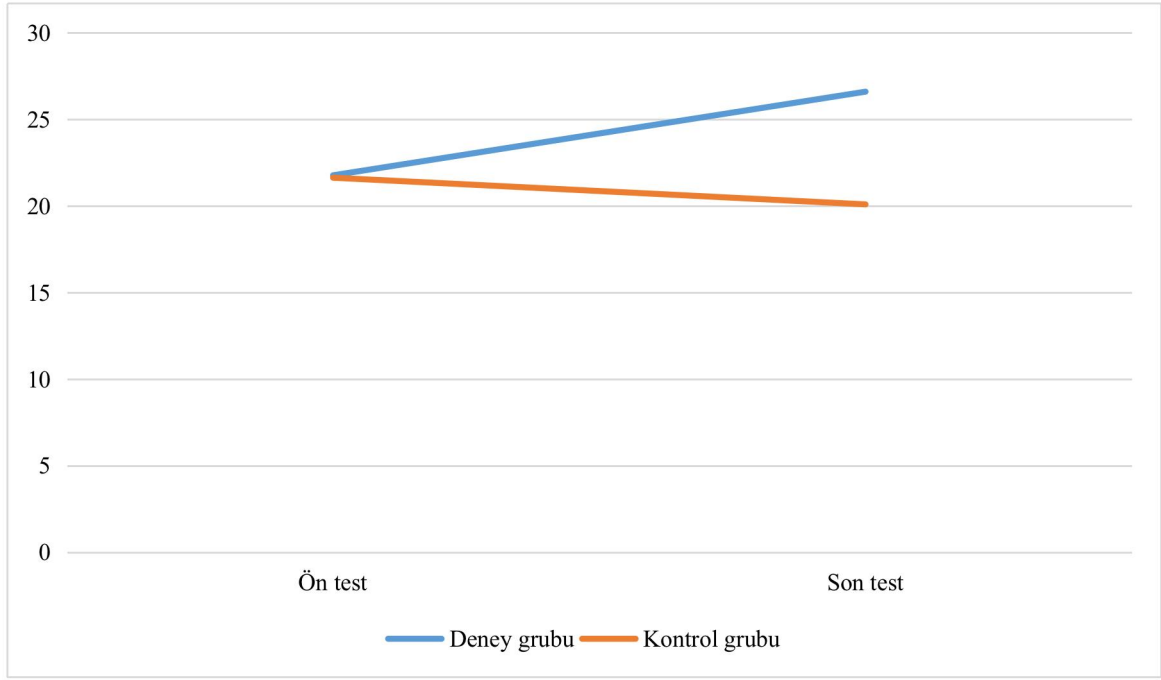
Girişimcilik becerileri ölçeğinden elde edilen veriler ölçek genelinde değerlendirildikten sonra alt boyutlar bağlamında değerlendirilmiştir. Girişimcilik becerileri ölçeğinin ilk alt boyutu olan yaratıcı düşünme alt boyutunun ön test ve son test puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgulara ise Tablo 16’da yer verilmiştir.

Tablo 16

Grupların Girişimcilik Becerileri Ölçeğinin Yaratıcı Düşünme Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	21.77±5.06	26.60±3.55	24.18±3.64	11.64	.001*	22.18
Kontrol	33	21.63±4.26	20.09±5.02	20.86±4.04			-7.11
Toplam	63	21.69±4.62	23.19±5.44	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=7.63; p=.008*		F=28.71; p=.000*			
*p<.05							

Tablo 16’da deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri ölçeğinin yaratıcı düşünme alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir (F=11.64; p=.001). Ayrıca, ölçeğin yaratıcı düşünme alt boyutu ön-son test toplam puan sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir (F=7.63; p=.008). Bu bulgulara ek olarak, Gruplar X Zamanlar Etkileşiminin “yaratıcı düşünme” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (F=28.71; p=.000). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin yaratıcı düşünme alt boyutu toplam puanları %711 düzeyinde azaldığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının ise %22.18 düzeyinde arttığı tespit edilmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin girişimcilik becerileri ölçeğinin yaratıcı düşünme alt boyutu toplam puanlarının değişimi Şekil 8’de gösterilmiştir.

Şekil 8. Grupların girişimcilik becerileri ölçeği yaratıcı düşünme alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 8 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ölçeğin yaratıcı düşünme alt boyutu toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği; kontrol grubundaki öğrencilerin ölçeğin yaratıcı düşünme alt boyutu toplam puanlarının ise azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

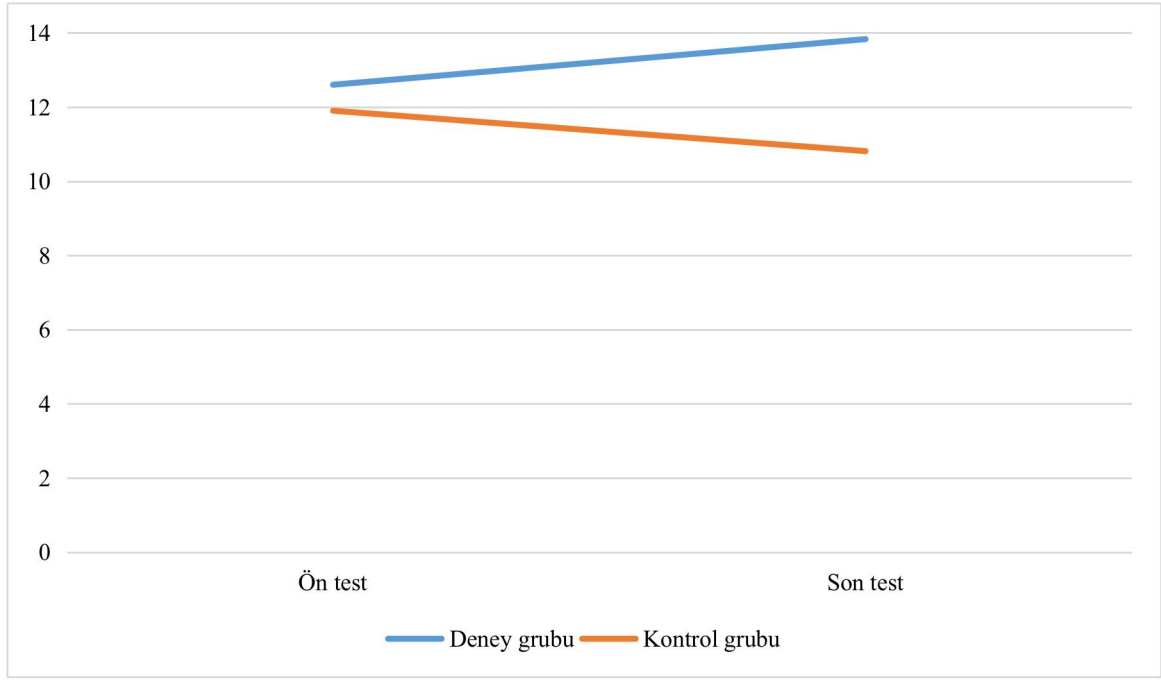
Girişimcilik becerileri ölçeğinin diğer bir alt boyutu olan azim alt boyutunun ön test ve son test puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgulara ise Tablo 17’de yer verilmiştir.

Tablo 17

Grupların Girişimcilik Becerileri Ölçeğinin Azim Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	12.60±2.09	13.83±1.26	13.21±1.44	11.57	.001*	9.76
Kontrol	33	11.90±2.54	10.81±3.46	11.36±2.64			-9.15
Toplam	63	12.23±2.35	12.25±3.04	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=.05; p=.825		F=13.21; p=.001*			
*p<.05							

Tablo 17’de deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin azim alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir (F=11.57; p=.001). Ancak, öğrencilerin ölçeğin azim alt boyutu ön-son test toplam puan sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir (F=.05; p=.825). Ayrıca, Gruplar X Zamanlar Etkileşiminin “azim” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (F=13.21; p=.001). Deneyisel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri ölçeğinin azim alt boyutu toplam puanları %9.15 düzeyinde azaldığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının %9.76 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin girişimcilik becerileri ölçeğinin azim alt boyutu toplam puanlarının değişimi Şekil 9’da gösterilmiştir.

Şekil 9. Grupların girişimcilik becerileri ölçeği azim alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 9 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ölçeğin azim alt boyutu toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği; kontrol grubundaki öğrencilerin ölçeğin azim alt boyutu toplam puanlarının ise azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

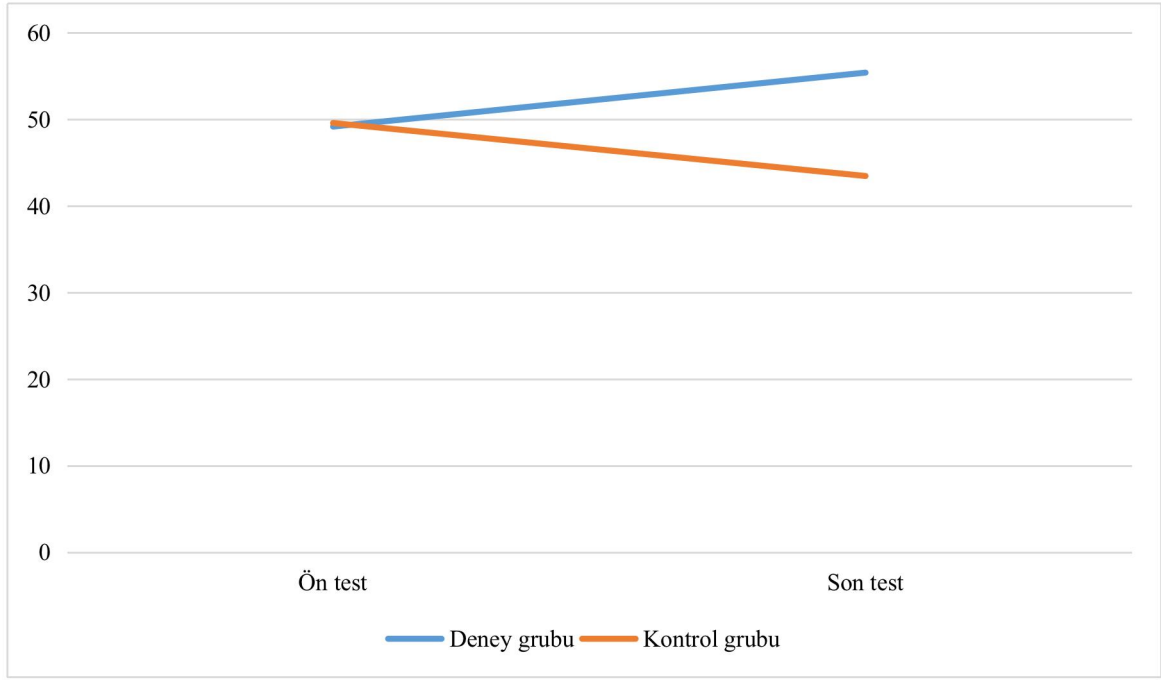
Girişimcilik becerileri ölçeğinin diğer bir alt boyutu olan profesyonellik alt boyutunun ön test ve son test puanlarına ilişkin tekrarlı ölçümlerde iki yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgular ise Tablo 18’de yer verilmiştir.

Tablo 18

Grupların Girişimcilik Becerileri Ölçeğinin Profesyonellik Alt Boyutunun Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	49.17±7.27	55.40±3.94	52.28±4.73	12.10	.001*	12.67
Kontrol	33	49.58±8.61	43.46±10.40	46.51±7.88			-12.34
Toplam	63	49.38±7.93	49.14±9.95	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=.00; p=.961		F=28.81; p=.000*			
*p<.05							

Tablo 18’de deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin ölçeğin profesyonellik alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir (F=12.10; p=.001). Ancak, ölçeğin profesyonellik alt boyutu ön-son test toplam puan sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir (F=.00; p=.961). Öte yandan, Gruplar X Zamanlar Etkileşiminin profesyonellik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir (F=28.81; p=.000). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubu öğrencilerinin girişimcilik becerileri ölçeğinin profesyonellik alt boyutu toplam puanları %12.34 düzeyinde azaldığı, deney grubu öğrencilerinin puanlarının ise %12.67 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin girişimcilik becerileri ölçeğinin profesyonellik alt boyutu toplam puanlarının değişimi Şekil 10’da gösterilmiştir.

Şekil 10. Grupların girişimcilik becerileri ölçeği profesyonellik alt boyutu ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 10 incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin ölçeğin profesyonellik alt boyutu toplam puanlarında bir artışın meydana geldiği; kontrol grubundaki öğrencilerin ölçeğin profesyonellik alt boyutu toplam puanlarının ise azaldığı tespit edilmiştir.

4.3. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular

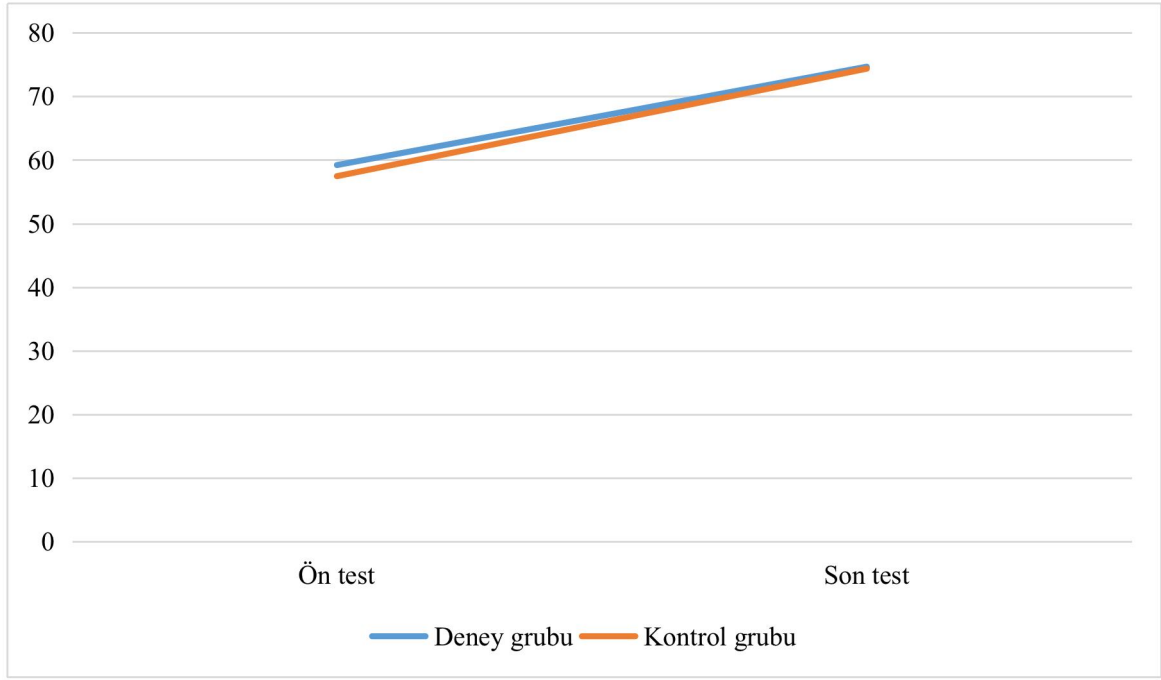
Araştırmanın “Sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının 5. sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi nedir?” şeklinde belirlenen üçüncü alt problemine ilişkin veriler akademik başarı testi ile toplanmıştır. Elde edilen bulgular ise Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19

Grupların Akademik Başarı Ön-Son Test Puanlarından Elde Edilen Bulgular

Gruplar & Zamanlar	N	Ön Test $\bar{X} \pm ss$	Son Test $\bar{X} \pm ss$	Toplam $\bar{X} \pm ss$	F	p	%Δ
Deney	30	59.20±18.95	74.67±16.15	66.93±16.28	.71	.401	26.13
Kontrol	33	57.45±22.00	69.21±16.36	63.33±17.41			20.46
Toplam	63	58,29±20.46	71.81±16.36	Gruplar X Zamanlar Etkileşimi			
		F=49.15; p=.000*		F=.91; p=.343			
*p<.05							

Tablo 19’da deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın oluşmadığı belirlenmiştir (F=.71; p=.401). Ancak, öğrencilerin akademik başarı testi ön-son test toplam puan sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılığın oluştuğu tespit edilmiştir (F=49.15; p=.000). Bu bulgulara ek olarak, Gruplar X Zamanlar Etkileşiminin istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir (F=.91; p=.343). Deneysel müdahale sonrasında kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı puanları %20.46 düzeyinde, deney grubundaki öğrencilerin puanlarının da %26.13 düzeyinde arttığı belirlenmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin akademik başarı puanlarının değişimi Şekil 11’de gösterilmiştir.

Şekil 11. Grupların akademik başarı testi ön-son test toplam puanlarının karşılaştırılması

Şekil 11 incelendiğinde hem deney grubundaki hem de kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarı puanlarında bir artışın olduğu; ancak bu artışın deney grubunda kontrol grubuna göre daha fazla gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve tartışma

Sosyal bilgiler dersinin üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanında kullanılan web 2.0 araçlarının beşinci sınıf öğrencilerinin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerine, girişimciliklerine ve akademik başarılarına etkisinin araştırıldığı bu çalışmada elde edilen sonuçlar üç alt probleme ilişkin ayrı ayrı sunulmuş olup alanyazında yer alan ortaokul öğrencileri ile sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan araştırmalar çerçevesinde tartışma yapılmıştır.

5.1.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Bu bölümde araştırmanın birinci alt probleme ilişkin deney ve kontrol grubundan elde edilen sonuçlar sunulmuştur.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yuen ve arkadaşlarına (2010) göre kariyer ve yetenek gelişimi kavramı, belirli bir kariyerde çalışmak için gerekli olan belirli uzmanlık becerilerinin (yeteneklerinin) hazırlanmasına katkı sağlanarak gençlerin yeteneklerini güçlendirmelerine ve optimum şekilde kullanmalarına hizmet etmeye yönelik olumlu bir yaklaşımı ifade etmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuç bağlamında sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin yeteneklerinin güçlendirmesine katkı sağlandığı ve optimum şekilde kullanmalarına hizmet edildiği görülmüştür. Böylece derslerde kullanılan web 2.0 araçları ile öğrencilerin gelecek kariyerlerini keşfetmeleri açısından kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerinin geliştirilmesi sağlanabilir. Öte yandan sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterlik puanlarındaki artışın anlamlı olmayan

çok düşük bir düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programında ve kazanımlarda kariyer bilincine yer verilse de derslerde kariyer bilinci geliştirecek etkinliklerin yapılmaması bireylerin öğrencilerin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerinin olumsuz yönde etkilenebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin yetenek gelişimlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Gagne (2003), yetenek gelişimini, doğuştan gelen becerilerin meslekler için uygun ve gerekli yeteneklere dönüştürüldüğü dinamik bir süreklilik olarak tanımlamıştır. Bu araştırmada da öğrenme-öğretme sürecinde bireylerin web 2.0 araçları ile ilgi meslekler hakkında bilgi kazanmaları, girişimcilik becerileri kazanmaları yetenek gelişimlerinin de doğrudan olumlu yönde etkilendiği düşünülmektedir. Öte yandan sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin yetenek gelişimlerinin ise olumsuz yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin yetenek gelişimlerine olumlu katkı sağladığı ve derslerde etkin olarak kullanılması gerektiği söylenebilir.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin çalışma tutumları ve iş değerlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin de çalışma tutumları ve iş değerlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin gelecek kariyerlerine erken yaşlarda karar vermeleri ve olumlu çalışma tutumları ve iş değerlerine sahip olmaları mesleklerinde başarılı olmalarını sağlayacaktır. Alanyazında da benzer olarak günlük rutinlerinde ve iş yeri ile ilgili çalışmalarında olumlu çalışma alışkanlıklarına sahip kişilerin daha başarılı olacağı vurgulanmıştır (Lapan, 2004; Yuen ve diğerleri, 2010). Arslan (2016) tarafından yapılan çalışmada bireylerin meslekleri tanımaları, meslek seçiminde sorun yaşamamaları, bireylerin kendi özelliklerini, mesleki ilgi ve yeteneklerini tanımaları, ileriki yaşantılarında meslekten sıkılmamaları, olumlu tutum geliştirmeleri açısından kariyer bilinci geliştirme becerileri üzerinde durulması gerektiği ifade edilmiştir. Yapılan bu araştırma ile bireylerin gelecek kariyer bilinçlerinin geliştirilmesi, bireylerin çalışma tutumları ve iş değerlerine katkı sağlamak amacıyla sosyal bilgiler derslerinde yer alan kariyer konularında web 2.0 teknolojisinden yararlanılması gerektiği sonucu ortaya

çıkmiştir. Bu teknoloji ile ders ortamında yapılacak etkinlikler sayesinde bireylerin kariyerlerine ilişkin keşiflerde bulunabilecekleri düşünülmektedir.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanımının öğrencilerin kariyer keşiflerinin olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin de kariyer keşiflerinin olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazındaki araştırmalarda öğretmenler, kariyer bilincinin öğrencilere verimli bir şekilde kazandırılmadığı, sosyal bilgiler dersi müfredatının yoğun içeriğinde ve yetersiz ders süresinden kaynaklı kariyer bilinci ile ilgili konuları aktaramadıklarını belirtmişlerdir (Çelik, 2019; Gezer, 2015). Dolayısıyla da öğrencilerin kariyer bilincini özümseyemediklerini belirtmişlerdir. Yapılan bu çalışma sonucunda, bireylerin kariyer keşiflerini yapmaları, onlarda kariyer bilinci oluşturma en kolay yollarından biri olarak derslerde web 2.0 araçlarının kullanılmasının olduğu görülmüştür. Can ve Taylı (2014) tarafından yapılan çalışmada sınıf düzeyinin, sosyoekonomik düzeyin, anne babanın eğitim düzeyinin ve akademik başarının yükselmesi kariyer gelişim düzeyini artırmaktadır.

5.1.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt probleme ilişkin deney ve kontrol grubundan elde edilen sonuçlar sunulmuştur.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanıldığı öğrencilerin girişimcilik becerilerinin olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Avcı Daş, Ezberci Çevik ve Büyük (2022) tarafından yapılan araştırmada ortaokul sekizinci sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeylerinin cinsiyet ve baba eğitim düzeyi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği; anne eğitim düzeyi ve gelecekteki kariyer planlaması değişkenleri bakımından anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Eroğlu (2019) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin sosyoekonomik düzeye, kardeş sayısına, anne ve babanın eğitim durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sontay ve Karamustafaoğlu (2023) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin girişimcilik becerilerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermediği; sınıf değişkenine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Çalışır (2019) tarafından

yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin girişimcilik yeterlik düzeyleri öğrencilerin cinsiyetleri bakımından girişimcilik yeterliklerinin anlamlı farklılık gösterdiği; anne ve baba eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Şentürk (2021) tarafından yapılan araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin birçoğu, öğrencilere girişimcilik becerisi kazandırmada alan gezisi etkinliğinin ve drama tekniğinin etkili olduğu ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullanması gerektiği noktasında öneride bulunmuşlardır. Tarhan (2018) tarafından yapılan araştırmada ise sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisinin kazandırılmasında girişimciliğe ilişkin etkinliklerin etkili bir yöntem olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bayram (2021) tarafından yapılan araştırmada da katılımcıların probleme dayalı öğrenmeyi öğrencilerin girişimcilik düzeyine katkı sağladığını ifade ettikleri görölmüştür. Alanyazındaki, derslerde yapılan okul içi ve okul dışı etkinliklerin öğrencilerin girişimcilik düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonuçları yapılan bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Öte yandan araştırmada sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütölen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimcilik becerilerinin ise olumsuz yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar kapsamında, sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının öğrencilerin girişimcilik becerilerini ve yeterliklerini olumlu düzeyde etkilediği söylenebilir.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının öğrencilerin yaratıcı düşünmelerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma sonucuna benzer olarak Holcomb ve Beal (2010) tarafından yapılan araştırmada web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler eğitiminde kullanımının öğrencilerin dersteki yaratıcılıklarına olumlu katkı sağladığı belirlenmiştir. Alanyazında yaratıcılığın doğuştan gelse de geliştirilebileceği de vurgulanmaktadır (Demirel, 2001; Iredale ve Motsa, 2002). Yenilikçi ve yaratıcı fikirlerin üretilmesi ise girişimciliğin alt becerilerinde yer almaktadır (Ofsted Better Education and Care, 2005). Gömleksiz ve Kan'a (2009) göre yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesi bireyin bilim ve teknolojiadaki değişime adapte olabilmesi açısından önemli görölmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde kullanılan görsel materyallerin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini arttırdığı (Emir, 2005) göz önünde bulundurulduğunda, yapılan çalışmada sosyal bilgiler dersinde web 2.0 teknolojisinin kullanılmasının öğrencilerin yaratıcı düşünmelerini geliştireceği ve aynı zamanda değişen teknolojiye ayak uydurabilecekleri sonucu elde edilmektedir. Araştırmada sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütölen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin yaratıcı

düşünmelerinin ise olumsuz yönde etkilendiği elde edilen diğer bir sonuçtur. Bu bağlamda da çağdaş teknolojik materyal eksikliğinin öğrencilerin yaratıcı düşünmelerini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanıldığı deney grubu öğrencilerinin girişimciliklerindeki azmi olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Şentürk (2023) tarafından yapılan ve girişimcilik becerisi kazandırma sürecini etkileyen bazı değişkenlere ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği çalışmada, katılımcıların %11.11'inin girişimcilik becerisi kazandırmada sosyal bilgiler dersinde anlatılması gereken önemli kavramlardan biri olarak “azim”den bahsettiği görülmektedir. Öte yandan sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimciliklerindeki azmin olumsuz yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda güncel müfredata uygun olarak yürütülen sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin çok fazla azim göstermedikleri düşünülmektedir.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanıldığı deney grubu öğrencileri girişimciliklerindeki profesyonelliğin olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bireyler yaptığı işlerde profesyonel olduklarında daha iyi bir girişimci olmaktadır. Dolayısıyla sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanılması ile öğrenciler süreç içinde yaptığı birçok etkinlik ile profesyonellik yönlerini geliştirebildiği düşünülmektedir. Öte yandan sosyal bilgiler dersinde güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubunda yer alan öğrencilerin girişimciliklerindeki profesyonelliğin olumsuz yönde etkilendiği sonucu da bunu destekler niteliktedir. Çünkü sosyal bilgiler dersinin güncel müfredata göre yürütüldüğünde öğrencilerin profesyonellikleri ortaya çıkmamaktadır.

5.1.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Bu bölümde araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin deney ve kontrol grubundan elde edilen sonuçlar sunulmuştur.

Araştırmada beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde web 2.0 araçlarının kullanıldığı deney grubu öğrencileri ile güncel öğretim programı ve etkinlikleri ile dersleri yürütülen kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı

farklılığın oluşmadığı; ancak deney grubu öğrencilerinin akademik başarı puanlarında artışın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında bu sonuçla paralellik gösteren sonuçlar yer almaktadır. Almalı (2020) tarafından yapılan araştırmada web 2.0 teknolojisi uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Yine Holcomb ve Beal (2010) tarafından yapılan araştırmada web 2.0 araçlarının sosyal bilgiler eğitiminde kullanımının öğrencilerin derse yönelik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucu dikkat çekmektedir. Öztürk (2022) tarafından yapılan araştırmada ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler konularının öğretiminde web 2.0 araçları kullanılması sonrasında üstbilişsel farkındalık düzeylerinin arttığı ve öğrencilerin üstbilişsel farkındalık düzeylerinin ön test ve son testte akademik başarılarına göre de farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz (2022) tarafından yapılan araştırma sonucunda web 2.0 araçları ile derslerin işlendiği deney grubunun mevcut programa göre derslerini işleyen kontrol grubuna göre başarı düzeyleri açısından deney grubu lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Sevigen (2022) tarafından yapılan araştırmada da web 2.0 araçları kullanılarak gerçekleştirilen öğretimin, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ocak (2022) tarafından yapılan araştırmada 7. sınıf sosyal bilgiler dersinin web 2.0 araçlarıyla hazırlanan animasyonlar ile işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar ile alanyazındaki çalışmalardan elde edilen sonuçlar ile bütünleştirildiğinde web 2.0 araçların ortaokul düzeyindeki öğrencilerin akademik başarılarını artırmada etkili olduğu söylenebilir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın sonuçları bağlamında öğretmenlere yönelik, sosyal bilgiler öğretmeni yetiştiren kurumlara yönelik ve araştırmacılara yönelik olmak üzere üç başlık altında öneriler sunulmuştur.

5.2.1. Öğretmenlere yönelik öneriler

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde web 2.0 araçlarından yararlanması önerilmektedir. Bu araştırmada deneysel işlem sosyal bilgiler dersinde “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanında, beşinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bu araştırmadaki gibi uygulamaları farklı sınıf düzeylerinde yürütmeleri önerilmektedir. Ayrıca derslerini farklı öğrenme alanlarındaki kazanımlar çerçevesinde, öğrencilerin girişimcilik becerilerini, kariyer bilinçlerini ve akademik başarılarını arttıracak şekilde planlaması gerektiği düşünülmektedir. Bu süreçte ise öğretmenler tarafından öğrencilerin derse aktif katılımlarının sağlanması ve bu süreçte web 2.0 teknolojilerinin öğrenciler tarafından kullanılması sağlanmalıdır. Öğretmenler, öğrencilerin girişimcilik becerilerini, kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerini olumlu yönde etkileyen, aynı zamanda içerisine web 2.0 araçlarının entegre edildiği proje ödevleri tasarımları önerilmektedir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerine web 2.0 araçlarını derslerine entegre edebilme yeterliliğinin kazandırılması amacıyla hizmet içi eğitimlerin verilmesi önerilmektedir.

Bu araştırmada bilgi ve kavrama düzeyinde sorular içeren akademik başarı testi geliştirilmiştir. Ancak bilgi ve kavrama düzeyinden çok analiz, sentez ve değerlendirme yapılabilen etkinlikler tasarlanarak web 2.0 araçlarının akademik başarıya katkısı sağlanabilir. Bu bağlamda öğretmenlere analiz, sentez ve değerlendirmeye dönük etkinlikler tasarımları önerilmektedir. Ayrıca öğretmenlerin değerlendirme aşamasında öğrencilerin kazanımlara ne düzeyde ulaştıklarını belirleyebilmek amacıyla da web 2.0 araçlarını kullanmaları önerilmektedir.

5.2.2. Sosyal bilgiler öğretmeni yetiştiren kurumlara yönelik

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar bağlamında web 2.0 teknolojisine hâkim olan, teknolojik pedagojik alan bilgisi bakımında donanımlı öğretmenlerin yetiştirilmesi önerilmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik stajlarında benzer etkinlikler tasarlanmanın öğretilmesi amacıyla akademisyenler tarafından gerekli eğitimlerin verilmesi önerilmektedir. Öğretmen adaylarına derslerinde web 2.0 araçlarını, girişimciliği ve kariyer bilincini etkinliklerine katabilecekleri ders planları yaptırılması önerilmektedir.

5.2.3. Araştırmacılara yönelik neriler

Tarhan ve Gülmez (2021) tarafından özellikle Japonya’da girişimcilik becerisinin geliştirilmesinde projelerin oldukça fazla kullanıldığı, eğitim-ğretim sürecinde girişimcilik becerilerinin kazandırılması amacıyla uygulanan bu projelerin proje tabanlı öğrenme yaklaşımı çerçevesinde değerlendirilmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Bu araştırmadan da elde edilen sonuçlar bağlamında araştırmacılara öğrencilerin girişimcilik becerilerinin ve kariyer bilinçlerinin geliştirilmesine yönelik web 2.0 teknolojisinin entegre edildiği projelerin yürütülmesi önerilmektedir. Araştırmacılara sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisi ve kariyer bilinci ile ilgili farklı çalışmaların uzun süreli yürütülmesi önerilmektedir. Ayrıca yapılan bu çalışma nicel yöntemlere göre tasarlanmış olup benzer çalışmalara derinlemesine araştırma yapılması amacıyla nitel boyutun da eklenip karma yöntem araştırmalarının yürütülmesi önerilmektedir. Araştırmacılara bu araştırmanın benzerinin farklı disiplinlerde de yürütülmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Ackerman, P. L. (1997). Personality, self-concept, interests, and intelligence: which concept doesn't fit? *Journal of Personality*, 65(2), 171-205. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1997.tb00952.x>
- Ajjan, H. ve Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71-80. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2008.05.002>
- Akçay, A. ve Yaşar, H. (2022). Web 2.0. Kırkıncı ve diğerleri (Yay. haz.), *Web 2.0 araçları ile Türkçe öğretimi* (ss. 1-12). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akdemir, A. (2009). *İşletmeciliğin temel bilgileri: mevzuata, girişimcilğe, uygulamaya, global krize duyarlı*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Akpınar, S. (2011). *Girişimciliğin temel kavramları*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Aktın, K. (2017). 6. sınıf kız çocuklarında kariyer bilinci üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1619-1634. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/30766/332533>
- Almalı, H. (2020). *Sosyal bilgiler eğitiminde coğrafya konularının web 2.0 teknolojileri kullanılarak öğretiminin öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 629402).
- Alp, Y. ve Kaleci, D. (2018). YouTube sitesindeki videoların eğitim materyali olarak kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *International Journal of Active Learning*, 3(1), 57-68. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijal/issue/35833/373837>
- Altun, M. (2018). *Sosyal bilgiler eğitiminde bilgi teknolojileri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Alsuwaidi, S. A. (2012). *Examining Middle School Students Awareness of Their Career Paths*. (Dissertation Thesis). The Pennsylvania State University. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/openview/a74f705ce0b57cb248806cde4c508361/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750>
- An, Y. J. ve Williams, K. (2010). Teaching with web 2.0 technologies: Benefits, barriers and lessons learned. *International Journal of Instructional Technology and Distance*

Learning, 7(3), 41-48. Erişim adresi:
http://www.itdl.org/Journal/Mar_10/Mar_10.pdf#page=45

Andrews, B. D. (2017). Success by failure. *About Campus*, 22(4), 13-19.
<https://doi.org/10.1002/abc.212>

Animoto (26.06.2023). <https://animoto.com/>

Arslan, M. (2016). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi müfredatında yer alan girişimcilik ve kariyer bilinci geliştirme becerilerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 451429).

Arslan, S. ve Şendurur, P. (2017). Eğitimde teknoloji entegrasyonunu etkileyen faktörlerdeki değişim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 25-50. <https://doi.org/10.21764/efd.21927>

Aslanargun, E., Bozkurt, S. ve Sarioğlu, S. (2016). Sosyo ekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(27/3), 201-234. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/en/pub/usaksosbil/issue/24734/261548>

Aşıksöy, G. (2018). ELT students' attitudes and awareness towards the use of Web 2.0 technologies for language learning. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 14(2), 240-251. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/650555>

Aşkın, A., Nehir, S. ve Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel süreçte girişimcilik kavramı ve gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 55-72. Erişim adresi:
http://acikerisim.comu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12428/371/aydin_aski_n_makale.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Auger, R. W., Blackhurst, A. ve Herting Wahl, K. (2005). The development of elementary-aged children's career aspirations and expectations. *Professional School Counseling*, 8(4), 322-329. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/stable/42732626>

Avcı Daş, S., Ezberci Çevik, E. ve Büyük, U. (2022). 8. sınıf öğrencilerinin girişimcilik beceri düzeylerinin incelenmesi. *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities*, 7(21), 134-147. <https://doi.org/10.46872/pj.589>

- Aydın, B. (2003). Bilgi toplumu oluşumunda bireylerin yetiştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(14), 183-190. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/114809>
- Bacq, S. ve Alt, E. (2018). Feeling capable and valued: A prosocial perspective on the link between empathy and social entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 33(3), 333-350. <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2018.01.004>
- Balçın, K. ve Çalışkan, H. (2021). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan web 2.0 araçlarının ortaokul öğrencilerinin çevresel duyarlılıklarına etkisi. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 3(2), 128-141. <https://doi.org/10.47157/jietp.975275>
- Balkıs, M. ve Duru, E. (2010). Akademik erteleme eğilimi, akademik başarı ilişkisinde genel ve performans benlik saygısının rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 159-170. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11116/132938>
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 248-287. Erişim adresi: <https://www.normfriesen.info/files/Bandura1991.pdf>
- Bassiri, D. (2014). Research study: Forgotten middle. *ACT Policy Brief*. Erişim adresi: [http://www.act.org/research/policymakers/reports/Forgotten Middle.html](http://www.act.org/research/policymakers/reports/Forgotten%20Middle.html)
- Basu, A. ve Virick, M. (2008). Assessing entrepreneurial intentions amongst students: a comparative study. In *12th Annual Meeting of the National Collegiate Inventors and Innovators Alliance*, Dallas, USA.
- Başar, M. (2013). Girişimcilik ve girişimcilik süreçleri. Y. Ürper (Ed.), *Girişimcilik* (ss. 2-19). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Bayraktaroğlu, S. (2003). *İnsan kaynakları yönetimi*. Sakarya Kitabevi.
- Bayram, H. (2021). 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin girişimcilik düzeyine etkisi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 705133).
- Berson, M. J. (2000). The Caribbean online: Exploration through internet resources. *Social Education*, 64(2), 101–104. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ625631>

- Berson, M. J. ve Balyta, P. (2004). Technological thinking and practice in the social studies. *Journal of Computing in Teacher Education*, 20(4), 141-150. <https://doi.org/10.1080/10402454.2004.10784498>
- Berson, M. J. ve Berson, I. R. (1999). Coming to terms with mother nature: using the web to educate children about natural disasters. *Social Studies and the Young Learner*, 12(1), 19–21. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ627247>
- Bozgeyikli, H., Bacanlı, F. ve Doğan, H. (2009). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin mesleki karar verme yetkinliklerinin yordayıcılarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 125-136. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1724265>
- Bozkurt, A. (2013, Ocak). *Açık ve uzaktan öğretim: Web 2.0 ve sosyal ağların etkileri*. XV. Akademik Bilişim Konferansı. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Bransford, J. D., Brown A. L. ve Cocking R. R. (1999). *How people learn: Brain, mind, experience, and school* National Academy Press: Washington, D.C. Erişim adresi: <http://www.csun.edu/~SB4310/How%20People%20Learn.pdf>
- Bryant, T. (2006). Social software in academia. *Educause Quarterly*, 29(2), 61-64. Erişim adresi: https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/32183905/SocialSoftwareInAcademia-libre.pdf?1392496005=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DSocial_Software_in_Academia.pdf&Expires=1693095328&Signature=gBVEzD3NdvmzmbcyZYg-0jV--K7DR42qC130F~rkU1d2UOXccmgy0~L2ljwg4sc7Qm8QCjcyf-RFrr-KhLNDTME2iry8V76HvTA5D3ru5kCtV~6qnKjL~DOOG~-fzPbkCRksk-kYZf-xaK1IfWMEG54SPKknoKb4Ti0zQJvSYp85UxZwG0glat1-LKv49MIRT7Gi5l2chDmpFtUgqq24cJe7nzcE87288xK7ml7s7urYlwZxgjmA4UzETB-QCsLPq8~c4~Hb2lceotU1YYt-G86lM2NfVaa28Bmq4cGfiTbadevDGaFm2eCxbzvu5S25poJXz3HJZ1of7Nxfq23xA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA
- Büyüköztürk, Ş . (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

- Can Yaşar, M., İnal, G., Uyanık, Ö. ve Kandır, A. (2012). Using technology in preschool education. *US-China Educational Review*, 44, 375-383. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED533574.pdf>
- Can, A. ve Taylı, A. (2014). Ortaokul öğrencilerinin kariyer gelişimlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 321-346. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/16810>
- Canva (23.06.2023). <https://www.canva.com/>
- Cheung, C. (2008). Entrepreneurship education in Hong Kong's secondary curriculum: Possibilities and limitations. *Education+Training*, 50(6), 500-515. <https://doi.org/10.1108/00400910810901827>
- Chiou, Y. (2011). *Perceived usefulness, perceive ease of use, computer attitude, and using experience of web 2.0 applications as predictors of intent to use web 2.0 by pre-service teachers for teaching* (Unpublished Doctoral Dissertation). Ohio University, Ohio.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Çev. A. Alpay). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Connell, C. (2011). Career development: An examination of challenges for the african-american male. *InSight: Rivier Academic Journal*, 7(2), 1-6. Erişim adresi: <https://www2.rivier.edu/journal/ROAJ-Fall-2011/J568-Connell-Career-Development.pdf>
- Creed, P. A., Patton, W. ve Prideaux, L. A. (2007). Predicting change over time in career planning and career exploration for high school students. *Journal of Adolescence*, 30, 377-392. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2006.04.003>
- Çağıltay, K., Çakıroğlu, J., Çağıltay, N. ve Çakıroğlu, E. (2001). Öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 19-28. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87974>
- Çakıroğlu, Ü., Gökoğlu, S., ve Çebi, A. (2015). Öğretmenlerin teknoloji entegrasyonlarına yönelik temel göstergeler: bir ölçek geliştirme çalışması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3), 507-522. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/312824>

- Çalışır, R. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik yeterlikleri*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 607759).
- Çelik, E. (2019). *Sosyal bilgiler programında yer alan girişimcilik ve kariyer bilinci kazanımlarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 585521).
- Çelik, T. (2020a). Web 2.0 araçları kullanımı yetkinliği ölçeği geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 449-478. <https://doi.org/10.9779.pauefd.700181>
- Çelik, T. (2020b). Perceptions of social studies teacher candidates regarding the process of integrating web 2.0 technologies into their fields. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 21(2), 875-915. <https://doi.org/10.29299/kefad.XXXX>
- Çoban, A. E. (2005). Lise son sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeylerinin yordayıcı bazı değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 39-54. Erişim adresi: <https://pdf.trdizin.gov.tr/pdf/NGtQK0daeVdVbDNKAlFtRER6NUtQa1BISDNRQkpZeGljc3Zjc1ZmbFJxQzkW0R5aFNReUhjUDhpVnpBeFRXS1M4UW4rd2Y2cHI2WStTQXFhY0poZlIDU3hPQIVlQk1JNmF4NjJncnhFTnB5UXIzUUdDSXlZeFBEC0E3RTZ1Z0p1RWVQMHA vVnJsb0gx bks2Q0g5OG4wSDV2cWNnOVF3TVhWRHI0UnFtTytLTxU2bmU4SFk1NitSWXNCcUVBLzVUbl dEUjhZS2VJbHZjVklmU0RURXZGTHcvQ3JmeEpEL0dJUzJJaE9saHNCMko2djA1VnNGU2dDMVdtbXZiWEErL2h5TDdhclZ5UnVHUKZRPT0>
- Çoban, A. ve İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 194-213. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/19606>
- Dacin, P. A., Dacin, M. T. ve Matear, M. (2010). Social entrepreneurship: Why we don't need a new theory and how we move forward from here. *The Academy of Management Perspectives*, 24(3), 37-57. <https://doi.org/10.5465/amp.24.3.37>
- Dawson, B. ve Trapp, R. G. (2001). *Probability & related topics for making inferences about data. Basic & Clinical Biostatistic*. Lange medical Books/McGraw-Hill Medical Publishing Division, 69-72.

- Demirel, Ö. (2001). Öğretimde yenilikler. *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. (Edt. Mehmet Gültekin). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık-öğretim Fakültesi Yayınları.
- Demirkaya Gedik, H. (2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar*. (Doktora Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 226928).
- Deniz, S. (2001). Bireyin meslek seçimini etkileyen kaynaklar: Yeni teknolojilerden internet. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 6, 36-44. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/217395>
- Deveci, H. (2015). *Çocuklara girişimcilik kazandırmada sosyal bilgilerin rolü: bir araştırma örneği*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Deveci, İ. ve Çepni, S. (2014). Fen bilimleri öğretmen eğitiminde girişimcilik. *Journal of Turkish Science Education*, 11(2), 161-188. <https://doi.org/10.12973/tused.10114a>
- Dier, H. N. (2000). Special issue introduction: Career and life planning key feature within comprehensive guidance program. *Journal of Career Development*, 27(2), 73-80. <https://doi.org/10.1177/089484530002700201>
- Durusoy, O. (2011). *Öğretmen yetiştirmede web 2.0 ve dijital video teknolojilerinin kullanılarak öğretmenlik öz-yeterliğinin geliştirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 299317).
- Emaze (26.06.2023). <https://www.emaze.com/education/>
- Emir, S. (2005, Eylül). *Sosyal bilgiler öğretiminde görsel materyallerin erişiye, tutuma ve yara-tıcı düşünmeye etkisi*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Epçaçan, C. ve Paçalı, İ. (2022). Yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında web 2.0'ın rolü ve önemi. Kırkılıç ve diğerleri (Yay. haz.), *Web 2.0 araçları ile Türkçe öğretimi* (ss. 13-19). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erdoğan, M. Y. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95-106. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/esosder/issue/6131/82229>
- Eroğlu, S. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin ve sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisi kazandırılmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin*

belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 587859).

- Erturgut, R. (2008). İnternet temelli uzaktan eğitimin örgütsel, sosyal, pedagojik ve teknolojik bileşenleri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2) 79-85. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/75244>
- Eurydice. (2016). *Entrepreneurship education at school in europe*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 36.
- Exarchou, E., Klonari, A., ve Lambrinos, N. (2015). Using a Social Web 2.0 tool in geography and environmental research project: A content analysis of Greek high school students' learning exchanges. *Review of International Geographical Education Online*, 5(1), 42-55. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/590049>
- Fayolle, A. ve Gailly, B. (2015). The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial attitudes and intention: Hysteresis and persistence. *Journal of Small Business Management*, 53(1), 75-93. <https://doi.org/10.1111/jsbm.12065>
- Fayolle, A. ve Liñán, F. (2014). The future of research on entrepreneurial intentions. *Journal of Business Research*, 67(5), 663-666. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.11.024>
- Franklin, T. ve van Harmelen, M. (2007). *Web 2.0 for content for learning and teaching in higher education*. Erişim adresi: <http://ie-repository.jisc.ac.uk/148/1/web2-content-learning-andteaching.pdf>
- Fu, J. S. (2013). Complexity of ICT in education: A critical literature review and its implications. *International Journal of education and Development using ICT*, 9(1), 112-125. Erişim adresi: <https://www.learntechlib.org/p/111900/>
- Gagné, F. (2003). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. In N. Colangelo & G.A. Davis (Eds.) *Handbook of gifted education* (ss. 229–37). Boston: Pearson.
- Gedik, H. D. (2008). *Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konular*. Erişim adresi: <https://dspace.gazi.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12602/176719/Guncelkonular.pdf?sequence=1>

- George, D. ve Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. Boston: Allyn & Bacon, USA.
- Gezer, U. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde kariyer bilinci geliştirme: öğretmen görüş ve uygulamaları*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 407791).
- Gibb, A. A. (2002). In pursuit of a new 'enterprise' and 'entrepreneurship' paradigm for learning: Creative destruction, new values, new ways of doing things and new combinations of knowledge. *International Journal of Management Reviews*, 4(3), 233-269. <https://doi.org/10.1111/1468-2370.00086>
- Gillies, R. M., McMahon, M. L. ve Carroll, J. (1998). Evaluating a career education intervention in the upper elementary school. *Journal of Career Development*, 24(4), 267-287. <https://doi.org/10.1177/089484539802400401>
- Gottfredson, L. S. (2002). *Gottfredson's theory of circumscription, compromise and selfcreation*. D. Brown & Associates (Eds.). In Career choice and development (pp.101-106). Bensenville: Scholastic Testing Service.
- Gömleksiz, M. N. ve Kan, A. Ü. (2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin belirlenmesi (Diyarbakır İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 39-49. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/fudad/issue/47181/594083>
- Gönülcü, K. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde öğrencilere mini şirketler kurmaları yoluyla girişimcilik becerisinin kazandırılması: bir eylem araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 588171).
- Guerrero, M., Urbano, D., Fayolle, A., Klofsten, M. ve Mian, S. (2016). Entrepreneurial universities: Emerging models in the new social and economic landscape. *Small Business Economics*, 47(3), 551-563. <https://doi.org/10.1007/s11187-016-9755-4>
- Gupta, V. K., Turban, D. B., Wasti, S. A. ve Sikdar, A. (2016). The role of gender stereotypes in perceptions of entrepreneurs and intentions to become an entrepreneur. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 40(2), 397-417. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2009.00296.x>

- Gülsoy, V. G. B., Taylan, B. D., ve Yakin, İ. (2014). Students' internet and web 2.0 use: a case of burdur's middle schools. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences*, 1, 435-440. Erişim adresi: <http://www.epess.net/en/download/article-file/333261>
- Gündüz, Ş. (2020). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar ve eğitsel teknolojiler*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Gündüzalp, C. (2021). Web 2.0 araçları ile zenginleştirilmiş çevrim içi öğrenmenin öğrencilerin üst bilişsel ve yaratıcı düşünme becerilerine etkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(3), 1158-1177. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1994896>
- Gündüzalp, C. (2022). Web 2.0 teknolojileri ve eğitim. (Ed.: S. Karabatak), *Eğitim & Bilim-2022*. İstanbul: Efe Akademi Yayınları.
- Hamamcı, Z. (2013). Kariyer eğitim programları. B. Yeşilyaprak (Ed.), *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı: Kuramdan Uygulamaya* (ss.362-405). Ankara: Pegem Akademi.
- Hassi, A. (2016). Effectiveness of early entrepreneurship education at the primary school level: Evidence from a field research in Morocco. *Citizenship, Social and Economics Education*, 15(2), 83-103. <https://doi.org/10.1177/20471734166504>
- Hatten, T. S. (2015). *Small business management: Entrepreneurship and beyond*. Cengage Learning.
- Hiscrich, D. R. ve Peters, M. P. (2002). *Entrepreneurship*. USA: Mc. Graw-HillIrwin.
- Hocanın, F. T. ve Iscioglu, E. (2014). Use of mobiletablets inthe learning environment: Perspective of the computer teacher candidates. *Journal of Educational & Instructional Studies in the World*, 4(2), 13-17. Erişim adresi: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=07729e81933f6fa20bb72555025a4d325ad312c8>
- Holcomb, L. B., ve Beal, C. M. (2010). Capitalizing on Web 2.0 in the social studies context. *TechTrends*, 54(4), 28-33. <https://doi.org/10.1007/s11528-010-0417-0>
- Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası*

- İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634. Erişim adresi: <https://core.ac.uk/download/pdf/268072336.pdf>
- Hung, H. ve Yuen, S. (2010). Educational use of social networking technology in higher education. *Teaching in Higher Education*, 15(6), 703-714. <https://doi.org/10.1080/13562517.2010.507307>
- Hurlburt, S. (2008). Defining tools for a new learning space: Writing and reading class blogs. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 4(2),182-189. Erişim adresi: <https://jolt.merlot.org/vol4no2/hurlburt0608.pdf>
- Iredale, N. ve Motsa, A. (2002). Developing enterprising behavior. *Enterprise Impact News*, 14, 1-4.
- Isik, O. ve Dogan, I. (2018). Effects of bilateral or unilateral lower body resistance exercises on markers of skeletal muscle damage. *Biomedical Journal*, 41(6), 364-368. <https://doi.org/10.1016/j.bj.2018.10.003>
- Johansen, V. ve Schanke, T. (2013). Entrepreneurship education in secondary education and training. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 57(4), 357-368. <https://doi.org/10.1080/00313831.2012.656280>
- Johansen, V. ve Schanke, T. (2014). Entrepreneurship Projects and Pupils' Academic Performance: A Study of Norwegian Secondary Schools. *European Educational Research Journal*, 13(2), 155–166. <https://doi.org/10.2304/eeerj.2014.13.2.155>
- Johnson, L. S. (2000). The relevance of school to career: A study in student awareness. *Journal of Career Development*, 26(4), 263-276. <https://doi.org/10.1177/089484530002600403>
- Jonassen, D. ve Reeves, T. (1996). Learning with technology: Using computers as cognitive tools. In D. H. Jonassen (Ed.), *Handbook of research on educational communications and technology* (pp. 693-719). New York: Macmillan.
- Katrancı, M. ve Uygun, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe derslerinde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 773-797. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.460>
- Kavak, O. ve İlhan, G. O. (2021). Sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanına yönelik dijital çizgi roman tasarımı: “Minik Vatandaşlar”. *Öğretmen Eğitiminde*

- Kavasoglu, B. R. (2022). Dijital öğrenme sürecinde kullanılan web 2.0 araçları. Baş ve diğerleri (Yay. haz.). *Dijitalleşme*. İstanbul: Efe Akademi Yayınları.
- Kavcar, B. (2011). *Duygusal zeka ile akademik başarı ve bazı demografik değişkenlerin ilişkileri: bir devlet üniversitesi örneği* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 273328).
- Keçeli Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının arttırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9(1), 69-83.
https://doi.org/10.1501/Ozlegt_00000000115
- Kes Erkul, A. ve Erkul, R. E. (2009). Web 2.0 in the Process of e-participation: The Case of Organizing for America and the Obama Administration. *National Center for Digital Government Working Paper Series*. 9(1), 1-19. Erişim adresi: <https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1031&context=ncdg>
- Kirkley, W. W. (2017). Cultivating entrepreneurial behaviour: entrepreneurship education in secondary schools. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 11(1), 17-37. <https://doi.org/10.1108/APJIE-04-2017-018>
- Klamma, R., Chatti, M., Duval, E., Hummel, H., Hvannberg, E. T., Kravcik, M., Law, E., Naeve, A. ve Scott, P. (2007). Social Software for Life-long Learning. *Educational Technology & Society*, 10(3), 72-83. Erişim adresi: https://research.ou.nl/ws/portalfiles/portal/1006163/ET%26S_socialsoftware.pdf
- Koç, M., Avşaroğlu, S. ve Sezer, A. (2004). Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile problem alanları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 483-498. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61775/923562>
- Koçyiğit, M. ve Koçyiğit, A. (2018). Değişen ve gelişen dijital iletişim: yazılabilir web teknolojisi (web 2.0). Çakmak ve diğerleri (Yay. haz.), *Dijital kültür ve iletişim*. Konya: Literatürk Academia.
- Kol, S. (2012). Okul öncesi eğitimde teknolojik araç-gereç kullanımına yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 543-554. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/806962>

- Korkmaz, Ö., Vergili, M., Çakır, R. ve Uğur Erdoğan, F. (2019). Plickers web 2.0 ölçme ve değerlendirme uygulamasının öğrencilerin sınav kaygıları ve başarıları üzerine etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 15-37. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2019.05.02.002>.
- Kotluk, N. ve Kocakaya, S. (2015). 21. yy becerilerinin gelişiminde dijital öyküler: ortaöğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 54-63. Erişim adresi: http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/36.nihat_kotluk.pdf
- Köse, T. (2013). *İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin bilimsel kariyer ilgileri* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 354949).
- Kuratko, D. F. (2016). *Entrepreneurship: Theory, process, and practice*. Cengage Learning.
- Kuratko, D. F. ve Goldsby, M. G. (2018). *Entrepreneurship: Theory, process, and practice*. Cengage Learning.
- Kuratko, D. F. ve Morris, M. H. (2018). *Corporate innovation and entrepreneurship: Entrepreneurial development within organizations*. Cengage Learning.
- Kuzgun, Y. (2008). *Meslek danışmanlığı: Kuramlar uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Lackeus, M. (2015). *Entrepreneurship in education: What, why, when, how*. *Entrepreneurship in Education*.
- Lapan, R. T. (2004). *Career development across the K-16 years: Bridging the present to satisfying and successful futures*. Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Laru, J., Näykki, P. ve Järvelä, S. (2012). Supporting small-group learning using multiple web 2.0 tools: A case study in the higher education context. *Internet and Higher Education*, 15(1), 29-38. <https://doi.org/10.1016/j.jhedu.2011.08.004>
- Legum, H. L. ve Hoare, C. H. (2004). Impact of a career intervention on at-risk middle school students' career maturity levels, academic achievement, and self-esteem. *Professional School Counseling*, 8(2), 148-155. Erişim adresi: <http://www.jstor.org/stable/42732617>

- Lepoutre, J., Van den Berghe, W., Tilleuil, O. ve Crijns, H. (2011). A new approach to testing the effects of entrepreneurship education among secondary school pupils. In *Entrepreneurship, growth and economic development*. Edward Elgar Publishing.
- Livingstone, K. A. (2015). The impact of web 2.0 in education and its potential for language learning and teaching. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12(4), 3-16. http://itdl.org/Journal/Apr_15/Apr15.pdf#page=7
- Majid, N. A., Zainol, F. A., Daud, W. N. W., Rashid, N. ve Afthanorhan, A. (2019). Cooperative entrepreneurship in malaysian secondary schools: A review of current practices. *The Journal of Social Sciences Research*, 5(3), 812-818. <https://doi.org/10.32861/jssr.53.812.818>
- McLoughlin, C. ve Lee, M. J. W. (2007). *Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the Web 2.0 era*. 24th Annual Conference of the Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education, Singapore.
- Means, B. (1994). *Using technology to advance educational goals*. In B. Means (Ed.), *Technology and education reform: The reality behind the promise* (pp. 1-22) San Francisco: JosseyBass Publishers.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2005). *Sosyal bilgiler 4. ve 5. sınıf programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Erişim adresi: <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx>
- MEB (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. Ankara.
- Mortimer, J. T., Zimmer Gembeck, M. J. ve Holmes, M. (2002). The process of occupational decision making: Patterns during the transition adulthood. *Journal of Vocational Behavior*, 61, 439-465. <https://doi.org/10.1006/jvbe.2002.1885>
- Neck, H. M. ve Corbett, A. C. (2018). The Scholarship of Teaching and Learning Entrepreneurship. *Entrepreneurship Education and Pedagogy*, 1(1), 8–41. <https://doi.org/10.1177/2515127417737286>

- Ni, H. ve Ye, Y. (2018). Entrepreneurship education matters: exploring secondary vocational school students' entrepreneurial intention in China. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 27, 409-418. <https://doi.org/10.1007/s40299-018-0399-9>
- Norum, K. E., Grabinger, R. S. ve Duffield, J. A. (1999). Healing the universe is an inside job: teachers' views on integrating technology. *Journal of Technology and Teacher Education*, 7(3), 187-204. <https://www.learntechlib.org/primary/p/8978/>
- Obschonka, M., Silbereisen, R. K., Schmitt-Rodermund, E. ve Stuetzer, M. (2011). Nascent entrepreneurship and the developing individual: Early entrepreneurial competence in adolescence and venture creation success during the career. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 121-133. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2010.12.005>
- Ocak, G. ve Didin, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinde girişimcilik becerisi değerlendirme ölçeği: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Social Science Research*, 7(1), 1-18. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/502503>
- Ocak, Y. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 animasyon araçları kullanımının akademik başarıya ve bilgilerin kalıcılığına etkisi* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 776387).
- Ofsted Better Education and Care (2005). *Developing enterprising young people*. Erişim adresi: <http://www.ofsted.gov.uk/publications/index.cfm?fuseaction=pubs.displayfile&id=4093&type=pdf>
- Oganisjana, K. ve Fernate, A. (2011). *Interdisciplinary learning for developing students' entrepreneurship*. Erişim adresi: https://www.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/es/2007-2013/esf/petijumiem/kompetence/2/kop/ASEM_posters_Oganisjana_Fernate.pdf
- O'Reilly, T. (2007). What is web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. *Communications & Strategies*, 65, 17-37. Erişim adresi: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1008839
- Outen, D. (1995). *A career education program model for middle school students to improve career and vocational decision-making*. (Dissertation Thesis). Nova Southeastern University, Florida, USA. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED386636.pdf>

- Öksüz, C., Ak, Ş., ve Uça, S. (2009). İlköğretim matematik öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin algı ölçeği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 270–287. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/146305>
- Öztürk, A. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasının ortaokul öğrencilerinin üstbilişsel farkındalık düzeyleri ve akademik başarılarına etkisi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 743508).
- Palaigeorgiou, G., ve Grammatikopoulou, A. (2016). Benefits, barriers and prerequisites for Web 2.0 learning activities in the classroom. *Interactive Technology and Smart Education*, 13(1), 2-18. <https://doi.org/10.1108/ITSE-09-2015-0028>
- Partnership for 21st Century Skills (P21) (2009). *P21 framework definitions*. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519462.pdf>
- Pierson, M. E. (2001). Technology integration practice as a function of pedagogical expertise. *Journal of Research on Computing in Education*, 33(4), 413-430. <https://doi.org/10.1080/08886504.2001.10782325>
- Pilavcı, D. (2007). *Bilgi çağında değişen kariyer anlayışı ve üniversite öğrencilerinin kariyer tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir uygulama* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 220665).
- Postermiywall (26.06.2023). <https://www.postermiywall.com/>
- Saban, A. (2007). *Okul teknolojisi planlaması ve koordinasyonu*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sakız, G. (2013). Başarıda anahtar kelime: Öz-yeterlik. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 185-210. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153499>
- Sayan, H. (2016). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 67-83. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/367647>
- Science and Society Committee (SSC). (1989). Teaching about science, technology and society in social studies: Education for citizenship in the 21st century. Approved by NCSS Board of Directors, <http://www.socialstudies.org>

- Seibel, H. D. (1974). *The Dynamics of achievement: a radical perspective*. Newyork: The Bobbs-Merrill Company, Inc. Erişim adresi: https://kups.ub.uni-koeln.de/5277/1/Seibel_Dynamics_achievement.PDF
- Sevigen, M. (2022). *Sosyal bilgiler dersi öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanılmasının öğrencilerin dijital vatandaşlık düzeyine, akademik başarısına ve ders tutumuna etkisi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 771441).
- Sezer, U. (2015). *Girişimcilik programları eğitimlerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerine etkilerinin analizi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 391347).
- Shane, S. ve Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review*, 25(1), 217-226. <https://doi.org/10.5465/amr.2000.2791611>
- Shane, S. ve Venkataraman, S. (2000). Entrepreneurship as a field of research: A response to Zahra and Dess, Singh, and Erikson. *Academy of Management Review*, 25(1), 217-226. <https://doi.org/10.5465/amr.2001.27879269>
- Sharf, R. S. (2002). *Applying career development theory to counseling*. USA: Brooks Cole Thomson Learning.
- Sontay, G. ve Karamustafaoğlu, O. (2023). Ortaokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 53-72. <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2023.09.01.003>.
- Sönmez, Ö. F., Çavuş, H. ve Merey, Z. (2009). Coğrafya öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanma düzeyleri. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 213-228. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/802060>
- Storyjumper (26.06.2023). <https://www.storyjumper.com/>
- Super, D. E. (1963). *Self-concepts in vocational development*. In D. E. Super, R. Starishevski, N. Matlin, & J. P. Jordaan (Edit.) *Career Development: Self-concept Theory* (pp. 1-16). New York: College Entrance Examination Board.

- Super, D. E. (1990). *A life-span, life-space approach to career development*. In D. Brown & L. Brooks (Edit.) *Career Choice and Development: Applying Contemporary Theory to Practice* (pp.197-261). San Francisco: Jossey-Bass.
- Şahin, T. Y. ve Yıldırım, S. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şentürk, Y. (2021). *Girişimcilik becerisi kazandırmada öğretim materyali geliştirme ve kullanılabilecek öğretim yöntem ve tekniklerini belirleme hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri (Bursa ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 690553).
- Şentürk, Y. (2023). Girişimcilik becerisi kazandırma sürecini etkileyen bazı değişkenler hakkında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 6(1), 1-33. <https://doi.org/10.47477/ubed.1134114>
- Şimşek, N. (2002). BİG 16 öğrenme biçimleri envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 33-47. Erişim adresi: <http://www.ebuline.com/pdfs/1sayi/1-3.pdf>
- Tarhan, M. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde girişimcilik becerisinin kazandırılması üzerine bir eylem araştırması* (Doktora tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 515042).
- Tarhan M. ve Gülmez A. (2021). Girişimcilik becerisinin kazandırılmasında proje tabanlı öğrenme yaklaşımı: Japonya örneği. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(1), 175-188. <https://doi.org/10.32960/uead.881576>
- Tekin, H. (1991). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tolbert, E. L. (1974). *Counseling for career development*. Boston: Houghton Mifflin.
- Trilling, B. ve Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Francisco: Jossey-Bass.
- Turan, M. E., Çelik, E. ve İskender, M. (2015). Career and talent development self-efficacy scale: Adaptation and validation in the Turkish population. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 2(1), 1-8. <https://doi.org/10.17220/ijpes.2015.01.001>

- Uğur, B. (2015). *Girişimcilik eğitiminin ilköğretim programlarına konulmasına yönelik model önerisi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 407768).
- Wainwright, D. K. ve Linebarger, D. L. (2006). Ready to learn: Literature review. Part 1: Elements of effective educational TV. *American Institutes for Research*.
- Watts, A. G. (2001). Career Education for Young People: Rationale and provision in UK and other European countries. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 1, 209-222. <https://doi.org/10.1023/A:1012231803861>
- Wilson, F., J. Kickul ve D. Marlino. (2007). Gender, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial career intentions: Implications of entrepreneurship education. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 31(3), 387-406. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2007.00179.x>
- Woodbridge, J. (2004). *Technology integration as a transforming strategy*.
- Voki (26.06.2023). <https://l-www.voki.com/>
- Yalın, H. İ. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Yavuz Topaloğlu, M., Balçın, M. D. ve Balkan Kıyıcı, F. (2016, Mayıs). Fen bilimleri öğretim programında yer alan fen ve kariyer bilinci konusuna yönelik öğretmen düşünceleri. *VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Çanakkale.
- Yeşilyaprak, B. (2011). Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığında paradigma değişimi ve Türkiye açısından sonuçlar: geçmişten geleceğe yönelik bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 5-26. Erişim adresi: <https://d7a97c105afab9f7e2a54e267d95eb6e39c015ee.vetisonline.com/tr/yayin/detay/127535>
- Yılar, M. B., ve Çam, İ. D. (2023). Güncel Sosyal Bilgiler ders kitaplarında girişimcilik. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(1), 53-68. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1065291>
- Yıldırım İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167 – 176. Erişim adresi: <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1093-published.pdf>

- Yıldırım, H. (2008). *Girişimcilik ateşi ve iş melekleri*. Değişim Yayınları.
- Yılmaz, İ. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımının akademik başarı ve derse yönelik tutuma etkisinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 748980).
- Yuen, M., Gysbers, N. C., Chan, R. M. C., Lau, P. S. Y. ve Shea, P. M. K. (2010). Talent development, work habits, and career exploration of Chinese middle-school adolescents: Development of the career and talent development self-efficacy scale. *High Ability Studies*, 21, 1, 47-62. <https://doi.org/10.1080/13598139.2010.488089>
- Yükseltürk, E., ve Top, E. (2016). Web 2.0 teknolojilerinin öğretmen eğitiminde kullanımı. Göktaş ve diğerleri (yay. haz.), *Öğretim teknolojilerinin temelleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

EKLER

Ek 1. Akademik Başarı Testi

Sevgili öğrenciler,

Bu test, akademik bir araştırma için hazırlanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda sizlere herhangi bir not verilmeyecektir. Bu testin, amacı sizlerin üretim, dağıtım ve tüketim öğrenme alanına yönelik bilginizi belirlemektir. Süreniz 40 dakikadır. Sorulara lütfen içtenlikle cevap veriniz ve hiçbir soruyu boş bırakmayınız.

1. Portakal, mandalina, greyfurt ve limon, turunçgiller ailesinin içerisinde yer alır. Bu tür tarım ürünlerinin kışın ılıman bir ortamda büyümeleri gerekir. Kış sıcaklığının düşük olduğu yerlerde ve çok yağış alan bölgelerde yetiştirilmeleri çok zordur.

Verilen bilgiye göre turunçgiller daha çok hangi ilimizde yetiştirilir?

- A) Ankara
- B) Hakkâri
- C) Trabzon
- D) Antalya

2.

- Sanayi faaliyetlerine bağlı nüfusu fazladır.
- Pirinç ve ayçiçeği tarımı yapılır
- Besi ve kümes hayvancılığı alanında ön plana çıkmaktadır.

Bilgileri verilen bölge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ege Bölgesi
- B) Marmara Bölgesi
- C) İç Anadolu Bölgesi
- D) Karadeniz Bölgesi

3. Doğu Anadolu Bölgesi hakkında bilgi veren bir araştırmacı "Bölgede; arazi engebeli, yükselti fazla ve karasal iklim görüldüğü için, daha çok yapılmaktadır." demiştir.

Yukardaki bilgilerden hareketle soru işareti bırakılan yere aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sanayi
- B) Tarım
- C) Hayvancılık
- D) Turizm

4. Aşağıda bölgeler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Marmara, sanayi tesisleri açısından çok gelişmiştir.
- B) Güneydoğu Anadolu’da pamuk tarımı yapılmaktadır.
- C) Akdeniz, yaz turizmi için çok elverişli bir bölgedir.
- D) Ülkemizde büyükbaş hayvancılık en fazla Ege’de yapılır.

5. Doğu Anadolu Bölgesi’nde yaz mevsiminin yağışlı geçmesi nedeniyle otlaklar geniş yer kaplar. Bu da bölgede hayvancılığın önemli bir geçim kaynağı olarak ön plana çıkmasına yol açar.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi hayvancılığa bağlı olarak gelişen mesleklerden değildir?

- A) Kasaplık
- B) Çobanlık
- C) Veterinerlik
- D) İnşaat mühendisliği

6. Karadeniz Bölgesi’nde ormanlar büyük bir alan kaplamaktadır. Ormanların yaygın olması Karadeniz Bölgesi’nde birçok mesleğin yapılmasını da sağlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ormanların varlığına bağlı olarak yapılan bir meslek değildir?

- A) Madencilik
- B) Kerestecilik
- C) Marangozluk
- D) Orman Bekçiliği

7. Aşağıdaki mesleklerden hangisi, İç Anadolu Bölgesi’nde diğerlerine göre daha az ihtiyaç duyulan bir meslektir?

- A) Çiftçilik
- B) Çobanlık
- C) Ziraat mühendisliği
- D) Petrokimya uzmanlığı

8. Melih Bey Yalova'nın Çınarcık ilçesine otomotiv fabrikası açmak istemektedir.

Melih Bey'in belirtilen yerde fabrika kurması, aşağıdaki sosyal etkilerin hangisinin oluşmasına yol açmaz?

- A) Konut ihtiyacının artmasına
- B) İlçeye yapılan göçlerin artmasına
- C) İşsiz insan sayısında artış görülmesine
- D) Sosyal tesislerde çeşitlilik görülmesine

9. Temel geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olduğu yerlerde insanların beslenme alışkanlıklarında daha çok o bölgede yetiştirilen tarım ürünlerinin yer aldığı görülür. Sanayi ve hizmet sektörünün ağırlıklı olduğu yerlerde ise restoran kültürü ve dondurulmuş gıdalar gibi çeşitlilikler görülür.

Buna göre;

I. Bir yerin gelişmişliği o yerdeki insanların tüketim alışkanlığını belirler.

II. Ekonomik faaliyetler yeme-içme tarzını etkilemektedir.

III. Sanayi ve hizmet bölgelerinde hazır gıda tüketimi tarımsal üretim bölgelerine göre fazladır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I, II ve III

10. Sivas'ta kurulan demir fabrikasında satışta azalma olduğu için işler kötüye gitmiş, buna bağlı olarak fabrika kapatılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, fabrikanın kapatılmasının sosyal alandaki etkilerinden biridir?

- A) Maden çeşitliliğinde artış yaşanmıştır.
- B) İşsiz sayısında artış olmuştur.
- C) Ulaşım imkanları artırılmıştır.
- D) İnsanların ekonomik gelirlerinde artış görülmüştür.

11. **Güler:** Sanayi ve ticaretin geliştiği yerlerde sinema, tiyatro, spor, gezi gibi kültürel etkinlikler insanların sosyal hayatlarının ayrılmaz parçası haline gelir.

Güler'in verdiği bilgiden hareketle aşağıdaki illerimizin hangisinde bu kültürel faaliyetler daha az gelişim göstermiştir?

A) Ankara B) İstanbul C) İzmir D) Bayburt

12. Bir ürün evlerimize gelene kadar birçok aşamadan geçer. Bu aşamaları üretim, dağıtım ve tüketim şeklinde sıralayabiliriz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin üretim aşaması ile ilgili bir sözcük olduğu söylenebilir?

A) Tarla B) Market C) Kamyon D) Yük treni

13.

- Yoğurt
- Buğday
- Çanta
- Makarna

Yukarıda verilenlerden hangisi işlenmiş bir ürün değildir?

A) Çanta B) Yoğurt
C) Buğday D) Makarna

14. Antalya’da meyve suyu fabrikalarının turuncgil bahçelerine çok yakın yerlerde kurulmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pazara yakınlık
B) Ham maddeye yakınlık
C) Enerji kaynağına yakınlık
D) İş gücüne duyulan ihtiyaç

15. Var olan kaynakların kullanılmasıyla yeni ürünler elde etmeye üretim denir.

Bir ürün üretim aşamasındayken aşağıdakilerden hangisinin kullanılması gerekmez?

- A) Bilgi
B) Reklam
C) Ham madde
D) Maddi kaynak

16.

Sebzeyi bıraktı, ejder meyvesi üretimine başladı!

Antalya'nın Kumluca ilçesinde sera üreticisi Bilal Bayram, 2 yıl önce ejder meyvesi dikti. Geçen yıl tanesini 15 liraya sattığı 4 bin ejder meyvesi üreten Bilal Bayram, bu yıl 10- 15 bin meyve beklediğini söyledi.

Haberde bir girişimcide olması gereken hangi özelliğe değinilmiştir?

- A) Meraklı olması
- B) Hayal gücünün geniş olması
- C) Gözlem yeteneğinin gelişmiş olması
- D) Yeniliklere açık olması

17. Ahmet Öğretmen: "Devletin üretime sağladığı katkı kadar vatandaşların üretime katkısı da önemlidir. Bireysel olarak üretime nasıl katkı sağlayabiliriz?"

Aşağıdaki öğrencilerin cevaplarından hangisi yanlıştır?

- A) Çağatay: Daha fazla alışveriş yaparak.
- B) Ece: Yeni ürünler, projeler tasarlayarak.
- C) Yunus: Kamuoyu oluşturup insanları bilinçlendirerek.
- D) Selma: İnsanların ilgi ve isteklerine yönelik üretimler yaparak.

18. **Aşağıdakilerden hangisi girişimci insanların genel özelliklerinden değildir?**

- A) Sürekli olarak kendini geliştirirler.
- B) Fırsatları anlar ve değerlendirirler.
- C) Değişime karşı direnç gösterirler.
- D) Planlama ve organizasyon yetenekleri

19. Ayşe Hanım, Isparta'da gül yetiştiriciliği yapmaktadır ancak yetiştirdiği güllerin bir kısmını satamadığı için zarar etmektedir.

Bu durumu yararına çevirmek isteyen Ayşe Hanım'a dağıtım dayalı nasıl bir öneride bulunabilirsiniz?

- A) Çağatay: Güllerden reçel yapıp afiyetle yiyebilir.
- B) Feride: Üretim fazlası ürünleri yurt dışına ihraç edip gelirini artırabilir.
- C) Tuğçe: Gülleri evinin kilerinde saklayıp bir sonraki yılda satabilir.
- D) Melih: Üretim fazlası ürünleri çevresindeki arkadaşlarına ücretsiz dağıtabilir.

20. "Alo 175 Tüketici Hattı", insanların aldıkları hizmet veya ürünler ile ilgili karşılaştıkları sorunlara çözüm aramak için kurulmuş bir danışma hattıdır.

Buna göre, aşağıda verilen sorunlardan hangisine çözüm aramak için Alo 175 Tüketici Hattı'nı aramak gerekir?

- A) Ürünle ilgili bilgi almak için
- B) Ürünün rengi beğenilmediği için
- C) Ürün mağazada bulunmadığı için
- D) Fişi olan ürün değiştirilmediği için

21. Bilinçli tüketiciler, haklarını bilirler ve haklarını korumaya özen gösterirler.

- I. Alışveriş sonrası fişini atar.
- II. Ürünlerin garanti belgelerini saklar.
- III. Ürünlerin son kullanma tarihine bakar.

Yukarıdakilerden hangisi bilinçli bir tüketici davranışdır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

22.

- I. Tüketici Mahkemeleri
- II. Esnaf ve Sanatkarlar Odası
- III. Tüketici Hakem Heyeti

Yukarıdaki kuruluşlardan hangileri tüketicilerin haklarını korumak için görev yapmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

23. Aşağıdakilerden hangisi satın aldığı ürünün ayıplı mal çıkması durumunda bilinçli bir tüketicinin yapması gereken davranıştır?

- A) Yaşadığı durum karşısında sessiz kalmak
- B) Tüketici mahkemelerine dilekçeyle başvurmak
- C) Aynı ürünü farklı bir mağazadan satın almak

D) Ürünün faturası ya da fişi olmadan iade etmeyi istemek

24. Bilinçli bir tüketici, alacağı ürünün istek mi ihtiyaç mı olduğunun ayırımına varır.

Verilen bilgiye göre, bulaşık makinesi almak isteyen Mustafa Bey ürünü alırken aşağıdaki özelliklerden hangisine dikkat etmelidir?

- A) Makinenin çekiciliğine
- B) Makinenin reklamlarına
- C) Makinenin ihtiyaçlarına uygunluğuna
- D) Makinenin renginin eve uygunluğuna

25. Annemle geçen hafta oyuncak mağazasına gittik orada pelüş bir oyuncak beğendim. Oyuncağın etiket fiyatı 15 liraydı ama kasaya gittiğimizde kasiyer oyuncagın fiyatının 20 lira olduğunu söyledi.

Bu durum karşısında bilinçli bir tüketicinin yapması gereken davranış aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) 20 lira ödeyerek oyuncagı satın almak.
- B) Oyuncağın taklidini almayı tercih etmek.
- C) Hiç oyuncak almadan mağazadan ayrılmak.
- D) Etiket fiyatı üzerinden ürünü satın almak.

Ek 2. Girişimcilik Becerisi Değerlendirme leği

Sevgili ğrenciler,

Bu lek sizin girişimcilik becerilerinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan bu ölçekte 21 madde bulunmaktadır. Size göre en doğru olan beş cevaptan ‘**Hiçbir Zaman (1), Nadiren (2), Bazen (3), Sık sık (4), Her Zaman (5)**’ sadece bir tanesini samimi bir şekilde işaretleyiniz. Araştırmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Madde no	Madde	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her Zaman
1	Günlük hayatta yeni fikirler üretebilirim	①	②	③	④	⑤
2	Yeni fikirler ortaya koyabilirim.	①	②	③	④	⑤
3	Yeni rnler tasarlayabilirim	①	②	③	④	⑤
4	Problemlerin çözümünde kendi yöntemlerimi kullanırım.	①	②	③	④	⑤
5	çalışma yaparken kendi tekniklerimi kullanırım.	①	②	③	④	⑤
6.	Hayal gücümü kullanarak ortaya yeni ürünler koyarım.	①	②	③	④	⑤
7.	Problemlerin çözümünde mantıklı kararlar alırım.	①	②	③	④	⑤
8.	Yaptığım çalışmalarda azimli davranırım.	①	②	③	④	⑤
9.	Başarılı olmak için azimle çalışırım.	①	②	③	④	⑤
10.	Girişimci bireyler organizasyon yapma becerisine sahip olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
11.	İş birlikli çalışmalar yeni fikirlerin ortaya daha çok çıkmasını sağlar.	①	②	③	④	⑤
12.	Aldığım sorumlulukları isteyerek yerine getiririm.	①	②	③	④	⑤
13.	Girişimcilik becerisi topluma etkin bir vatandaş olarak katılabilmektir.	①	②	③	④	⑤
14.	stlendiğim sorumlulukları başarılı bir şekilde yerine getiririm.	①	②	③	④	⑤
15.	Toplumumuzda etkili vatandaşlar girişimcilik becerisine sahip kişilerdir.	①	②	③	④	⑤
16.	Birlikte çalıştığımız kişilerinde fikirlerine saygılı olmak gerektiğini bilirim.	①	②	③	④	⑤
17.	Çalışmalarımda planlı davranmaya zen gösteririm.	①	②	③	④	⑤
18.	Girişimci bir birey olabilmek için iyi bir eğitim almalıyım.	①	②	③	④	⑤
19.	Başarılı olmak için tecrübe sahibi olmak önemlidir.	①	②	③	④	⑤
20.	Yaptığımız işlerde tecrübe sahibi olmak başarılı olmamızı sağlar.	①	②	③	④	⑤

21.	Elimizdeki kaynakların verimli kullanılmasına özen gösteririm	①	②	③	④	⑤
-----	---	---	---	---	---	---

Ek 3. Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği

Sevgili öğrenciler, Bu ölçek sizin kariyer ve yetenek gelişimi öz-yeterliklerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan bu ölçekte 18 madde bulunmaktadır. Size göre en doğru olan 6 cevaptan ‘ Oldukça Güvensizim (1), Güvensizim (2), Biraz güven eksikim var (3), Yeterince Güveniyorum (4), Güveniyorum (5), Oldukça Güveniyorum (6) ’ sadece bir tanesini samimi bir şekilde işaretleyiniz. Araştırmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.		Oldukça Güvensizim	Güvensizim	Biraz güven eksikim var	Yeterince Güveniyorum	Güveniyorum	Oldukça Güveniyorum
No	Madde						
1	Akademik konulardaki yeteneklerimi keşfedebilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
2	Bağımsız çalışabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
3	Kariyer hedeflerimi ve bu hedeflere giden yolları keşfedebilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
4	Ders dışı etkinlikler aracılığıyla, güçlü yönlerimi tanıyabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
5	Sorumluluk gerektiren görevleri üstlenebilecek cesaretim var.	①	②	③	④	⑤	⑥
6	Seçeğim kariyere göre ilgi alanları geliştirebilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
7	Belirlediğim akademik hedeflere ulaşabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
8	Verilen görevleri düzenli yapabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
9	Farklı meslekler için gereken özellikleri anlayabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
10	Eğlence faaliyetlerini, ilgi alanlarıma göre seçebilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
11	Verilen işleri zamanında bitirebilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
12	Gördüğüm derslerin, kariyer gelişimime olan katkısının farkındayım.	①	②	③	④	⑤	⑥
13	Deneyimlerimi zenginleştirmek için çeşitli etkinliklere ve yarışmalara aktif katılabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
14	Başkalarına yardım için sorumluluk alabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
15	Okul yaşamım, gelecekteki eğitimim ile kariyerim arasındaki ilişkiyi anlayabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
16	Ders dışı etkinliklerde belirlediğim hedeflere ulaşabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
17	Eğitim, oyun ve dinlenme zamanlarımı kendim belirleyebilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥
18	Sevdiğim ve yapabileceğime inandığım mesleği, çevreme tanıtabilirim.	①	②	③	④	⑤	⑥

Ek 4. Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 21.07.2022-151313

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurulu

Sayı : E-61923333-050.99-151313
Konu : 09/05 Kıvılcım BALÇIN

21.07.2022

Sayın Kıvılcım BALÇIN

İlgi : 01.07.2022 tarihli ve E-000-0 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Araştırmaları ve Yayın Etik Kurulu'nun 20.07.2022 tarihli ve 09 sayılı toplantısında alınan "05" nolu karar ile Kıvılcım BALÇIN'ın başvurusu **uygun** görülmüş ve karar örneği ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Canan LAÇIN ŞİMŞEK
Eğitim Araştırmaları ve Yayın Etik
Kurulu Başkanı V.

Ek: Karar Yazısı (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 60b450305A9B Fa Kodu: 01151
Adres: Eskişehir Kampüsü 54187 Söğütözü SAKARYA / KEF Adres:
sakaryaniversitesi@h01.ksp.tr
Telefon No: 0264 295 50 00 Faks No: 0264 295 50 31
e-Posta: ozel@sakarya.edu.tr Elektronik Ad: www.sakarya.edu.tr

Belge Takip Adresi: <https://sakarya.gov.tr/belge/fail?5f85a4d760b450305A9B&id=151313>

Belgi için: Hanife Babacan
Unvanı: Bilimsel Evrak Sorumlusu

Ek 5. Girişimcilik Becerilerini Değerlendirme leği İzni

Ölçek hk.

Gelen Kutusu x

Kıvılcım Balçın <[redacted]>
Alıcı: gocak ▾

2 şub 2022 ar 14:28

Merhaba Sayın Hocam,

Ben Kıvılcım Balçın. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi programında yüksek lisans öğrencisiyim. "Ortaokul ğrencilerinde Girişimcilik Becerisi Değerlendirme leği:Geçerlik ve Güvenirlik alışması" adlı makalenizde geliştirmiş olduğunuz ölçeğin tezimde kullanılabilişliğini incelemek istiyorum; ancak ölçeğe ulaşamadım. leği sizden rica ediyorum.

İyi alışmalar.

OCAK Gurbuz <[redacted]>
Alıcı: ben ▾

2 şub 2022 ar 19:47

Merhaba Kıvılcım

ilgili leği kullanmanızda bir sakınca yoktur, iyi alışmalar

Kimden: "Kıvılcım Balçın" <[redacted]>
Kime: "gocak" <[redacted]>
Gönderilenler: 2 şubat arşamba 2022 14:28:35
Konu: Ölçek hk.

Ek 6. Kariyer ve Yetenek Gelişimi Öz-Yeterlik Ölçeği İzni

Ölçek izni hk.

Kıvılcım Balçın >
Alic: iskender ▾

30 Haz 2022 Per 14:17 ☆ ↶ ⋮

Merhaba Sayın Hocam,
Ben Kıvılcım Balçın. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi programında yüksek lisans öğrencisiyim. Geliştirmiş olduğunuz "Kariyer ve Yetenek Geliştirme Öz-Yeterlik Ölçeği"ni tezimde kullanmak üzere izninizi istiyorum.

İyi çalışmalar.

Murat İskender >
Alic: ben ▾

30 Haz 2022 Per 20:02 ☆ ↶ ⋮

Merhaba Kıvılcım hanım, ölçeği kullanabilirsiniz. Kolaylıklar diliyorum.

Kıvılcım Balçın >, 30 Haz 2022 Per, 14:17 tarihinde şunu yazdı:

Dr. Murat İskender
Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ABD